

ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข
อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

เฉลิมพร ดาศรี

มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข
อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

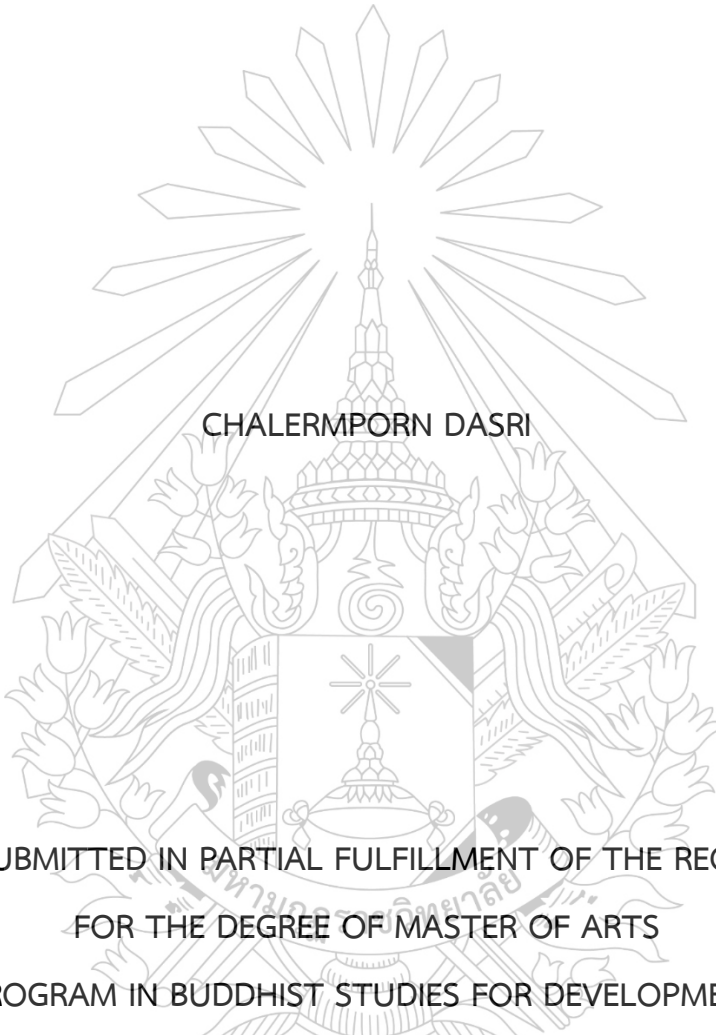
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

AN ANALYTICAL STUDY OF THE CANDLE CASTING TRADITION AT WAT
SAENSUK, SAENSUK SUBDISTRICT,
WARIN CHAMRAP DISTRICT, UBON RATCHATHANI PROVINCE

CHALERPORN DASRI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
PROGRAM IN BUDDHIST STUDIES FOR DEVELOPMENT
FACULTY OF RELIGION AND PHILOSOPHY
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2026

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
ชื่อนักศึกษา	เฉลิมพร ดาศรี
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษา	พระครูสุธีปทุมกร , ดร.

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

(พระอุดมวิจิตรเมธี , ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(พระราชสุทิวาธิ์ , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(พระครูสุธีปทุมกร , ดร.)

กรรมการ

(พระครูวุฒิชัยธรรมสาร , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนกร ชูสุขเสริม)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรชัย อุทาพันธ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หอมหวล บัวระภา)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
ชื่อนักศึกษา	เฉลิมพร ตาศรี
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	พระครูสุธีปทุมมาร , ดร.

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาแนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา 2. ศึกษาประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี และ 3. วิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การวิจัยทางเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1.แนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา เกิดจากความศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นหลัก เพื่อเป็นการสร้างเครื่องสักการะถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ในช่วงเข้าพรรษา ใช้ประกอบศาสนกิจและเป็นพุทธบูชา เป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนา ส่งเสริมการทำบุญ สร้างอานิสงส์ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเสียสละ รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วม ความร่วมแรงร่วมใจ และความสามัคคีของชุมชน ทำให้วัดเป็นศูนย์กลางจิตใจของชุมชน 2.ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ด้านประเพณี วัฒนธรรม ด้านความสามัคคี ตามหลักสาราณียธรรม 6 ประการ รู้ด้านแหล่งเรียน การหล่อเทียนพรรษาก่อให้เกิดการเรียนรู้ จากรุ่นสู่รุ่น และสามารถสืบทอดได้อย่างยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมการท่องเที่ยว 3. วิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การสร้างเทียนพรรษามีฐานคิดจากความศรัทธาทางพระพุทธศาสนา การสืบสานวัฒนธรรม การพัฒนาเทียนจากของใช้สู่พุทธศิลป์ อาศัยภูมิปัญญาช่างฝีมือ การถ่ายทอดองค์ความรู้ และมีความสามัคคีตามหลักธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำพาประเพณีหล่อเทียนพรรษาไปสู่ความสำเร็จและคงอยู่ในสังคมไทย

คำสำคัญ: ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข, ความสามัคคี,

ABSTRACT

Thesis Topic	AN ANALYTICAL STUDY OF THE CANDLE CASTING TRADITION AT WAT SAENSUK, SAENSUK SUBDISTRICT, WARIN CHAMRAP DISTRICT, UBON RATCHATHANI PROVINCE
Student's Name	Chalernporn Dasri
Degree Sought	Master of Arts
Program	Program in Buddhist Studies for Development
Anno Domini	2026
Advisor	Phrakhrusutheepatummakon , Dr.

The objectives of this thesis are 1. to study the concept and method of making Lent candles, 2. to study the tradition of casting Lent candles at Wat Sansuk, Sansuk Sub-district, Warin Chamrap District, Ubon Ratchathani Province, and 3. to analyze the tradition of casting Lent candles at Wat Sansuk, Sansuk Sub-district, Warin Chamrap District, Ubon Ratchathani Province using qualitative research methodologies. The tools used to collect data were documentary research, relevant research papers, and specific in-depth interviews

The results showed that 1. The concept and method of making Lent candles. It is mainly caused by faith in Buddhism. In order to create offerings to monks and monks during Lent. It is used for religious ministry and Buddhist worship, which is the inheritance of Buddhism, and promotes merit. Cultivate morality, ethics, and sacrifice, as well as promote participation. Cooperation and community unity 2. The tradition of casting the Lent candles, Wat Sansuk, Sansuk Sub-district, Warin Chamrap District, Ubon Ratchathani Province, the tradition of casting the Lent candles, Wat Sansuk, Sansuk Sub-district, Warin Chamrap District, Ubon Ratchathani Province . Knowing the source of learning, casting Lent candles creates learning from generation to generation and can be inherited sustainably. Economy Promote tourism 3. Analyze the tradition of casting Lent candles at Wat Sansuk. Sansuk Sub-district, Warin Chamrap District, Ubon Ratchathani Province found that the creation of Lent candles is based on Buddhist faith, cultural transmission, and cultural

inheritance. The development of candles from utensils to Buddhist art relies on the wisdom of artisans, the transfer of knowledge, and harmony according to the principles, which are important factors that lead the tradition of casting Lent candles to success and persist in Thai society. The development of candles from utilitarian objects into Buddhist art. The process relies on artistic motivation, local wisdom, knowledge transmission by skilled craftsmen, and harmony based on Buddhist principles, all of which contribute to the successful continuation of the Buddhist Lent candle casting tradition.

Keywords: The tradition of casting Lent candles at Wat Sansuk, Harmony

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จเนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายได้ให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางการศึกษา ด้านพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ระดับปริญญาโท

กราบขอบพระคุณอธิการบดี และคณบดี คณะศาสนาและปรัชญา ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร ขอกราบขอบพระคุณในความเมตตา พระราชสุทธินิธิเมธี, ผศ. ดร. ที่กรุณาเป็นประธานควบคุมการสอบ

ขอกราบขอบพระคุณในความเมตตา พระครูวุฒิชัยธรรมสาร, ผศ. ดร. ประธานหลักสูตรพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ที่เอาใจใส่ดูแล แนะนำแก้ไขปัญหาและอำนวยความสะดวก

ขอกราบขอบพระคุณในความเมตตา พระครูสุธีปทุมมากร, ดร. ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นพระ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณคณาจารย์ ผศ. ดร. หอม บัวระภา , ผศ. ดร. ธนกร ชูสุขเสริม, ผศ. ดร. ภัทรชัย อุทพันธ์ เป็นกรรมการควบคุมการสอบ และขอขอบคุณในคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ ความรู้ระดับปริญญาโท สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

ขอกราบขอบพระคุณในความเมตตา พระณัฐโชค สุวโจ, ดร. เมตตาเป็นพระอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขอขอบคุณ ดร. เอนก มูลลา , ดร. ดร. มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกด้วยดี ตลอดจนกราบ ขอบพระคุณพระนักศึกษา เพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโททุกท่านที่คอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจให้กัน

คุณความดีประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการบูชา คุณพระ รัตนตรัย คุณบิดามารดา ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ที่มีค่ายิ่ง และขอแผ่คุณความดีนี้ ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกหมู่ทุกนาม

เฉลิมพร ดาศรี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	จ
ABSTRACT.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ซ
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ	ฉ
สารบัญคำย่อ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามวิจัย.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	5
1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
1.9 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	13
บทที่ 2 แนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา	14
2.1 แนวคิดการสร้างเทียนพรรษา.....	14
2.2 วิธีการสร้างเทียนพรรษา.....	27
2.3 พื้นที่.....	36
2.4 สรุป.....	39
บทที่ 3 ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.....	41
3.1 ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข.....	41
3.1.1 ความสำคัญของประเพณี.....	42

3.1.2 ความสำคัญของประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุข	43
3.1.3 การสร้างเทียนวัดแสนสุข	44
3.1.4 ประวัติการสร้างเทียนพรรษาวัดแสนสุข	45
3.1.5 หลักธรรมแห่งความสามัคคีในประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข	52
3.1.6 ประโยชน์จากการสร้างเทียนพรรษาวัดแสนสุข	54
3.2 สรุป	55
บทที่ 4 วิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข	
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี	56
4.1 วิเคราะห์แนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา	56
4.2 วิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำ	
ราบ จังหวัดอุบลราชธานี	60
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	65
5.1 สรุปผลการวิจัย	65
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	67
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	72
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	77
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ	78
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ	80
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์	84
ภาคผนวก ง หนังสือขออนุญาตแบบสัมภาษณ์	89
ภาคผนวก จ หนังสือรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย	98
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	100

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ความแตกต่างเทียบประเภทตีพิมพ์และแกะสลัก	35
ตารางที่ 2.2 ลำดับเจ้าอาวาสวัดแสนสุข	37

สารบัญรูปภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	13
ภาพที่ 3.1	เกียรติบัตร ประจำปี 2554	46
ภาพที่ 3.2	เกียรติบัตร ประจำปี 2555	46
ภาพที่ 3.3	เกียรติบัตร ประจำปี 2556	47
ภาพที่ 3.4	เกียรติบัตร ประจำปี 2557	47
ภาพที่ 3.5	ธงรางวัล ประจำปี 2557	48
ภาพที่ 3.6	ธงรางวัล ประจำปี 2558	48
ภาพที่ 3.7	เกียรติบัตร ประจำปี 2559	49
ภาพที่ 3.8	เกียรติบัตร ประจำปี 2562	49
ภาพที่ 3.9	ถ้วยรางวัล ประจำปี 2562	50
ภาพที่ 3.10	เกียรติบัตร ประจำปี 2562	50
ภาพที่ 3.11	ถ้วยรางวัล ประจำปี 2565	51
ภาพที่ 3.12	ธงรางวัล ประจำปี 2565	51
ภาพที่ 3.13	ถ้วยรางวัล ประจำปี 2568	52
ภาพที่ 3.14	ธงรางวัล ประจำปี 2568	52

สารบัญย่อ

ก.-ข้อมูลปฐมภูมิ

ในงานวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากพระไตรปิฎก และอรรถกถาแปล ชุด 91 เล่ม. Tripitaka91 ฉบับมหาวิทยาลัย. (ม.ป.ป.). <https://www.tripitaka91.com> เช่น พระไตรปิฎก เล่ม 36 พระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจก - ฉักกนิบาต เล่ม -3 หน้าที่ 535 ,พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทาน เล่ม 8 ภาค 1 หน้า 546

คำย่อ คำเต็ม

สูตรตันตปิฎก

อง ปญจก (ไทย) = สูตรตันตปิฎก

อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต (ภาษาไทย)

อง.ฉก.ก. (ไทย) = สูตรตันตปิฎก

อังคุตตรนิกาย ฉักกนิบาต (ภาษาไทย)

ขุ.อป. (ไทย) =สูตรตันตปิฎก

ขุททกนิกาย อปทาน (ภาษาไทย)

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี เป็นประเพณีระดับประเทศที่สืบทอดมายาวนาน และเป็นประเพณีที่เป็นส่วนหนึ่งในประเพณีทางพุทธศาสนาของชาวอุบลราชธานี ที่ชาวอุบลราชธานีถือว่าเป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่ของชาวอุบลราชธานี มีจุดมุ่งหมายอันสำคัญเพื่อการส่งเสริมสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนา อันแสดงถึงความเจริญในพุทธศาสนา แสดงออกถึงความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยมีประเพณีทางพระพุทธศาสนานี้เชื่อมโยงให้เกิดพลังศรัทธาสมดังเป็นงานบุญอันยิ่งใหญ่ โดยมีกำหนดการจัดงานในวันเข้าพรรษา คือวันแรม 1 ค่ำเดือน 8 ของทุกปี ณ บริเวณสวนสาธารณะทุ่งศรีเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี มีการพัฒนาการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีให้เข้าสู่ยุคเข้าสู่สมัยแต่ไม่ทิ้งขนบธรรมเนียมประเพณีทางพระพุทธศาสนา จากเดิมจะเป็นงานประจำปีท้องถิ่นจากงานของชาวบ้านก็พัฒนามาสู่การได้รับสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคเอกชน ร่วมกับภาคประชาชนจนพัฒนามาเป็นงานประเพณีระดับชาติตราบจนกระทั่งปัจจุบัน และประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี ได้รับการประกาศขึ้นบัญชีเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2557

ในการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาขึ้นแต่ละครั้ง สิ่งสำคัญที่เป็นข้อบ่งชี้ว่างานแห่เทียนพรรษาจะสำเร็จ คือการทำเทียน หรือการสร้างเทียนพรรษา หรือการหล่อเทียนพรรษา ที่ชาวอุบลราชธานี ถือว่าเป็นหนึ่งในกิจกรรมการส่งเสริมประเพณีแห่เทียนพรรษานี้ งานบุญเข้าพรรษา เป็นหนึ่งในจารีตประเพณี ฮีตสิบสองคองสิบสี่ บุญเข้าพรรษา หรือ บุญเข้าปฐมิพรรษา ตรงกับฮีตแปด ในบุญเดือนแปด เป็นประเพณีที่มีความสำคัญของพุทธศาสนิกชาวอีสานปฏิบัติสืบทอดกันมา ในวันเข้าพรรษาเริ่มในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี เดือน 8 ชาวอีสานจะมีประเพณีทำเทียนพรรษาเพื่อถวายพระสงฆ์ และในการถวายเทียนพรรษาก็จะมีประเพณีหล่อเทียนพรรษาขึ้นโดยชาวบ้านได้ทำการหล่อเทียนนี้สำหรับถวายให้พระภิกษุและพุทธศาสนิกชนเองได้จุดบูชาพระประธานในโบสถ์ตลอดระยะเวลาของการเข้าพรรษา 3 เดือน ด้านพุทธศาสนิกชนจะได้ทำบุญอันเป็นกุศลทานอย่างหนึ่ง ก็คือการให้ทานด้วยแสงสว่าง ต่อมาการหล่อเทียนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นจากต้นเล็ก ๆ จากฝีมือ

ชาวบ้านที่ทอดถ้อยศิลปะการหล่อเทียนแกะสลักลอยอันสวยงามลงบนต้นเทียน ความสวยงามนี้ได้ถูกกล่าวขาน จากปากต่อปาก ทำให้เกิดการพัฒนามาเป็นการนำต้นเทียนที่หล่อขึ้นมานั้นมาประกวดกัน โดยหน่วยงานของรัฐได้เห็นความสำคัญของการทำเทียนพรรษา เป็นหน่วยงานหลักในการจัดประกวด และกลายเป็นประเพณี "ประกวดต้นเทียนพรรษา" ขึ้นมา ต้นเทียนแต่ละต้นที่นำมาประกวดมีความงดงามและยิ่งใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ จากต้นเล็กๆที่หล่อเทียนกันในคุ้มวัด พัฒนาเป็นต้นที่ใหญ่ขึ้น มีลวดลายที่คมชัด สื่อถึงเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาได้อย่างลงตัวและเชื่อมโยง จัดเป็นขบวนแห่เทียนออกโชว์สู่สายตาสาธารณชนต่อไป เมื่อถึงเทศกาลแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี ชาวคุ้มวัดต่าง ๆ มีช่างเทียนประจำวัดของตน จะมีแนวคิดเล่าเรื่องบนต้นเทียนของคุ้มวัดตนเอง มีการเชื่อมโยงเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของเทียนพรรษาอุบลราชธานี ที่มีกฎของการนำเสนอเรื่องราวบนต้นเทียนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเท่านั้น เป็นพุทธชาดก เราจะเห็นได้ว่าเรื่องราวที่แสดงบนต้นเทียนประเภทแกะสลักก็ดี ตัดพิมพ์ก็ดี หรือเทียนโบราณ แม้กระทั่งหุ่นประกอบเทียนพรรษาก็ดี ช่างเทียนผู้ออกแนวคิดประดิษฐ์จะเชื่อมโยงเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา เป็นตอน ๆ ไป มีคติธรรม มีคุณธรรม สอดแทรกเข้าไปในต้นเทียน ฉะนั้นเทียนพรรษาจึงมีคุณค่าด้านประติมากรรม มีคุณค่าด้านคุณธรรม จริยธรรม ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ให้เป็นมรดกภูมิปัญญาสืบไป เมื่อได้แนวคิดเรื่องราวแล้วนำไปสู่การออกแบบโครงสร้าง วางแผนการหล่อเทียน จากแนวคิดสู่โครงสร้างจนกลายเป็นต้นเทียนพรรษา

วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นหนึ่งในคุ้มวัดที่สร้างเทียนพรรษาเพื่อร่วมกิจกรรมประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งถือเป็นประเพณีทางศาสนาที่สืบทอดมาเป็นเวลายาวนาน เป็นการแสดงออกถึงการยึดมั่นสืบสานงานบุญทางพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ท้องถิ่น ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชน การมีส่วนร่วม ความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสำคัญคือแสดงถึงความสามัคคีของคนในชุมชนที่มีประเพณีทางพระพุทธศาสนาเชื่อมโยง มีหลักธรรมความสามัคคีมายึดเหนี่ยวรวมถึงความศรัทธาของชาวชุมชน และการหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขนี้เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กเยาวชนและคนสูงวัยได้มีโอกาสได้ใกล้ชิดกันได้สัมผัสกับศิลปวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิดจากการสร้างการหล่อต้นเทียนพรรษา เกิดการส่งต่อประเพณี การส่งเสริม การสนับสนุน การทำนุบำรุงศาสนาและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

ผู้วิจัยสนใจความสำคัญในประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข ในแนวคิดวิธีการในการหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข และเป็นกิจกรรมที่หล่อหลอมคนหลายวัยให้ใกล้ชิด สัมผัสกับศิลปวัฒนธรรม การสร้างการหล่อต้นเทียนพรรษา ทุกๆขั้นตอนก่อนจะนำเทียนพรรษาไปประกวดไปสู่สายตาประชาชน เป็นขบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ก่อให้เกิดประเพณีวัฒนธรรม ความสามัคคี แหล่งเรียน และเศรษฐกิจ จนเป็นความงดงามของต้นเทียน

1.2 คำถามวิจัย

1.2.1 แนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษาเป็นอย่างไร

1.2.2 ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานีเป็นอย่างไร

1.2.3 วิเคราะห์ความประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานีเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาแนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา

1.3.2. เพื่อศึกษาประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

1.3.3. เพื่อวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขอบเขตขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

1.4.2 ขอบเขตเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้อง ใกล้เคียงกับ แนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อนำไปวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ตามแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการวิจัยคือ การวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบเจาะจง โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน เพื่อ ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1.5.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 ท่าน ดังนี้

1) ช่างเทียนจำนวน 2 คน 2) ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 2 คน 3) นักวิชาการ จำนวน 2 คน 4) ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน

1.5.2 ชั้นรวบรวมข้อมูล

1) สํารวจข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ ศึกษาจากวรรณกรรมประเพณีหล่อเทียนพรรษา

2) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ ตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสาร วารสาร บทความ งานเขียนที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา ประเพณีหล่อเทียนพรรษา

1.5.3 ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 8 คน

- 1) นำข้อมูล มาทำการแยกแยะ จัดประเภท ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาที่วิจัย
- 2) ศึกษาข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบ อธิบายความเหมือนความแตกต่างและตีความให้ความหมายตามความเหมาะสมกับเนื้อหาที่วิจัย
- 3) นำไปเขียนลงในบทต่าง ๆ ตามความสอดคล้องและเหมาะสมแก่เนื้อหาของการวิจัย
- 4) วิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พร้อมทั้งเสนอแนวความคิดเห็นประกอบกับทัศนะของผู้วิจัยต่อไป

1.5.4 ชั้นนำเสนอผลงานการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอนด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ตามความเหมาะสมแก่เนื้อหาในบทต่าง ๆ ตามลำดับและเสนอผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึง แนวคิดและวิธีการสร้างเทียน

1.6.2 ทำให้ทราบถึงประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ก่อให้เกิดความสามัคคีของประชาชน ผ่านกิจกรรมประเพณีหล่อเทียนพรรษา

1.6.3 ทำให้เกิดการวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ในด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านความสามัคคี ด้านการเรียนรู้ และด้านเศรษฐกิจ

1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

วิจิต ชาติไพสิฐ(2553) หนังสืออุบลอีกแพง กล่าวว่า อุบลราชธานีคือต้นแบบของประเพณีแห่เทียนพรรษาอันยิ่งใหญ่สวยงาม เป็นประเพณีแห่เทียนพรรษาเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ถือเป็นประเพณีที่สำคัญอย่างของชาวพุทธ ความสำคัญและจุดเด่นของเทียนพรรษาอุบลราชธานี ดังนี้ อุบลราชธานีเป็นจังหวัดเดียวที่ได้รับพระราชทานเทียนพรรษาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 เป็นต้น มีการจัดประกวดต้นเทียนพรรษาจากคุ้มวัดต่างและจากทุกอำเภอ มีการแสดงการแกะสลักประติมากรรมเทียนนานาชาติ จัดครั้งแรก ปี พ.ศ. 2548 ถือเป็นการพัฒนาการแกะสลักเทียน ผ่านประเพณีแห่เทียนพรรษาสู่ระดับสากล นักแกะสลักมาจากหลายประเทศ เช่น จีน ญี่ปุ่น อิตาลี ฝรั่งเศส อินเดีย เยอรมัน และไทย มีการจัดชุมชนคนทำเทียน ตามคุ้มวัดต่างๆเพื่อให้นักท่องเที่ยวผู้สนใจ นักเรียน นักศึกษาได้เข้าสัมผัสกับวิธีการแกะสลัก การตีพิมพ์ การทำเทียน การสร้างเทียนเพื่อเตรียมเข้าประกวด

มรดกภูมิปัญญาอีสาน (2561 น.133) กล่าวว่า เทียนพรรษา เป็นงานศิลปะที่เกิดจากภูมิปัญญาของท้องถิ่น โดยได้รับแรงบันดาลใจ ความเชื่อความศรัทธาจากประเพณีเข้าพรรษา เพื่อถวายเทียนแด่พระภิกษุสงฆ์ใช้จุดให้เกิดแสงสว่างในการปฏิบัติกิจวัตรต่าง ๆ เพื่อเป็นพุทธบูชาตลอดเวลา 3 เดือนที่จำพรรษา เทียนพรรษานี้มีองค์ประกอบของความงดงาม ความแปลกตาและความน่าทึ่ง เป็นงานศิลปะทั้งส่วนของจิตรศิลป์และประยุกตศิลป์โดยสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อแสดงความงดงามของเทียน และการตอบสนองความต้องการในการใช้สอย รวมไปถึงการตอบสนองทางด้านอารมณ์และจิตใจอีกด้วย นอกจากจะมีความงามแล้วเทียนยังเป็นที่รวมความคิด วิถีชีวิตของชุมชน จนกลายเป็นวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า เป็นผลผลิตทางปัญญาของผู้คนในชุมชนและท้องถิ่น

สำนักงานสถิติจังหวัดอุบลราชธานี (2562 น.22). ได้กล่าวว่า ประเพณีแห่เทียนพรรษาของ จังหวัดอุบลราชธานีนี้เป็นภาพสะท้อนที่มีความชัดเจนของการพัฒนาบนพื้นฐานของทุนทางวัฒนธรรม และเป็นโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศด้านการท่องเที่ยวให้เข้มแข็ง มีความ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กับการพัฒนากลุ่มจังหวัดที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยว เพื่อให้ประชาชนมีรายได้ พร้อมกลยุทธการส่งเสริมความยิ่งใหญ่ในระดับชาติและระดับสากล ซึ่งประเพณีแห่เทียนพรรษาของ จังหวัดอุบลราชธานี มีความเป็นมาที่ยาวนานราวหนึ่งศตวรรษมาแล้ว เรียกได้ว่าเทียนพรรษาและงาน แห่เทียนพรรษาเป็นสัญลักษณ์ ที่ผูกพันกับชีวิตวัฒนธรรมของชาวจังหวัดอุบลราชธานีบนพื้นฐาน ความเชื่อที่มาจากหลักแนวคิดของพระพุทธศาสนา โดยมีวัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นเครื่องหมาย หรือ สัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนอีสาน และสัญลักษณ์ที่ส่งผลกระทบต่อคุณค่าทางจิตใจ เทียนนั้นไม่ เพียงแต่ให้แสงสว่าง เทียนยังเป็นสัญลักษณ์ของความสว่างไสว ความเจริญรุ่งเรือง โดยมีวัฒนธรรมทำ หน้าที่ในการตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ซึ่งประเพณีแห่เทียนพรรษาในบทบาทของวัฒนธรรม ก็เป็นสิ่ง ๆ หนึ่ง ที่กลุ่มคนในสังคมคิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทั้งด้านจิตใจ และเป็นสัญลักษณ์ แทนความเชื่อในทางพระพุทธศาสนา และยังมีหน้าที่อันสำคัญในการสร้างความสามัคคีของคนใน ชุมชน เสริมสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในชุมชนในการร่วมกันจัดงานประเพณีแห่เทียน พรรษาขึ้นให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย

สนั่น ธรรมธิ (2563) กล่าวว่าพิธีหล่อเทียนพรรษาและถวายเทียนเป็นพิธีทาง พระพุทธศาสนา เกิดขึ้นเมื่อมีการเข้าพรรษา จุดหมายของการถวายเทียนพรรษาเพื่อการบูชาพระ รัตนตรัย มีความเชื่อว่าได้านิสงค์บรรดาลความสุข มีสติปัญญาสว่างไสว มีชีวิตรุ่งโรจน์สดใสดู แสงไฟจากแท่งเทียนที่ส่องสว่าง ในส่วนการทำเทียนถวายช่วงเทศกาลเข้าพรรษามีมาช้านาน พอๆกับประเพณีหล่อและถวาย เหตุผลที่ต้องหล่อเทียนขึ้น เป็นเรื่องทางประชาธิปไตยและความ เท่าเทียมกันในสังคม การหล่อเทียนพรรษาเป็นกุศโลบายแห่งความสามัคคีให้คนมาร่วมกัน ทำบุญ โดยไม่จำกัดชั้นวรรณะ ฐานะทางสังคม มีมากทำมาก มีน้อยทำน้อย ได้เทียนต้น เดียวกัน เทียนพรรษาในสมัยโบราณถึงจะร่วมกันหล่อร่วมกันทำร่วมกันสร้าง แต่ก็มิขนาดไม่ เท่ากับทุกวันนี้ ด้วยเหตุผลของการใช้งานที่จะกระจายไปให้พระใช้อ่านหนังสือ สวดมนต์ และ อื่นๆ การหล่อเทียน คนสมัยก่อนจะพิธีพิถันกับของถวายพระ ไม่ดกๆ หยอดๆ ให้เสร็จๆ ไป จะ มีพิธีกรรมในการหล่อเทียน ที่ค่อนข้างจะซับซ้อนพิธีพิถัน มีขั้นตอนและวิธีปฏิบัติที่คล้ายคลึง กัน อันดับแรก ก่อนที่จะทำการหล่อเทียนจะมีการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เช่น ขี้ผึ้ง ไล่เทียน เบ้า หลอม กระทะ เป็นต้น เมื่อจัดเตรียมแล้วจึงตั้งเตาอังโล่และกระทะขี้ผึ้ง ไกล ๆ กันนั้นจะเป็น เบ้าหลอมที่มีไล่เทียนซึ่งอยู่ส่วนกลางของเบ้าหลอม ในส่วนด้านปากของเบ้าหลอมอาจมีแท่นหรือ บันไดให้คนขึ้นไปเทเทียนเหลวเพื่อหล่อได้โดยสะดวก จากนั้นจึงขั้ดริ้วทำเป็นราชวัตรล้อมรอบ

บริเวณเข้าหลอมนั้นให้เป็นปริมาตร เฉพาะรั้วราชวัตรจะมีทางเข้าทั้งสี่ด้าน มุมของรั้วจะประดับประดาด้วยฉัตรและธงทิว รอบๆรั้วมีการนำเอาต้นกล้วย ต้นอ้อย ต้นข่า มาประดับด้วย เมื่อถึงเวลาหล่อเทียนมักนิมนต์พระสงฆ์จำนวน 9 รูป มาทำพิธีสวดชัยมงคลคาถา โดยขณะที่ประธานในพิธีขึ้นไปเริ่มหล่อเทียนหลวงในบ้ำ พระสงฆ์จะเริ่มสวดและสวดไปเรื่อย ๆ เมื่อคนอื่น ๆ ที่มาร่วมพิธีดักขี้ผึ้งหล่อตามกันไป หลังจากที่ยกเทียนขึ้นสนธิและแข็งตัวแล้ว จะถูกแกะออกจากบ้ำเพื่อนำไปแกะสลักหรือตกแต่งให้สวยงามจนได้เวลาเหมาะสมจึงจัดริ้วขบวนแห่เทียนไปถวายที่วัดต่อไป

1.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิรวรรณ สว่างวงศ์ (2551) จากวิทยานิพนธ์ ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง การทำเทียนพรรษาอุบลราชธานี สำหรับครูเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ได้กล่าวว่า การทำเทียนพรรษานี้ ต้นเทียนพรรษา คือ เทียนขี้ผึ้งที่พุทธศาสนิกชนนำไปถวายแด่พระภิกษุสงฆ์เพื่อเป็นพุทธบูชาตามศรัทธาและด้วยความเชื่อว่า การถวายเทียนเป็นกุศลอันยิ่งใหญ่ มีสติปัญญา ความเฉลียวฉลาดและความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตประจักษ์แสงเทียนที่ส่องสว่างไสว และหากมีการบูชาเทียนเกิดชาติหน้าจะได้เสวยสุขบนสวรรค์ การถวายเทียนพรรษานิยมถวายเทียนกันในช่วงเข้าพรรษาที่พระภิกษุสงฆ์อยู่จำพรรษาภายในวัด เพื่อให้พระภิกษุสงฆ์ได้ใช้จุดอ่านศึกษาพระธรรมวินัยจนถือเป็นประเพณีสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน การทำเทียนพรรษามีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับจากการนำเอาขี้ผึ้งมาต้มเป็นขี้ผึ้งไปปั้น เป็นเทียนนำไปถวายพระภิกษุ เอาเทียนเล่มเล็กๆมามัดรวมกันเป็นต้นคล้ายกล้วยหรือลำไยไม่ได้แล้วเอาไปติดกับฐาน เป็นสาเหตุที่เรียกว่าต้นเทียนหรือเทียนพรรษา ต้นเทียนพรรษาประเภทแรก คือ มัดรวมติดลาย จากนั้นจึงพัฒนามาเป็นเทียนพรรษาประเภทแกะสลัก และเทียนพรรษาประเภท ตัดพิมพ์ ตามลำดับ การจัดทำเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี มีมาแต่โบราณ จากการทำเทียนแบบ มัดรวมติดลาย ต่อมาพัฒนาเป็นแบบแกะสลัก และจากนั้นจึงมีการทำเทียนประเภทตัดพิมพ์ ปัจจุบันมีการจัดทำต้นเทียนพรรษาเป็นประจำทุกปี เพื่อร่วมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี ช่วงบุญเดือนแปด วันเข้าพรรษา ต่อมา มีการจัดประกวดต้นเทียนพรรษา จึงมีการจัดทำต้นเทียนพรรษาอย่างพิถีพิถันเพื่อการประกวดในแต่ละปี ขณะเดียวกันก็มีการจัดทำเทียนพรรษตามความเชื่อและความศรัทธาของชาวบ้านในคุ้มวัดต่างๆ ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาทุกปี ลักษณะของต้นเทียนพรรษา ทั้ง 3 ประเภท มีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ 1. ฐาน 2. ลำต้น 3. ยอด ต้นเทียนพรรษาที่มีความสวยงามจะต้องมีการออกแบบให้สมดุลกันทั้งสามส่วน คือ ฐาน ลำต้น และยอด

กฤตยภรณ์ ตันติเศรษฐ (2557) งานวิจัย เรื่อง “กระบวนการกลายเป็นสินค้าของประเพณี
แห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการศึกษา พบว่า ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัด
อุบลราชธานี ได้ชื่อว่าเป็นต้นแบบของงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของชาวพุทธที่ยังคงเน้นภูมิปัญญา
ของช่างเทียนและการเล่าเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาเป็นสำคัญ ช่วยนำไปสู่การกลายเป็นสินค้าของ
ประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี ปัจจุบันเน้นการทำต้นเทียนที่มีขนาดใหญ่ สวยงาม
อลังการ และยิ่งใหญ่มากขึ้น เน้นความประณีตความสวยงาม ด้านศิลปะการทำเทียนอันเป็นภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นเน้นความทันสมัยมากขึ้น บทบาทของวัดและช่างเทียนมีบทบาทมากขึ้น และการ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เข้ามามีบทบาท ได้มีการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในประเทศและ
ต่างประเทศให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ทำให้งานประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานีกลายเป็น
เทศกาลที่มีความยิ่งใหญ่มีไฮไลต์ มีการยกระดับจากงานในระดับท้องถิ่นเป็นงานระดับชาติ และ
กลายเป็นงานระดับนานาชาติในที่สุด และจังหวัดอุบลราชธานีได้มีนโยบายที่จะเดินหน้านำส่งเสริมแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคอีสานเพื่อสร้างจุดขายทางการท่องเที่ยวของจังหวัด จนกระทั่งค่อยๆ
ปรับเปลี่ยนมาเป็นที่ว่าการท่องเที่ยวหรือเป็นสินค้าวัฒนธรรมประเภทหนึ่ง เป็นพื้นที่ในการ
แสดงออกถึงด้านความเชื่อความศรัทธาที่มีต่อพุทธศาสนา เป็นการดึงดูดความสนใจในด้านทางพุทธ
ศาสนา

พระครูใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล,ดรและคณะ (2558) วิจัยเรื่อง “บทบาทเยาวชนในประเพณีแห่
เทียนพรรษา : บทสะท้อนช่องว่างของกระบวนการเรียนรู้และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัด
อุบลราชธานี”พบว่าด้านประเพณีการแห่เทียนพรรษา ประเพณีแห่เทียนพรรษาเป็นประเพณีที่
เกี่ยวข้องกับ ศรัทธา ความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาว่า การทำต้นเทียนพรรษาไปถวายพระสงฆ์ที่อยู่
จำพรรษาในแต่ละวัด จะทำให้ได้บุญกุศล ถือว่าเป็นสิ่งรวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนที่ประพฤติปฏิบัติ
ต่อกันมา โดยมีวัดและชุมชนเป็นศูนย์รวม และประเพณีแห่เทียนพรรษา เกิดจาก “ภูมิปัญญา
ชาวบ้าน” สืบสานเป็น “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ก่อให้เกิด “ภูมิพลังเมือง” สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง
ประชาคมเป็นปึกแผ่นมั่นคง แก้ไขปัญหาสำคัญของชาติได้ในการร่วมเป็น “ภูมิพลังแผ่นดิน” ประเพณี
แห่เทียนพรรษาอุบลราชธานีจึงเชิดชูเทิดทูน 3 สถาบันสำคัญสูงสุด คือ ชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์
ดำรงจิรัฐติกาล หลอมใจถวายเทียนพรรษา น้อมบูชาพระรัตนตรัย ศรัทธาธรรมนำชาติไทย ถวายให้
มหाराชน ชาวอุบลราชธานีต้องนึกคิดไว้ว่า “ประเพณีแห่เทียนพรรษาเป็นทุนทางสังคม ที่บรรพบุรุษ
สั่งสมนับร้อยปี มีจิตวิญญาณและเป็นเอกลักษณ์ของอุบลราชธานี การนำงานประเพณีแห่เทียน
พรรษาสู่สากลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว จำเป็นต้องยึดมั่นแก่นแท้ของเทียนพรรษาเป็นสิ่งสำคัญ
แล้วผสมผสานภูมิปัญญาดั้งเดิมให้กลมกลืนกันอย่างลงตัว ไม่ขัดแย้งในลักษณะ “อนุรักษ์ของเดิม ก่อน

ส่งเสริมของใหม่” จึงเป็นหน้าที่ของลูกหลานชาวเมืองอุบลที่ต้องอนุรักษ์และสืบสานให้ประเพณีเทียนพรรษายืนยงคงอยู่คู่อุบลราชธานีตลอดไป

ทองดี คำตัน (2559) วิจัยเรื่อง “การศึกษาประเพณีเข้าพรรษาในสังคมไทยภาคอีสาน” จากการศึกษาพบว่า 1.ด้านความเชื่อ ในสังคมไทยภาคอีสาน มีความผูกพันด้านความเชื่อทางพระพุทธศาสนาเชื่อว่าบุญเข้าพรรษาเป็นจารีตประเพณีตามฮีตสิบสองของอีสาน มีความเชื่อในเรื่องของการทำบุญตักบาตร การถวายสังฆทาน การถวายผ้าอาบน้ำฝนและการถวายเทียนพรรษาแก่พระสงฆ์ เชื่อว่าจะได้รับบุญกุศลมากมาย โดยในช่วงเข้าพรรษาของแต่ละวัดพระสงฆ์จะมีการเทศนาเพื่อเป็นแนวทางให้พุทธศาสนิกชนนำธรรมะไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต และมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาจะมีการจัดพิธีอุปสมบทก่อนเข้าพรรษาโดยถือกันว่าการเข้าบวชเรียนและอยู่จำพรรษาในระหว่างพรรษานี้จะได้รับอานิสงส์อย่างสูง 2) ด้านพิธีกรรม ในประเพณีเข้าพรรษาในสังคมไทยภาคอีสาน สามารถจำแนกออกเป็น 2 อย่าง คือ 1) พิธีกรรมสำหรับพระสงฆ์ คือการพิจารณาเข้าพรรษาของพระสงฆ์การเข้าพรรษาเป็นกิจกรรมของพระสงฆ์โดยเฉพาะหมายถึง วันกำหนดที่พระภิกษุสงฆ์จะต้องพักประจำอยู่กับที่ในฤดูฝนตลอดเวลาสามเดือน มีพุทธบัญญัติไว้เป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 เริ่มตั้งแต่แรม 1 ค่ำ เดือน 8 ไปจนถึงวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 11 เรียกว่าวันเข้าปุริมพรรษา ระยะที่ 2 เริ่มตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือน 9 จนถึงวันขึ้น 18 ค่ำเดือน 12 เรียกว่าวันเข้าปัจฉิมพรรษา 2) พิธีกรรมของพุทธศาสนิกชน ในช่วงเข้าพรรษา ถือเป็นโอกาสดีที่พุทธศาสนิกชนจะได้ทำบุญรักษาศีลและชำระจิตใจให้ผ่องใส พิธีกรรมที่สำคัญคือ การทำบุญตักบาตร การถวายผ้าอาบน้ำฝนแด่พระสงฆ์และการถวายเทียนพรรษา การฟังธรรม การรักษาศีลปฏิบัติตนตลอดระยะทั้งสามเดือน 3) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ในสังคมไทยภาคอีสาน เป็นภูมิปัญญาซึ่งเกิดขึ้นจากการยึดถือปฏิบัติตามจารีตประเพณีของชาวอีสานที่เรียกว่า”ฮีตสิบสอง คองสิบสี่” ชาวอีสานส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตอยู่บนพื้นฐานความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปรากฏชัดในประเพณีเข้าพรรษาคือ ประเพณีแห่เทียนพรรษาซึ่งจะมีขั้นตอนการสร้างต้นเทียน การตกแต่ง การหล่อเทียน การแกะสลักเทียนที่คุ้มชุมชนต่าง ๆ ได้ผลิตคิดค้นขึ้นมา โดยการแกะสลักและตีพิมพ์ลวดลายลงบนต้นเทียน ก่อนที่จะนำถวายแต่ละคุ้มวัด ก็จะมีขบวนแห่อย่างยิ่งใหญ่ จนเป็นประเพณีแห่เทียนพรรษาเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก และมีการทำสืบทอดขั้นตอนวิธีการทำเทียนพรรษากันมาจนถึงปัจจุบัน

พระมหาพรชัย ฉนทมโม (2020) วิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมประเพณีการแห่เทียนพรรษาเชิงพุทธบูรณาการของชุมชนในอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ผลวิจัยพบว่า รูปแบบประเพณีการแห่เทียนพรรษาของชาวชุมชนอำเภอเขมราฐ เป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศรัทธาความเชื่อว่าการทำต้นเทียนพรรษาไปถวายพระสงฆ์ที่อยู่จำพรรษาในแต่ละวัดจะทำให้ได้บุญกุศล ประเพณีการแห่เทียนพรรษาถือเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนที่ประพาศปฏิบัติต่อกันมาโดยมีวัดและชุมชน

เป็นศูนย์กลาง การสืบทอดประเพณีแห่เทียนพรรษานั้นความสัมพันธ์ระหว่างวัดชุมชนและหน่วยงานของรัฐ มีการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ชินกมล อ้วนสูงเนิน (2020) งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาการถ่ายทอดภูมิปัญญาการหล่อเทียนพรรษา ผ่านลวดลายช่างโนนสูง ตำบลโนนสูง อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา” ผลการศึกษา ดังนี้ 1. การหล่อเทียนพรรษาของตำบลโนนสูงเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นก่อนประเพณีเข้าพรรษาประมาณ 1-2 เดือน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้วัดเป็นศูนย์รวมของชุมชนในการทำกิจกรรมร่วมกัน 2. การถ่ายทอดภูมิปัญญาของช่างใหญ่ จะเป็นการเรียนรู้แบบบ้านช่าง ผู้ที่สนใจต้องเข้าไปเรียน จึงจะสามารถเข้าใจองค์ความรู้ของภูมิปัญญานั้นได้ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการถ่ายทอดให้กับบุคคลที่เป็นกลุ่มช่าง คนในครอบครัว หรือลูกหลาน แต่ในปัจจุบันลูกหลานไม่ได้เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาการหล่อเทียน จึงได้มีการถ่ายทอดให้กับบุคคลที่สนใจ เพื่อต้องการให้ลายไทยเป็นที่รู้จัก และผู้คนให้ความสนใจในลายไทยและการหล่อเทียนพรรษา องค์ความรู้ของการถ่ายทอด คือองค์ความรู้ในการหล่อและแกะต้นเทียนพรรษา การหล่อเทียน ผ่านลวดลายช่างโนนสูง ไปใช้ในการต่อยอดภูมิปัญญาให้คงอยู่กับท้องถิ่นไทย

พระครูผาสุกวิหการธรรม ผาสุกโก (ธานุมัตย์), พระมหาดาวสยาม วชิรปัญโญ และ พระครูสุธี คัมภีรญาณ.(2021) จากงานวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการประดิษฐ์เทียนพรรษาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ในจังหวัดอุบลราชธานี” กล่าวว่า การแกะสลักหรือประดิษฐ์ต้นเทียนพรรษาเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพุทธประวัติด้วยการนำเอาเรื่อง ประวัติต่าง ๆ มาถ่ายทอดลงบนต้นเทียน และยังสอดแทรกด้วยคติธรรมสร้างความศรัทธา ความเชื่อในทาง พระพุทธศาสนาว่าการนำต้นเทียนพรรษาไปถวายพระสงฆ์ที่อยู่จำพรรษาในแต่ละวัด จะทำให้ได้บุญกุศล ถือ ว่าเป็นสิ่งรวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนที่ประพฤติดีปฏิบัติต่อกันมา โดยมีวัดและชุมชนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้น การสืบทอดประเพณีแห่เทียนพรรษาจึงต้องเน้นความสัมพันธ์ระหว่างวัด ชุมชนและหน่วยงานของรัฐ การขอร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชนต้องสอดคล้องและส่งเสริมกิจกรรมประเพณีแห่เทียนพรรษา จึงจะเป็น การสามารถสืบทอดภูมิปัญญาการทำเทียนพรรษาก็ได้เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ด้วยความละเอียดอ่อนและความปราณีของลวดลายบนต้นเทียนพรรษาที่ถูกแกะสลักโดยช่างแกะสลักเทียน มากฝีมือที่ถูกถ่ายทอดภูมิปัญญา การแกะสลักเทียนพรรษาจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง จนได้มีการบันทึกไว้ในคำ ขวัญจังหวัดอุบลราชธานีว่า “งามล้ำเทียนพรรษา”รูปแบบการส่งเสริมการแกะสลักต้นเทียนพรรษาของ จังหวัดอุบลราชธานี มีส่วนช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้า ทางด้านศิลปกรรม ประวัติศาสตร์การสร้างบ้านแปลงเมืองและระดับวิถีชีวิต นอกจากนั้นยังมีแรงจูงใจที่ หลากหลายในการแห่เทียนพรรษา เช่น เพื่อแสวงหาความสุขทางด้านจิตวิญญาณอย่างทำบุญให้วัดได้เห็น ได้สัมผัสกับวัฒนธรรมของการ

แห่เทียนพรรษาและฮีตครองประเพณีชีวิตการเป็นอยู่ของคนในชุมชน การบูชาศาสนสถานวัด เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตการประพฤติปฏิบัติของสมาชิกในสังคมเพื่อให้อยู่เย็นเป็นสุขทั้งต่อตนเองและสังคม

สมบัติ นามบุรีและ ธิดิวดิ หมั่นมี (2021)การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ พื้นที่ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ ผลวิจัยพบว่า เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมสนับสนุนและอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรหลักในการจัดทำแผนชุมชนของท้องถิ่น โครงการถวายเทียนพรรษาเป็นโครงการที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. และ อบต. ก็ทำหน้าที่เป็น เจ้าภาพหลัก เชิญกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้าร่วมประชุม ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและไปร่วมงานประเพณี การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จัดเตรียมงบประมาณและการดำเนินงาน หน่วยงานราชการ ผู้นำชุมชนมีการประชาสัมพันธ์ เทศกาลทอดเทียนแก่ประชาชนและระดมคนในชุมชนเข้าร่วม เชิญชวนชาวบ้านเยาวชนร่วมขบวนแห่ รับบริจาคเรือจากชาวบ้านทั่วไป ชาวบ้านร่วมกันวางแผนการจัดงานประเพณีวัฒนธรรม และ ช่วยจัดเตรียมงานและร่วมงานประเพณี การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นการสืบสานและฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น การอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา การพบปะกับญาติพี่น้องที่กลับมาจากต่างจังหวัด เกิดความสนใจในการทำบุญ สร้างความสามัคคีในชุมชน ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินสร้างความผ่อนคลายแก่ชุมชน เยาวชนมีส่วนร่วม ห่วงใยเสียสละ ช่วยกันพัฒนากิจกรรม

สุรพันธ์ สุวรรณศรีคณะ (2564) วิจัยเรื่อง “เทียนพรรษา : วัฒนธรรมแห่งภูมิปัญญาศิลปะ” ได้สรุปว่าเทียนพรรษา เป็นงานศิลปะที่เกิดจากภูมิปัญญาของท้องถิ่น วิวัฒนาการของการคิดค้นการสร้างสรรค์ ที่เกิดจากภูมิปัญญาของศิลปะของท้องถิ่นนี้ ถือว่าเป็นองค์แห่งความรู้ของชาวอีสาน ศิลปะภูมิปัญญาเหล่านั้น ได้รับแรงบันดาลใจ จากความเชื่อความศรัทธาในประเพณีเข้าพรรษา เพื่อถวายเทียนพรรษาแด่พระภิกษุสงฆ์ใช้จุดให้แสงสว่างในการปฏิบัติกิจวัตรต่างๆ เป็นพุทธบูชาตลอดเวลา 3 เดือน ในด้านการแกะสลักทำลวดลายต้นเทียนให้ความวิจิตรพิสดารงดงามนั้นต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ รวมถึงประสบการณ์ของช่างมาถ่ายทอดงานศิลปะลงบนต้นเทียน ฉะนั้นเทียนพรรษานี้จึงถือเป็นงานศิลปะที่ประกอบด้วยสุนทรียธาตุของความงามทั้ง 3 ประการ คือ ความงดงาม ความแปลกตาและความน่าทึ่ง

สรุป เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานีเป็นประเพณีสำคัญที่มีความเป็นมายาวนานกว่าหนึ่งศตวรรษ และถือเป็นต้นแบบของงานแห่เทียนพรรษาใน

ประเทศไทย เทียนพรรษาถูกจัดทำขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาในช่วงเข้าพรรษา เพื่อให้พระสงฆ์ใช้เป็นแสงสว่างตลอดระยะเวลา 3 เดือนของการจำพรรษา ความเชื่อเกี่ยวกับการถวายเทียนนี้สะท้อนศรัทธาของพุทธศาสนิกชนที่เชื่อว่าจะได้รับอานิสงส์ เสริมสติปัญญาและความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต ในรูปแบบของต้นเทียนมีพัฒนาการจากการมัดรวมติดลาย สู่การแกะสลักและติดพิมพ์ที่มีความวิจิตรอลังการมากขึ้น มีองค์ประกอบสำคัญคือ ฐาน ลำต้น และยอด ซึ่งต้องออกแบบให้สมดุลสวยงาม ในกระบวนการทำเทียนเป็นการรวมพลังของวัด ชุมชน และหน่วยงานรัฐ สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่นและความสามัคคีของคนในสังคม ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กระตุ้นเศรษฐกิจและ เป็นแหล่งเรียนรู้ การสืบสานประเพณีจำเป็นต้องรักษาแก่นแท้ทางศาสนาและคุณค่าทางจิตใจควบคู่กับการพัฒนา เทียนพรรษาจึงมิใช่เพียงงานศิลปะที่งดงาม หากแต่เป็นทุนทางสังคมและสัญลักษณ์แห่งศรัทธา ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ของชาวอีสานที่สืบทอดต่อกันมาอย่างยั่งยืน

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญไว้ ดังต่อไปนี้

ประเพณี หมายถึง รูปแบบการประพฤติปฏิบัติ หรือ ความเชื่อ ที่สืบทอดกันมาในสังคมหรือท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่อง จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยมีความสำคัญต่อวิถีชีวิต ความผูกพันทางสังคม และมักมีการกำหนดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

เทียนพรรษา หมายถึง เทียนพรรษาวัดแสนสุข เป็นเทียนขนาดเล็ก ที่ชาวชุมชนวัดแสนสุขร่วมกันทำขึ้น หล่อแกะสลัก เพื่อนำไปร่วมขบวนแห่เทียนพรรษา ในงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี

แนวคิดการสร้างเทียน หมายถึง แนวคิด มาจากพระพุทธศาสนา พุทธชาดก ที่เล่าเรื่องให้เชื่อมโยง และเป็นหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ผ่านการแกะสลัก หรือติดพิมพ์

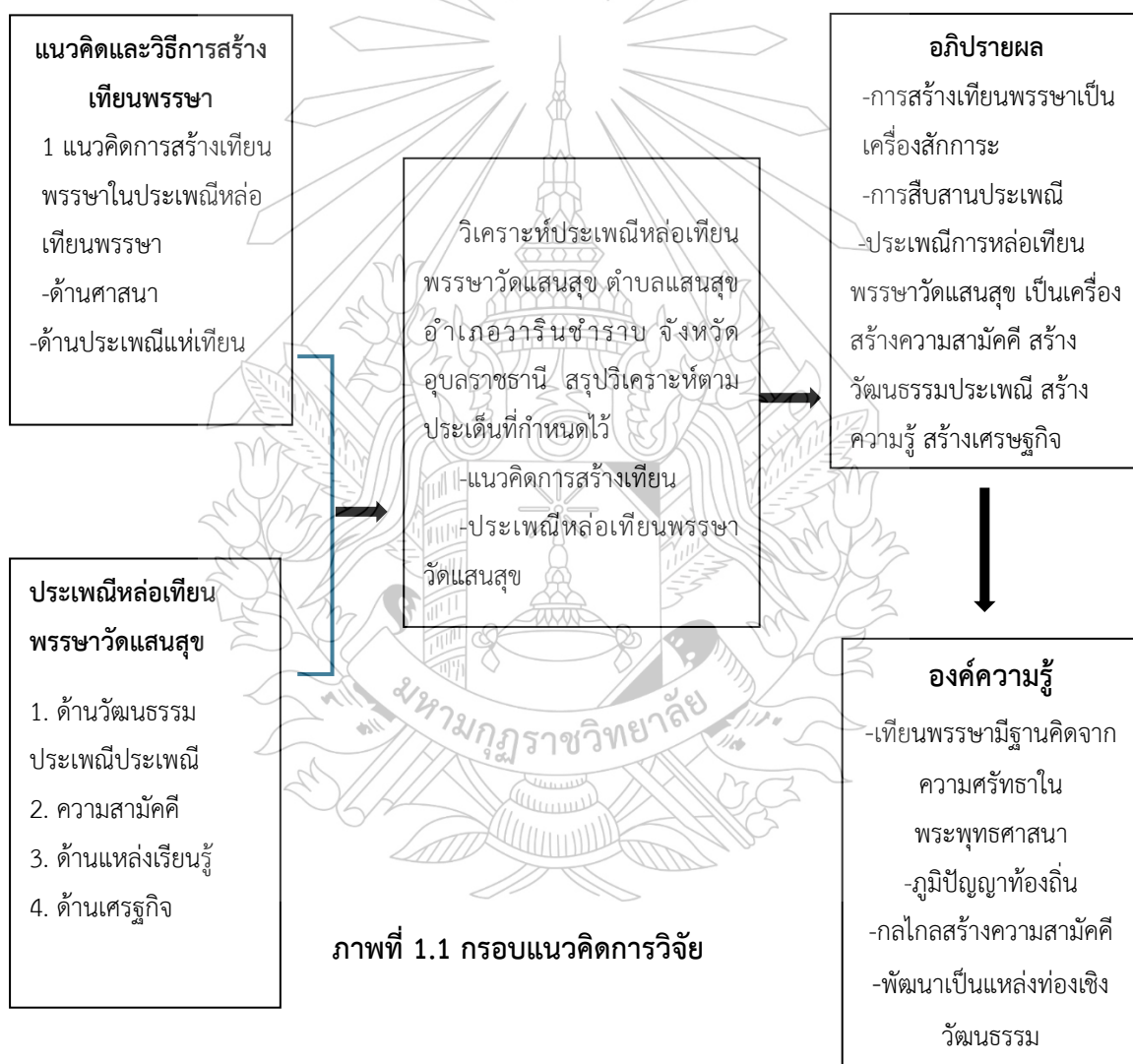
ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข หมายถึง ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข เป็นประเพณีที่แสดงถึงวิธีการสร้างเทียนพรรษา ที่ก่อให้เกิดเทียนพรรษาที่งดงาม ก่อให้เกิดประเพณีซ้อน เกิดความสามัคคี เกิดแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว รวมถึง พิธีกรรมและกิจกรรมทั้งหมด ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหา การบริจาค การหลอม และการตกแต่ง ชี้นำ เพื่อทำเป็นเทียนขนาดใหญ่สำหรับถวายพระสงฆ์ในช่วงวันเข้าพรรษา ซึ่งในบริบทของวัดแสนสุข รวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดเตรียมงานและการหล่อเทียน

วัดแสนสุข หมายถึง วัดที่ตั้งอยู่ใน ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นสถานที่หลักในการจัดกิจกรรมประเพณีหล่อเทียนพรรษา เพื่อเข้าร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นแหล่งที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ความสามัคคี หมายถึง การร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันของชุมชนวัดแสนสุขตามหลักสภาราษฎรธรรม 6 เพื่อขับเคลื่อนให้ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขสำเร็จตามเป้าประสงค์

1.9 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา

ต้นเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้นเทียนพรรษาที่มีความงดงามปราณีตด้วยศิลปะการทำเทียนของช่างเทียนที่มีฝีมือมากด้วยประสบการณ์ ผ่านแนวคิดวิธีการสร้างเทียนพรรษา ที่เรียกว่าการหล่อเทียนพรรษา จนกลายเป็นประเพณีหล่อเทียนพรรษาที่แต่ละวัดแต่ละคุ้มจะบรรจงสร้างเทียนพรรษาขึ้น วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ก็เป็นอีกหนึ่งวัดที่มีประเพณีหล่อเทียนพรรษา เป็นประเพณีที่อนุรักษ์สืบทอด มีการรักษาและส่งเสริมมาจนปัจจุบัน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดวิธีการสร้างเทียนพรรษาวัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร งานวิจัย ถึงแนวคิดการสร้างเทียนพรรษารวมถึงวิธีการสร้างเทียนพรรษา ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดการสร้างเทียนพรรษา

2.2 วิธีการสร้างเทียนพรรษา

2.3 พื้นที่

2.4 สรุป

2.1 แนวคิดการสร้างเทียนพรรษา

ปัจจุบันมีไฟฟ้าใช้ แต่บทบาทของเทียนไม่จางหาย มีการนำมาใช้ในชีวิต ในสังคม ในเรื่องราวทางพิธีกรรมต่างๆ มากมาย และยังเป็นสื่อที่แสดงถึงความเคารพ ความรัก ความผูกพัน และประเพณีวัฒนธรรม ดังเช่นประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีการสร้างเทียนพรรษาเข้าร่วมขบวนแห่ วัดต่าง ๆ ที่ส่งเทียนเข้าร่วมขบวนแห่เทียนพรรษานี้ จะมีประเพณีการสร้างเทียนพรรษาของวัดนั้น ๆ

2.1.1 แนวคิดประเพณีการสร้างเทียนพรรษา

การสร้างเทียนเป็นประเพณีวัฒนธรรมของชาวชุมชนดั้งเดิมของอุบลราชธานี ที่มุ่งเน้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาในวันเข้าพรรษา ได้ร่วมแรงร่วมใจกันจากเทียนมดเล็ก กลายเป็นเทียนที่ใหญ่ขึ้นเพื่อร่วมกิจกรรมประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดและแนวคิดยังคงยึดหลักเป็นเรื่องเป็นราวที่เกี่ยวข้องพระพุทธศาสนา และเป็นหลักธรรมคำสอน ผู้วิจัยจะแยกประเด็นความหมายแนวคิดประเพณี และแนวคิดประเพณีการสร้างเทียนดังนี้

1) **แนวคิดประเพณี** ประเพณี คือแบบแผนการปฏิบัติ ความเชื่อ หรือพิธีกรรมที่คนในสังคมยึดถือและสืบทอดต่อกันมาเป็นเวลานาน จนกลายเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับร่วมกันว่า ควรปฏิบัติ ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังนี้

พระยาอนุนามราชชน ได้ให้ความหมายว่า ประเพณี คือ ความประพฤติที่ชนหมู่หนึ่งอยู่ในที่แห่งหนึ่งถือเป็นแบบแผนกันมาอย่างเดียวกัน และสืบทอดกันมา ถ้าใครประพฤติออกนอกแบบก็ผิดประเพณี หรือผิดจารีตประเพณี

(ราชบัณฑิตยสถาน .2542) ให้ความหมายของคำว่า "ประเพณี" ไว้ว่าเป็นคำนาม หมายถึง สิ่งที่ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเป็นแบบแผน ขนบธรรมเนียม หรือจารีตประเพณี ซึ่งเป็นรูปแบบพฤติกรรมที่ยึดถือร่วมกันในสังคมและสืบทอดต่อกันมา

อัญชลี ฉิมมาฉุย(2552) วัฒนธรรมและประเพณีไทย กล่าวว่าความหมายของประเพณีไทย ประเพณีเป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนดขึ้นเพื่อสวัสดิภาพของมนุษย์เอง ชีวิตสังคม จะไม่สงบเรียบร้อย ถ้าไม่มีประเพณีหนุนหลัง ประเพณีของสังคมมิใช่ เป็นสิ่งแน่นอนคงที่ตายตัวหรือเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ตรงกันข้ามประเพณี เกิดขึ้นได้และสลายตัวได้เมื่อสภาพแวดล้อมของสังคมเปลี่ยนแปลงไป ความรู้ ความเข้าใจในธรรมชาติกว้างขวางขึ้น การประดิษฐ์คิดค้นทางวิทยาศาสตร์กว้างขวางขึ้น มีการติดต่อกับสังคมอื่นมีวิธีการแตกต่างกัน ความต้องการและโอกาสที่จะทำให้ชีวิตสุขสบาย จำต้องแสวงหาวิธีใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมเมื่อเป็นที่ยอมรับก็จะกลายเป็นประเพณีใหม่ วิธีการเดิมหรือประเพณีเดิมก็สลายตัวไป การปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคม ทำให้ประเพณีเปลี่ยนแปลงได้

สรุป ประเพณี คือ แบบแผนการปฏิบัติ ความเชื่อ หรือพิธีกรรมที่คนในสังคมยึดถือและสืบทอดต่อกันมาเป็นเวลานาน จนเป็นที่ยอมรับร่วมกันว่า เป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติเป็นสิ่งที่สังคมร่วมกันสร้างและยึดถือ เพื่อความสงบเรียบร้อยและความเป็นระเบียบของสังคม อีกทั้งยังสามารถปรับเปลี่ยนไปตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้

2) **แนวคิดประเพณีการสร้างเทียนพรรษา** พระมหาพรชัย ฉนทธมโม (2020) กล่าวว่า ปัจจุบันการทำต้นเทียนมุ่งที่การทำเพื่อเป็นการเชิดชูวัดวาอารามและพระพุทธศาสนาและเพื่อการประกวดแข่งขันเป็นสำคัญ รวมถึงการส่งเสริมการนำหลักธรรมคำสอนที่เป็นแรงบันดาลใจจากแนวคิดการสร้างพรรษา นำหลักธรรมที่ทำให้เกิดความสามัคคีสอดแทรกในประเพณีการแห่เทียนพรรษา โดยผ่านการแกะสลักต้นเทียนและมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกทางหนึ่งด้วย

สมชัย เจียรกุล (1992) กล่าวว่า แนวคิดการทำเทียนพรรษาถือเป็น ศิลปะพื้นบ้าน (Folk art) ดั้งเดิมของจังหวัดอุบลราชธานีที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในแต่ละชุมชนเป็นงานศิลปที่ชาวอุบลราชธานีร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนาให้ดำรงคงอยู่ สังคมไทยอย่างยั่งยืน มั่นคงและเชื่อมโยงโน้มน้าวจิตใจคนในสังคมให้เกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา

สุรพันธ์ สวรรณศรี และคณะ (2564) กล่าวว่า ศิลปะการทำเทียนพรรษาคือภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่ได้แรงบันดาลใจ จากความเชื่อศรัทธาในประเพณีเข้าพรรษา เพื่อถวายพระภิกษุสงฆ์จุดให้แสงสว่างในการปฏิบัติกิจวัตรต่างๆ เป็นพุทธบูชาตลอด 3 เดือน การสร้างเทียนพรรษาการแกะสลักกลดลายให้จิตรพิสดารงดงามต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ รวมทั้งประสบการณ์ของช่างศิลป์ถ่ายทอดลงมาบนเทียนพรรษา ฉะนั้นเทียนพรรษาจึงประกอบไปด้วยการรวมความคิด แนวคิดวิถีชุมชน กลายเป็นวัฒนธรรมสืบทอดการทำเทียนที่ทรงคุณค่า

พระรณยุทธ ชาติเมธ (ถนอมศรี).(2556). กล่าวว่า ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาแบบดั้งเดิมเป็นลักษณะของสังคมชนบท เชื่อตามหลัก พระพุทธศาสนา และประเพณีที่สืบทอดกันมา ลักษณะการทำเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา หวังผลบุญกุศล ที่แท้จริงในทางพระพุทธศาสนา เกิดจากการมีส่วนร่วมจากประชาชนทุกภาคส่วน ต่อมาได้ เปลี่ยนแปลงจากเดิมไปอย่างสิ้นเชิง เต็มไปด้วยความซับซ้อนเชิงทุนนิยม จนกระทั่งวัฒนธรรมแห่เทียนพรรษากลายเป็นสัญลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ชนบธรรมเนียมประเพณีอีสาน(2019) แนวคิดเรื่องเทียนพรรษานี้จะเกี่ยวข้องกับการถวายเทียนในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาของพระพุทธศาสนา โดยมีจุดประสงค์เพื่อบูชาพระรัตนตรัยและส่งเสริมความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ถวาย การถวายเทียนพรรษานั้นมีความเชื่อว่าจะนำมาซึ่งสติปัญญา ความสุข ความเจริญรุ่งเรือง และความแคล้วคลาดจากภัยอันตรายต่างๆและ มีความเชื่อประการหนึ่งที่สืบทอดกันมาแต่โบราณว่าหากใครนำเทียนไปถวายวัด เมื่อเกิดชาติใหม่ผู้นั้นจะได้เสวยสุขในสวรรค์ คนโบราณโดยเฉพาะในภาคอีสาน เชื่อในคำบอกเล่าที่มีต่อกันมาว่าอันสงส์ของการถวายเทียนนั้น หากมิได้ไปเกิดในสรวงสวรรค์แต่ เกิดในมนุษยโลกผู้นั้นจะมีความเฉลียวฉลาดมีสติปัญญาไหวพริบเลอเลิศ ประดุจแสงเทียนอันสว่างไสว แนวคิดความเชื่อ 1)การบูชาพระรัตนตรัย คือเทียนพรรษาเป็นสัญลักษณ์ของการบูชาพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ซึ่งเป็นหลักคำสอนสำคัญในพระพุทธศาสนา 2)ความเป็นสิริมงคล คือ การถวายเทียนพรรษาเชื่อว่าจะนำมาซึ่งความสุข ความเจริญรุ่งเรือง และความแคล้วคลาดจากภัยอันตรายต่างๆ 3)การส่งเสริมสติปัญญา คือ แสงสว่างจากเทียนเปรียบเสมือนแสงสว่างแห่งปัญญา ช่วยให้ปฏิบัติธรรมสามารถจัดความมืดมิดทางใจและเกิดความรู้ความเข้าใจในธรรมะได้ 4) ความสามัคคีและการเกื้อกูลคือการหล่อเทียนและการถวายเทียนพรรษาเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ และเป็นการเกื้อกูลกันระหว่างผู้ให้และผู้รับ 5)ความเชื่อเรื่องผลบุญ คือ การทำบุญด้วยการถวายเทียนพรรษาเชื่อว่าจะส่งผลให้ผู้ถวายได้รับผลบุญ มีความสุขความเจริญในชีวิต

สรุป แนวคิดการสร้างเทียนพรรษา เพื่อถวายเป็นพุทธบูชาในวันเข้าพรรษา เพื่อเป็นการเชิดชูวัดวาอารามและพระพุทธศาสนา เพื่อการเข้าร่วมประกวดแข่งขัน การนำหลักธรรมคำสอนหลักธรรมแห่งความสามัคคีสอดแทรกในประเพณีการสร้างเทียนพรรษา

2.1.2 ความหมายเทียนพรรษา

ราชบัณฑิตยสถาน(2525) พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 น.410 ให้ความหมายเทียน 1 น. เครื่องตามไฟที่ฟั่นที่หล่อด้วยขี้ผึ้งหรือไขเป็นต้น มีไส้อยู่ตรงกลาง ลักษณะนามว่าเล่ม ส่วนเทียนพรรษา น. หมายถึง เทียนขนาดใหญ่และยาวเป็นพิเศษกว่าเทียนชนิดอื่น สำหรับจุดในโบสถ์บูชาพระตั้งแต่วันเข้าพรรษาถึงวันออกพรรษา

ความหมายเทียน ทางศาสนา “เทียน” คือ แสงสว่าง เพราะแสงสว่างในทางนามธรรม ก่อให้เกิดปัญญาแสงสว่างขจัดความมืด การให้แสงสว่างเป็นทานนับว่ามีประโยชน์ ทั้งให้แสงสว่างที่เป็นแสงสว่างจริง ๆ และการให้แสงสว่างปัญญา เทียนเป็นเครื่องหมายของการบูชาพระธรรม จะเห็นว่า การบูชาด้วยเทียนนี้ ใช้เทียน 2 เล่ม ทำไมใช้เทียน 2 เล่ม พระพุทธศาสนานั้นแยกเป็น 2 ส่วน คือ ธรรม กับ วินัย เราเรียกว่า พระธรรมวินัย เป็นชื่อแท้ของพระพุทธศาสนา

การกำเนิดของเทียนมีหลายแหล่ง บ้างว่าเริ่มต้นเมื่อ 2,200 ปีก่อนในประเทศจีน เทียนสมัยนั้นทำจากไขปลาวาฬ บ้างก็ว่าทางยุโรปมีเทียนใช้มาแต่ยุคโบราณเหมือนกัน ทำจากไขมันพืช ไขมันสัตว์และขี้ผึ้ง โดยใช้แกนของพืชเป็นไส้เทียน เช่น ต้นกก เมื่อเทียบไขมันสัตว์กับขี้ผึ้งแล้ว ขี้ผึ้งมีคุณภาพดีกว่ามาก เผาไหม้สะอาดกว่า เกิดควันน้อยกว่า กลิ่นดีกว่า เทียนขี้ผึ้งจึงมีราคาแพง มีใช้แต่ในบ้านเศรษฐี หรือในพิธีทางศาสนาในโบสถ์คริสต์ เปลวไฟสูงมากๆ ก็ทำให้เกิดเขม่ามากไปด้วย จึงต้องคอยตัดไส้ไม่ให้ยาวมากต่อมาใน ค.ศ. 1848 เจมส์ ยัง นักเคมีชาวสก๊อต กลั่นไขพาราฟินได้จากถ่านหิน พาราฟินที่ได้นั้นเผาไหม้ดี ไม่มีกลิ่น ราคาถูก ใช้ผลิตเทียนได้คราวละมาก เทียนจากพาราฟินจึงเริ่มเป็นที่นิยม สำหรับประเทศไทย น่าจะมีการใช้เทียนมาตั้งแต่สมัยก่อนสุโขทัย เพราะมีการถวายเทียนเข้าพรรษาจัดเป็นพิธีใหญ่ในสมัยนั้นแล้ว

สรุป เทียน ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายถึง เครื่องตามไฟที่ทำจากขี้ผึ้งหรือไข มีไส้อยู่ตรงกลาง และมีลักษณะนามว่า “เล่ม” ส่วนเทียนพรรษาเป็นเทียนขนาดใหญ่ใช้จุดบูชาในโบสถ์ตั้งแต่วันเข้าพรรษาถึงวันออกพรรษา ในทางศาสนา เทียนเป็นสัญลักษณ์ของแสงสว่างซึ่งหมายถึงปัญญา และการบูชาพระธรรม โดยการใช้เทียน 2 เล่มสื่อถึงพระธรรมและพระวินัย เทียนมีประวัติความเป็นมาหลายแหล่ง ทั้งในจีนและยุโรป โดยพัฒนาจากไขมันสัตว์และขี้ผึ้งจนถึงการผลิตจากพาราฟินในคริสต์ศตวรรษที่ 19 สำหรับประเทศไทย มีหลักฐานว่ามีการใช้เทียนในพิธีทางศาสนามาตั้งแต่สมัยก่อนสุโขทัย โดยเฉพาะประเพณีถวายเทียนพรรษา

2.1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับเทียน

ความเชื่อเกี่ยวกับเทียน ชาวบ้านของจังหวัดอุบลราชธานี

สมชาย เจริญกุล.(2534).กล่าวว่าชาวอุบลราชธานีส่วนใหญ่จะนับถือพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นแบบประยุคต์เหมือนดังชาวบ้านในเขตจังหวัดอื่นๆของภาคอีสานซึ่งหลัก ๆ แล้วชาวบ้านเมืองอุบลราชธานีดั้งเดิมที่บรรพบุรุษเคยสั่งสอนกล่าวไว้โดยเฉพาะคนเฒ่าคนแก่ก็ได้มีความเชื่อในเรื่อง

เขียนว่าในสมัยพุทธกาลการบูชาพระศรีรัตนตรัยไม่มีเขียนสำหรับให้แสงสว่างมีเพียงรูปเพื่อประกอบพิธีกรรมนั้น ๆ รูปในภาษาบาลีเรียกว่าประรูป หรือ ประทีป ซึ่งแปลว่าแสงสว่างดังนั้นสิ่งใดก็ตามที่ให้มาซึ่งแสงสว่างจึงนิยมเรียกประกอบกันมาว่าประรูป หรือประทีป ซึ่งแสงสว่างนี้เองในสมัยต่อมาเป็นสิ่งสำคัญมากต่อพระภิกษุในการบำเพ็ญกรรมฐานเพราะต้องมีพิธีเดินจงกรมในเวลากลางคืนแม้จะอยู่ตามวัดวาอารามก็ตาม พระภิกษุสามเณรจะต้องมีการศึกษาเล่าเรียนและปฏิบัติภารกิจการกิจซึ่งต้องใช้เวลาทั้งกลางวันและกลางคืน การศึกษาในช่วงกลางวันไม่มีปัญหาในเรื่องแสงแต่การศึกษาในช่วงกลางคืนจะมีปัญหาอยู่มากทั้งจะอาศัยแสงสว่างจากกองไฟการใส่ฟืนเข้ากองไฟวันก็อาจจะรบกวนและทำลายสมาธิของผู้ศึกษาเล่าเรียนได้ วิธีหนึ่งที่ผู้ศึกษาเล่าเรียนจะได้รับความสะดวกสบายก็คือการอาศัยแสงไฟจากได้อาสนีเรียกว่ากระบองแต่ได้หรือกระบองก็มีปัญหาเรื่องควันและกลิ่นซึ่งทำให้รบกวนผู้ศึกษาเล่าเรียนได้และอีกประการหนึ่งคือการลุกไหม้ของได้อาจไม่ต่อเนื่องกันอย่างสม่ำเสมอต้องคอยเขี่ยให้ได้ติดไฟอยู่เสมอทำให้ผู้ศึกษาเล่าเรียนต้องกังวลได้เหมือนกัน ต่อมาจึงได้คิดค้นประดิษฐ์เทียนไขขึ้น ให้แสงสว่างและลุกไหม้สม่ำเสมออีกทั้งกลิ่นและควันก็ไม่มาก

จากพุทธประวัติชาวเมืองโกสัมพีได้นำกากของรวงผึ้ง ไปต้มแล้วกลั่นออกมาเป็นขี้ผึ้ง ดังนั้นเมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้ายังมิได้บริณีพพานและประทับอยู่ที่เมือง โกสัมพี ขณะนั้นพระสงฆ์แตกแยกออกเป็นสองฝ่าย แม้พระพุทธเจ้า จะทรงห้ามปรามก็ไม่มีฝ่ายใดเชื่อฟัง จึงเสด็จหนีเข้าไปในป่าเรไรณกาล (บางแห่งว่าป่ารักชิตวัน) โดยได้พบพญาช้างที่ชื่อปาริเลยยกะ เป็นผู้อุปัฏฐากในการดักน้ำเป็นเครื่องอุปโภคบริโภคแด่พระพุทธเจ้า เมื่อพญาลิงเห็นพญาช้างปาริเลยยกะอุปัฏฐากเช่นนั้น จึงเกิดศรัทธา อยากกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งถวายพระพุทธเจ้าบ้าง ด้วยเหตุนี้พญาลิง จึงหักรวงผึ้งบนต้นไม้มาถวาย ครั้นนำรวงผึ้งมาถวาย พระพุทธเจ้าทรงรับไว้ และทรงนั่งอยู่ ซึ่งยังความสงสัยแก่พญาลิงเป็นอย่างยิ่งจึงได้นำรวงผึ้ง มาพิจารณาอีกครั้งพบว่าภายในรวงผึ้งยังคงมีตัวอ่อน ไข่อ่อนตลอดจน นางพญาผึ้งซึ่งยังคงมีชีวิตอยู่ พญาลิงจึงใช้ความเพียรเก็บตัวอ่อน ไข่อ่อน และนางพญาผึ้งที่อยู่ในรวงให้หมด แล้วจึงนำถวายพระพุทธเจ้า อีกครั้ง พระพุทธเจ้าทรงรับไว้และทรงค้นเอาความหวานจากรวงผึ้ง เก็บไว้ฉัน คงทิ้งกากของรวงผึ้งไว้ พญาลิงเห็นดังนั้นมีคามยินดีเป็นอย่างยิ่ง กระโดดโลดเต้นไปตามกิ่งไม้ กระทั่งพลัดตกลงมาเสียชีวิต ด้วยอาณิสส ของการถวายรวงผึ้งแด่พระพุทธเจ้าพญาลิงจึงได้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์มีวิมานทองสูง 30 โยชน์ มีนางอัปสรหนึ่งพันเป็นบริวาร ครั้นเมืองโกสัมพี เมื่อสามารถแก้ไขปัญหาคความแตกแยก ของคณะสงฆ์เป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงออกติดตามหาพระพุทธเจ้า เมื่อฟังพระธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้าแล้ว ชาวเมืองโกสัมพีได้นำกากของรวงผึ้ง ไปต้มแล้วกลั่นออกมาเป็นขี้ผึ้ง พร้อมกับคิดว่าขนาดลิงเป็นสัตว์ เดียวกันยังมีความสำนึกในบาปบุญคุณโทษส่งผลให้เกิดในสวรรค์ จนเป็นเหตุให้นำเอาขี้ผึ้งที่ได้มาทำปราสาทผึ้งซึ่งสร้างจากโครงไม้ไผ่ พร้อมกับติดกากกล้วยและสลักเป็นลวดลายชุบขี้ผึ้งไปถวาย พระพุทธเจ้าในวันเข้าพรรษา และเป็นมูลเหตุของการใช้ขี้ผึ้งในการหล่อเทียนพรรษาในเวลาต่อมา

ประทับใจ สิกขาและคณะ (2550) มุลมังเกียนพรรษา หนังสือเลิศล้ำเลอค่าเทียนพรรษาเมืองอุบล กล่าวว่า เทียนเป็นเครื่องใช้ประเภทหนึ่งที่ทำจากขี้ผึ้งหรือไข ซึ่งสามารถจุดไฟ ให้ติดไว้ได้นั่นเอง แต่ไม่ปรากฏแน่ชัดว่ามนุษย์รู้จักนำเอาขี้ผึ้งหรือไขมาเป็นวัตถุดิบในการทำเทียนเพื่อจุดไฟว่ามีมาตั้งแต่เมื่อใดหากพบแต่เพียงว่าในอินเดียโบราณซึ่งนับถือศาสนาพราหมณ์ได้ใช้ไขวัวที่เชื่อว่าเป็นสัตว์พาหนะของพระอิศวรมาทำน้ำมันเพื่อจุดบูชาพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าที่ตนเคารพนับถือ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าในอีกมิติหนึ่งการจุดไฟโดยใช้วัตถุดิบจากไขเป็นเชื้อเพลิงน่าจะมีความหมายเกี่ยวกับการบูชาและความศักดิ์สิทธิ์มาตั้งแต่โบราณในทางพุทธศาสนาได้ให้ความสำคัญของเทียนโดยเรียกเทียนว่า “ทีป” หรือ “ปทีป” หรือที่รู้จักกันในภาษาไทยว่า “ประทีป”

มหามกุฏราชวิทยาลัย (ม.ป.ป.) อนุรุธ เถราปทาน 6 (4) ว่าด้วยผลแห่งการถวายประทีปปราได้เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่าสุเมธเสขธรรมาจารย์ของโลกเป็นนระผู้่องอาจผู้่นายกของโลกเสด็จออกเร้นอยู่ จึงได้เข้าไปเฝ้าพระสุเมธสัมพุทธเจ้าผู้่นายกของโลกแล้วได้ประคองอัญชลีคืออ้อนวอนพระพุทเจ้าผู้ประเสริฐสุดว่าข้าแต่พระมหาวิระเจ้าผู้เชษฐาธิราชของโลกเป็นนระผู้่องอาจของทรงอนุเคราะห์เถิดข้าพระองค์ขอถวายพระที่แก่พระองค์ผู้เฝ้าญาณอยู่ที่ควงไม้พระสยามคู่อุปถัมภ์นักปราชญ์ผู้ประเสริฐพระองค์นั้นทรงรับพระคำแล้วเราจึงห้อยไว้ที่ต้นไม้นี้ประกอบยนต์ ในการนั้นได้ถวายไส้ตะเกียงพันหนึ่งแก่พระพุทเจ้าผู้เฝ้าพันธุของโลกประทีปอยู่ตลอด 7 วัน แล้วกลับไปเองด้วยจิตอันเลื่อมใสและด้วยการตั้งเจตนาไว้เราละลายมนุญแล้วเข้าถึงวิมานเมื่อเราเข้าถึงความเป็นเทวดาวิมานอันกุศลบุญนิรมิตไว้ดีแล้วย่อมรุ่งโรจน์โดยรอบนี้เป็นผลแห่งการถวายประทีปปราได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ 28 ครั้งเวลานั้นเรามองเห็นได้ตลอดยอดหนึ่งโดยรอบทั้งกลางวันและกลางคืน ในกาลนั้นเราย่อมไฟโรจน์ทั่วโยชน์หนึ่งโดยรอบย่อมครอบงำเทวดาทั้งปวงได้ นี่เป็นผลแห่งการถวายประทีป

เลิศล้ำเลอค่า เทียนพรรษาเมืองอุบล(2550)การจุดเทียนในพระพุทธศาสนามีความหมายและประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับการบูชา การแสดงความเคารพ และการแสดงถึงแสงสว่างทางปัญญา โดยมีความสำคัญในหลายบริบทดังนี้ ความหมายของการจุดเทียนในพระพุทธศาสนา คือสัญลักษณ์ของแสงสว่างทางปัญญา เพราะเทียนเป็นตัวแทนของปัญญาที่จัดความมืดแห่งอวิชชา (ความไม่รู้) แสงของเทียนเปรียบได้กับแสงแห่งพระธรรมที่ช่วยนำทางให้ผู้คนพ้นจากทุกข์ การบูชาด้วยความเคารพ การจุดเทียนร่วมกับการถวายดอกไม้และธูปเป็นสัญลักษณ์ของการบูชาพระรัตนตรัย ได้แก่ พระพุท พระธรรม และพระสงฆ์ แสดงถึงความศรัทธา ความกตัญญู และการอุทิศตน การระลึกถึงพระพุทเจ้า ดังนั้นการจุดเทียนในพิธีกรรมทางศาสนา จึงเป็นการระลึกถึงพระคุณของพระพุทเจ้าและความสำคัญของคำสอน ด้านตำนานและประวัติความเป็นมา และต้นกำเนิดของการจุดเทียน พบว่าการจุดเทียนในศาสนาพุทธ อาจได้รับอิทธิพลจากประเพณีพราหมณ์ที่ใช้ไฟเป็นเครื่องบูชา แต่ในพุทธศาสนาได้ปรับให้เป็นการบูชาเชิงสัญลักษณ์ โดยในสมัยพุทธกาล การถวายไฟหรือแสง

เทียนมักใช้ในการบูชาสถานที่สำคัญ เช่น สถูปหรือเจดีย์ และความสำคัญในพิธีกรรม ในเทศกาลสำคัญ เช่น วันวิสาขบูชา และ วันอาสาฬหบูชา การจุดเทียนมีบทบาทสำคัญในการแสดงความเคารพต่อพระพุทธเจ้าและคำสอนของพระองค์ ในหลายประเทศที่นับถือศาสนาพุทธ การจุดเทียนยังแสดงถึงการสร้างบุญและส่งความปรารถนาดี กิจกรรมที่เป็นที่นิยม สักครั้งหนึ่งในชีวิต คือ การจุดเทียนได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ เพราะต้นพระศรีมหาโพธิ์ (ต้นโพธิ์ที่พุทธ คยา) เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในพระพุทธศาสนา เนื่องจากเป็นสถานที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า การจุดเทียนได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์มีความนิยมในปัจจุบันเนื่องจาก เป็นการสื่อถึงความตรัสรู้ แสงเทียนที่จุดได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์เป็นการระลึกถึงช่วงเวลาที่พระพุทธเจ้าบรรลุธรรมและตรัสรู้ การเสริมสิริมงคล ผู้คนเชื่อว่าการจุดเทียนได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ช่วยเสริมบุญบารมี และเชื่อมโยงจิตวิญญาณเข้ากับพระพุทธเจ้า เป็นธรรมเนียมการบูชา ดังนั้นพุทธศาสนิกชนทั่วโลกนิยมเดินทางมาที่พุทธคยา จึงมาเพื่อนมัสการต้นพระศรีมหาโพธิ์โดยการจุดเทียนเป็นหนึ่งในพิธีกรรมที่นิยม เป็นพลังแห่งศรัทธาและความสงบใจการจุดเทียนได้ต้นโพธิ์เป็นกิจกรรมที่สร้างความสงบสุขและเป็นสัญลักษณ์ของความมุ่งมั่นในทางธรรม เป็นสัญลักษณ์ของปัญญา ความเคารพ และการบูชา โดยเราจะเห็นว่าการจุดเทียนได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ เหมือนมีความหมายเฉพาะ ในฐานะสถานที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าเป็นการเชื่อมโยงความศรัทธาเข้ากับพระองค์ และระลึกถึงความสำคัญของการตรัสรู้ที่นำแสงสว่างมาสู่โลก

จะเห็นได้ว่า ความเชื่อเกี่ยวกับเทียนของชาวอุบลราชธานี มีรากฐานจากพระพุทธศาสนา โดยมองว่าเทียนเป็นสัญลักษณ์แห่งแสงสว่างและปัญญา ในสมัยก่อนการบูชาใช้เพียงธูปหรือประทีปต่อมาจึงพัฒนาเป็นเทียนเพื่อให้แสงสว่างเสมอ เหมาะแก่การศึกษาและปฏิบัติธรรมของพระภิกษุสามเณรในเวลากลางคืน พุทธประวัติที่เมืองโกสัมพี กล่าวถึงตำนานพญาลิงถวายรวงผึ้ง อันเป็นที่มาของการนำการถวายมาทำขี้ผึ้ง ความเชื่อนี้ก่อให้เกิดประเพณีการสร้างปราสาทผึ้งและหล่อเทียนพรรษา การถวายเทียนจึงถือเป็นการถวายแสงสว่างแห่งธรรมและก่อให้เกิดอานิสงส์บุญกุศลสืบมาจนปัจจุบัน

2.1.4 ประเภทเทียน

ขี้ผึ้งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญที่สุดในการทำเทียน แบ่งออกเป็นขี้ผึ้งธรรมชาติและขี้ผึ้งเทียม ไขธรรมชาติ ได้แก่ ไขถั่วเหลือง ไขผึ้ง ไขมะพร้าว และไขน้ำแข็ง แวกซ์เทียมทำมาจากพาราฟิน แร่ธาตุและโพลิเมอร์ที่สกัดจากปิโตรเลียม และเยลลี่แวกซ์ มีเอกลักษณ์เฉพาะในเทียนประเภทต่างๆ

Sheerherb.(2023). 1. พาราฟิน ขี้ผึ้งพาราฟินเป็นขี้ผึ้งแรชนิดหนึ่งและยังเป็นขี้ผึ้งปิโตรเลียมชนิดหนึ่ง เป็นผลึกที่มีลักษณะเป็นขุยหรือรูปเข็มซึ่งกลั่นจากน้ำมันดิบ และส่วนประกอบหลักคือแอลเคนสายตรง (ประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ถึง 95 เปอร์เซ็นต์) ตามระดับของการประมวลผลและการกลั่น มันสามารถแบ่งออกเป็นสามประเภท: ขี้ผึ้งพาราฟินกลั่นเต็ม ขี้ผึ้งพาราฟินกึ่งบริสุทธิ์ และขี้ผึ้งพาราฟินดิบ ในหมู่พวกเขา สองชนิดแรกถูกใช้อย่างแพร่หลาย โดยส่วนใหญ่ใช้สำหรับอาหาร

และสินค้าอื่นๆ เช่น การถนอมผลไม้ กระจาดไข่ ดินสอสี พาราฟินดิบส่วนใหญ่ใช้ทำแผ่นใยไม้อัดผ้าใบกันน้ำ ฯลฯ เนื่องจากมีปริมาณน้ำมันสูงซึ่งพาราฟินมีจุดหลอมเหลวสูงและค่อนข้างแข็ง โดยทั่วไปเหมาะสำหรับแว็กซ์แบบปล่อย เช่น รูปร่างต่างๆ ของผลไม้และแว็กซ์เรียงเป็นแนว พาราฟินที่ผ่านการกลั่นเป็นเกรดอาหารและปลอดภัยในการเผาไหม้ ส่วนที่เหลือของพาราฟินที่ไม่ผ่านการกลั่นนั้นเหมาะสำหรับเทียนหอมประดับเท่านั้น ไม่เหมาะสำหรับการเผาเป็นเทียนหอม

2. ขี้ผึ้งถั่วเหลือง ขี้ผึ้งถั่วเหลืองหมายถึงขี้ผึ้งที่ผลิตจากน้ำมันถั่วเหลืองที่เติมไฮโดรเจน เป็นวัตถุดิบหลักในการทำเทียนหอม น้ำมันหอมระเหย และเทียนหอม ข้อดีของไขถั่วเหลืองคือ ราคาถูก ไขถั่วเหลืองที่ทำออกมาไม่หลุดง่าย ไม่แตก เม็ดสีกระจายอย่างสม่ำเสมอและไม่ยับเยียน เเผาไหม้นานกว่าพาราฟิน 30-50 เปอร์เซ็นต์ ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จะไม่เกิดสารก่อมะเร็งเมื่อเผา และขี้ผึ้งเหล่านี้สามารถย่อยสลายได้ แวกซ์ถั่วเหลืองแบบอ่อนเป็นแว็กซ์ที่ใช้บ่อยที่สุดสำหรับเทียนหอมทำมือ แต่เมื่อซื้อ อย่าลืมถามว่าเป็นแว็กซ์แบบนิ่มหรือไขถั่วเหลืองแบบแข็ง เมื่อทำอะไรมาเธอร่าพี โดยทั่วไปจะใช้ไขถั่วเหลืองแบบอ่อน ซึ่งมีเนื้อสัมผัสที่อ่อนนุ่มและเหมาะสำหรับการทำไขถั่วเหลืองมากกว่า เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นธรรมชาติ และเผาไหม้ได้โดยไม่มีควันดำ เป็นแว็กซ์ที่ใช้งานได้ดีจริงดีมาก คู่ค้าที่สุดในตลาดปัจจุบันและยังเป็นผู้เลือกแรกสำหรับผู้สอนทำเทียนหอมจำนวนมาก

3. ขี้ผึ้ง เรียกอีกอย่างว่าขี้ผึ้งสีเหลืองและขี้ผึ้ง ขี้ผึ้งเป็นสารไขมันที่หลั่งออกมาจากต่อมขี้ผึ้งสีคู่ในช่องท้องของผึ้งงานที่มีอายุเหมาะสมในฝูงผึ้ง ขี้ผึ้งแบ่งออกเป็นขี้ผึ้งและขี้ผึ้งขาว ราคาสูง ขี้ผึ้งคุณภาพสูงมีกลิ่นหอมของน้ำผึ้งและเป็นมิตรกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่จะใช้เพื่อเพิ่มความแข็งแรงและความหนาแน่นของขี้ผึ้ง เช่นเดียวกับไขถั่วเหลืองอ่อนทั่วไป สามารถผสมกับขี้ผึ้งเพื่อยืดเวลาการเผาไหม้ของผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ในเวลาเดียวกัน เนื่องจากขี้ผึ้งมีจุดหลอมเหลวสูง ค่อนข้างแข็ง เปราะ และหดตัวมากเมื่อเย็น จึงง่ายต่อการถอดถ้วยและทำให้เสียรูปเมื่อทำถ้วยขี้ผึ้ง โดยทั่วไปจะใช้ไขถั่วเหลืองในอัตราส่วน 2:1 หรือผสมในอัตราส่วน 3:1 เพิ่มความเรียบเนียนของผิวขี้ผึ้งและไม่ทำให้เทียนหอมของไขถั่วเหลืองบริสุทธิ์อ่อนเกินไป

4. ไชมะพร้าว ไชมะพร้าวเป็นน้ำมันชนิดหนึ่ง ไชมะพร้าวก็เป็นไขจากพืชชนิดหนึ่งเช่นกัน วัตถุดิบคือมะพร้าว เทียนที่ทำจากไชมะพร้าวจะอ่อนกว่า และบางครั้งฉันทาบนมือเล็กน้อยเมื่อเทียนหอมจากไชมะพร้าวบริสุทธิ์ไหม้และละลาย และเทียนจะมีกลิ่นหอมตลอดทั้งคืน ระวังลองอุณหภูมิก่อน แม้ว่าไชมะพร้าวโดยทั่วไปจะมีอุณหภูมิค่อนข้างต่ำ แต่จะเปลี่ยนสถานะเป็นของเหลวที่อุณหภูมิประมาณ 40 องศา ไม่มีปัญหาในการใช้ด้านข้าง แต่ใส่ใจกับการใช้งานอย่างปลอดภัย ไชมะพร้าวไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายมนุษย์ และเป็นเทียนหอมที่ค่อนข้างอ่อน ไชมะพร้าวมีราคาแพงกว่าไขถั่วเหลือง ดังนั้นราคาจะสูงกว่า แต่ความแตกต่างจะไม่ใหญ่เกินไป เวลาทำเทียนหอมให้เติมไชมะพร้าวในสัดส่วนที่พอเหมาะ จุดประสงค์หลักคือเพื่อป้องกันไม่ให้กลิ่นกลายเป็นหลุมเมื่อเผาทำให้เกิดขยะ

5. แวกซ์เกล็ดหิมะ ไอซ์แวกซ์ทำมาจากน้ำมันที่สกัดจากผลมะพร้าว และส่วนที่สัมผัสกับอากาศจะมีรูปร่างเป็นเกล็ดหิมะอย่างเป็นทางการ สกัดจากพืช 100 เปอร์เซ็นต์ เผาไหม้แบบไร้ควัน ย่อยสลายได้ เป็นมิตรกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มันจะตกผลึกและยังอุณหภูมิสูงขึ้นก็ยิ่งตกผลึกมากขึ้น หากผู้ฝึกหัดควบคุมไม่ดีก็จะยากที่จะออกดอกโดยไม่มี ความแตกต่างของอุณหภูมิมาก การเผาไหม้จะไม่เกิดก๊าซที่เป็นอันตราย เหมาะสำหรับ เทียนประดับ ชีฟิ่งเป็นส่วนผสมที่ซับซ้อนของสารประกอบอินทรีย์ แวกซ์ที่แตกต่างกันมีองค์ประกอบทางเคมีและคุณสมบัติทางกายภาพที่แตกต่างกัน เมื่อเลือกแวกซ์บางชนิดหรือหลายชนิดเป็นวัสดุแวกซ์สำหรับเทียนหอม จำเป็นต้องเข้าใจความแตกต่างในคุณสมบัติระหว่างแวกซ์เหล่านั้น ในเวลาเดียวกัน ให้ควบคุมตัวบ่งชี้สามตัวของช่วงจุดหลอมเหลวที่เหมาะสม ปริมาณออกซิเจน และเอฟเฟกต์การขยายตัวของกลิ่นหอม อย่างที่คุณเห็น แวกซ์เทียนแต่ละประเภทมีข้อดีและข้อเสียต่างกันไป เทียนถั่วเหลืองเป็นหนึ่งในเทียนที่ร้อนแรงที่สุดในตลาดเทียนทำมือในขณะนี้ และทำจากไขถั่วเหลือง แวกซ์นี้ได้มาจากถั่วเหลือง จึงทำมาจากพืชซึ่งแตกต่างจากแวกซ์ที่ใช้น้ำมันหรือพาราฟินทั่วไป และยังเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าอีกด้วย

ประเภทเทียนที่ใช้ทำเทียนพรรษา เทียนพรรษาหรือเรียกชีฟิ่งหรือผึ้ง มี 2 ประเภท

1. ผึ้งแท้ ทำมาจากรังผึ้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติเอาน้ำผึ้งออกหมดแล้วเหลือรังผึ้ง นำรังผึ้งไปนึ่งให้ไขไหลออกมาแล้วนำไขผึ้งไปต้ม
2. ผึ้งเทียมหรือผึ้งวิทยาศาสตร์ หรือเรียก ผึ้งถ้วย มีลักษณะเหมือนมะนาวผ่าซีก หรือขนมครก 1 ผา หรืออาจเรียกผึ้งน้ำมันหรือผึ้งชีชี เป็นต้น ผึ้งชนิดนี้ทำมาจากไขมันสัตว์

ในทางวิทยาศาสตร์ “ชีฟิ่ง” คือ วัสดุหลักในการหล่อเทียน โดยปกติชีฟิ่งที่ใช้ทำเทียนมักได้จากสองแหล่งหลัก ได้แก่ ชีฟิ่งธรรมชาติ (Beeswax) เป็นไขมันที่ผึ้งผลิตขึ้นเพื่อสร้างรังผึ้งและพาราฟิน (Paraffin Wax) เป็นสารสังเคราะห์จากปิโตรเลียม มีราคาถูกกว่าและนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย สารทั้งสองชนิดนี้มีคุณสมบัติที่ทำให้สามารถหล่อขึ้นรูปได้ดีเมื่ออุ่นให้เกิดการหลอม และจะแข็งตัวเมื่อเย็นลง นอกจากนี้ยังสามารถนำไปผสมสีและกลิ่นได้ตามต้องการ โดยมีความรู้พื้นฐานทางเคมีที่เกี่ยวข้อง เช่น จุดหลอมเหลว ความหนืด และการเปลี่ยนสถานะของสาร

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ชีฟิ่งที่ใช้ในการทำเทียนทั้งชีฟิ่งแท้และพาราฟินหรือชีฟิ่งน้ำมัน มีจุดหลอมเหลวไม่สูงนักเมื่อได้รับความร้อนจนมีอุณหภูมิประมาณ 70 องศาเซลเซียสก็เปลี่ยนสถานะเป็นของเหลวได้ และชีฟิ่งทั้ง 2 แบบติดไฟได้เมื่อได้รับความร้อนจนถึงประมาณ 204 องศาเซลเซียสซึ่งถือว่าไวไฟพอสมควร ดังนั้น การหลอมชีฟิ่งโดยนำขึ้นตั้งไฟโดยตรงจึงมีอันตรายจากการติดไฟของชีฟิ่งได้มาก ผู้หลอมชีฟิ่งจะต้องคอยระวังควบคุมความร้อนจากเตาไฟตลอดเวลา

วิธีการที่ปลอดภัยในการหลอมเทียนคือใช้การหลอมโดยให้ชีฟิ่งได้รับความร้อนจากน้ำเดือด ซึ่งอุณหภูมิสูงสุดจะไม่เกิน 100 องศาเซลเซียส โดยใช้ภาชนะใส่น้ำวางบนเตาก่อน แล้วนำชีฟิ่งใส่ใน

ภาชนะอีกใบหนึ่งวางลงในน้ำที่อยู่ในภาชนะใบแรก เมื่อน้ำร้อนขึ้น ขี้ผึ้งก็จะถูกหลอมเปลี่ยนสถานะเป็นของเหลวได้โดยไม่เกิดอันตราย วิธีการนี้เรียกว่า วิธี water bath

เทียบกับต้นเทียนประเภทติดพิมพ์ การทำต้นเทียนพรรษาในอดีต เป็นการทำเทียนเพื่อใช้จุดในพระอุโบสถเพื่อบูชาพระรัตนตรัยในช่วงเข้าพรรษา จึงใช้ขี้ผึ้งแท้ผสมกับขี้ผึ้งน้ำมันหรือพาราฟิน หล่อลำต้นเทียนโดยใช้การเทขี้ผึ้งที่หลอมแล้วลงในแบบ มีไส้เทียนทำด้วยฝ้าย สามารถจุดได้จริง แต่ในปัจจุบันมุ่งเน้นที่การประกวดและวัดต่าง ๆ ใช้ไฟฟ้าให้แสงสว่างแทนแสงจากเทียน จึงมีการประยุกต์ให้มีน้ำหนักเบาและประหยัดขี้ผึ้ง โดยใช้เหล็กกลวงทำเป็นแกน ใช้แผ่นไม้กลม หรือเหล็กลมแบนแกนเหล็กเป็นช่วง ๆ และใช้ไม้ระแนงตีหุ้มโดยรอบ พันด้วยเชือกจนมีขนาดตามต้องการ เชือกที่พันนิยมใช้เชือกมณิลา เพราะทำให้ขี้ผึ้งเกาะได้ดี เมื่อพันเชือกมณิลาจนมีขนาดตามต้องการก็จะใช้ขี้ผึ้งเหลวราดลงบนเชือกแล้วหุ้มด้วยขี้ผึ้งที่ทำเป็นแผ่นซึ่งเรียกว่าฝั้งแผ่น แต่งให้ติดกับต้นเทียนและเชื่อมแผ่นขี้ผึ้งเข้าด้วยกันด้วยหัวแร้งร้อน ๆ กลึงหรือตกแต่งจนมีรูปร่างตามที่ต้องการ จะได้ต้นเทียนที่พร้อมจะนำไปติดลายดอกฝั้งที่ได้จากการพิมพ์ลายต่อไป ต้นเทียนประเภทติดพิมพ์ มีสิ่งที่ประดับตกแต่งให้ต้นเทียนและส่วนประกอบอื่น ๆ สวยงามคือ ดอกฝั้งหรือลายเทียน การทำดอกฝั้งหรือลายเทียนนี้เป็นงานที่ละเอียดอ่อน ทำได้ยากกว่างานส่วนอื่น ๆ ต้องอาศัยช่างที่ชำนาญงาน และมีผู้ช่วยมากประมาณ 10-20 คน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำดอกฝั้งติดพิมพ์ประกอบด้วยแม่พิมพ์ซึ่งทำด้วยหินอ่อน หรือหินชนวนแกะสลักแบบร่องลึกให้เป็นลวดลายต่าง ๆ เช่น ลายกนกเปลว กนกก้านขด ประจายาม บัวคว่ำ บัวหงาย เทพนม เป็นต้น ขี้ผึ้งที่ใช้ทำดอกฝั้งหรือลายเทียนต้องเป็นขี้ผึ้งแท้ เพราะมีความเหนียวนุ่ม เมื่อวางขี้ผึ้งลงบนแม่พิมพ์แล้วกลึงอัดด้วยขูดกลมก็จะได้ดอกฝั้งที่มีลวดลายตามต้องการ แต่ก่อนการอัดขี้ผึ้งต้องทาแม่พิมพ์ด้วยน้ำสบู่ก่อน เพื่อให้ลอกขี้ผึ้งออกจากแม่พิมพ์ได้ง่าย จากนั้นนำลายดอกฝั้งที่พิมพ์แล้วไปตัดส่วนเกินหรือส่วนที่ไม่ต้องการออก โดยนำไปวางบนกระดาษใส ใช้เข็มตัดลายตัดตามต้องการโดยจุ่มปลายเข็มด้วยน้ำมันพืชเล็กน้อยเพื่อให้ตัดง่ายขึ้น ขี้ผึ้งไม่ติดเข็ม และเข็มที่ตัดต้องคมอยู่เสมอ เศษของขี้ผึ้งจะนำไปหลอมละลายใหม่ ลายดอกฝั้งนี้มีความเหนียวของขี้ผึ้งแท้ ประเพณีสามารถติดลงบนฝั้งแผ่นที่หุ้มเทียน หรือติดบนหุ่นที่ใช้ตกแต่งรถแห่เทียนได้โดยตรง

เทียนกับการทำเทียนประเภทมัดรวมติดลายหรือเทียนโบราณเป็นเทียนที่มีมาตั้งแต่สมัยแรกเริ่มงานแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี นับเป็นต้นแบบของเทียนทุกประเภท เทียนมัดรวมติดลายมีลักษณะเหมือนเทียนพุ่ม แต่มีการตกแต่งด้วยสีของแท่งเทียนที่มีสีเหลือง สีขาว ขนาดสั้น ยาว ปานกลาง จากนั้นนำเชือก หรือกระดาษสีต่าง ๆ มาพันหรือตัดให้เป็นลวดลายประดับตกแต่งให้เกิดความสวยงามแปลกตา เทียนมัดรวมติดลายมีขั้นตอนและวิธีการจัดเตรียมไม่ยุ่งยากเหมือนเทียนประเภทอื่นๆ วิธีการคือ ใช้ลำต้นหมาก ปล้องไม้ไผ่หรือแกนไม้ ปัจจุบันใช้ท่อ PVC ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 10 เซนติเมตร ทำเป็นแกน นำแท่งเทียนมาเรียงรอบแกนและฐาน ใช้เชือกหรือฝ้ายมัดรอบเพื่อยึดแท่งเทียนไว้ด้วยกัน ไม่ให้เทียนที่เรียงไว้นั้นหลุด ช่วงรอยต่อของเทียนใช้

กระดาศีหรือวัสดุตกแต่งอื่นๆเช่นกระดาศีใบตอง เชือกปอ ดอกผึ้งตกแต่งปิดรอยต่อของแท่งเทียนแต่ละชั้น จากนั้นทำการตกแต่งฐานโดยรอบให้สวยงาม การทำดอกผึ้งเพื่อตกแต่งเทียนประเภทมัดรวมติดลาย ใช้การสลักผลไม้ เช่น มะละกอ แตงร้านและผลไม้อื่น ๆ นำไปจุ่มในขี้ผึ้งแท่งที่หลอมเหลว แล้วนำไปจุ่มน้ำทันที จะได้ดอกผึ้งที่นำไปประดับต้นเทียนที่มีตรวมไว้

เทียนกับการทำต้นเทียนประเภทแกะสลัก เป็นต้นเทียนที่ทำเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.2502 ต้นเทียนต้นหนึ่งจะใช้ขี้ผึ้งประมาณ 70-100 กิโลกรัม โดยใช้ขี้ผึ้งแท่งผสมกับขี้ผึ้งน้ำมันหรือพาราฟินเพื่อให้เหนียว เวลาแกะสลักจะไม่ทำให้ลายแตกหรือหักง่าย และลายมีความคมมากยิ่งขึ้น เทียนที่จะใช้เทียนต้นเทียน ส่วนใหญ่ จะใช้เทียนที่มีสีเข้ม ซึ่งเมื่อแกะสลักออกมาแล้วจะทำให้เห็นลายสวยงาม ชัดเจน การหล่อต้นเทียนแบบแกะสลักส่วนมากใช้ท่อนเหล็กกลวงทำเป็นแกนโดยยึดไว้กึ่งกลางแบบเทียน ตัวแบบเทียนอาจทำจากสังกะสี หรือแผ่นเหล็กตัดโค้ง เป็นรูปทรงกระบอก ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางขึ้นอยู่กับประเภทของต้นเทียน ว่าเป็นต้นเทียนขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ ส่วนมากเส้นผ่านศูนย์กลางจะยาวกว่า 30 เซนติเมตร เพื่อให้เวลามองจากระยะไกล จะได้เห็นลายเด่นชัด เมื่อหลอมขี้ผึ้งและเทลงในแบบแล้วจะต้องปล่อยให้ต้นเทียนเย็น จึงแกะแบบออก นำไปชุบหรือกลึงให้มีรูปร่างตามต้องการ หลังจากหล่อและกลึงต้นเทียนแล้ว จะเริ่มแกะสลักต้นเทียน

เทียนกับการทำหุ่น การทำหุ่นจะเริ่มจากทำฐานรองหุ่น มีแกนยึดหุ่น โครงยึดนั้นอาจจะเป็นไม้หรือเหล็กก็ได้แต่ต้องแข็งแรง จากนั้นใช้ตาข่ายหรือ โยมะพร้าวมามัดขึ้นรูปหุ่นให้มีขนาดพอมกว่าของจริง แล้วนำโยมะพร้าวผสมกับปูนปลาสเตอร์มาปั้น แต่งผิวให้เรียบ แล้วติดผึ้งแผ่นโดยใช้วิธีเทียนที่ต้มแล้วเทลงในถาดเทียนให้สม่ำเสมอ ปล่อยให้เทียนที่เทแล้วนั้นเย็นตัวลง แกะออกจากถาดเป็นแผ่น นำมาติดเข้ากับหุ่น โดยใช้ความร้อนจากเหล็กหรือหัวแร้งที่เผาไฟ หรือใช้เทียนที่ต้มใส่กาน้ำร้อน เปรียดลงบนหุ่น แล้วนำเทียนแผ่นหรือผึ้งแผ่นติดเข้ากับตัวหุ่น ตกแต่งให้เรียบร้อย ทำการแกะสลัก หรือติดพิมพ์ให้สวยงาม

2.1.5 ประเพณีการสร้างเทียนพรรษา

การสร้างเทียนพรรษา มาจากแนวคิดหลักของพุทธศาสนิกชนที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา และมีความต้องการที่จะให้แสงสว่างแก่พระภิกษุสงฆ์ในช่วงจำพรรษา 3 เดือน พร้อมทั้งมีความเชื่อในเรื่องการทำบุญด้วยแสงสว่าง ด้วยการถวายเทียนพรรษา ก่อให้เกิดปัญญา ชีวิตสว่างไสวดุจแสงเทียนส่อง และแสดงออกถึงพลังความสามัคคี จากการนำเทียนเล่มเล็กๆ มามัดรวมกันแล้วแห่ไปถวายวัด พัฒนาเป็นมาการหล่อเล่มใหญ่ แกะสลักลวดลายสวยงาม ร่วมกันหล่อ ร่วมกันสร้าง จนกลายเป็นประเพณีสร้างเทียนจนปัจจุบัน

เอี่ยม อุบลพันธ์ (2537 น.15) กล่าวว่า กิจกรรมเข้าพรรษาในปัจจุบัน แม้การเข้าพรรษา จะเป็นเรื่องของพระภิกษุสงฆ์ โดยเฉพาะ แต่พุทธศาสนิกชนชาวไทยตั้งแต่พระมหากษัตริย์ในฐานะทรงเป็นพุทธมามกะ และเอกอัครศาสนูปถัมภก จนถึงสามัญชน ต่างเอาภาระธุระ สนับสนุน สังคมกิจสังฆ

กรรมส่วนนี้เป็นพิเศษ เช่น การถวายเทียนพรรษา ในส่วนพระมหากษัตริย์ ทรงถวายเทียนพรรษาใน พระอารามหลวง ถวายพานพุ่มราชสักการแก่พระมหาเถระ มีสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกเป็นต้น ในส่วนของประชาชนชาวพุทธทั่วไป มีการหล่อ สมโภช ฉลองแห่เทียนพรรษาเป็นงานสำคัญด้วยศรัทธา อันมั่นคง

ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ (2546 น.119) กล่าวว่า ประเพณีและพิธีกรรมอันเนื่องมาจากศาสนา เป็นประเพณีที่ปฏิบัติตามแนวคิด คติและความเชื่อของประชาชนทั่วไป อันสืบเนื่องมาจากศาสนา แบ่งได้ 2 ประเภท คือ 1) วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา พุทธศาสนิกชนจะพร้อมใจกันทำบุญเพื่อระลึกถึงองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมิบูชา วันอาสาฬหบูชา 2) การทำบุญ สวดมนต์ เลี้ยงพระ พุทธศาสนิกชนคนไทย มีความเชื่อและศรัทธาในพระพุทธศาสนา เมื่อมีโอกาสอันเป็นมงคลหรือฤกษ์ดี ก็จะทำบุญเลี้ยงพระเพื่อความเป็นสิริมงคลต่อตนเอง ครอบครัว 2.ประเพณีและพิธีกรรมเนื่องในเทศกาล เป็นประเพณีเพื่อทำบุญ และการรื่นเริงในท้องถิ่น ได้แก่ 1) ประเพณีตรุษสงกรานต์ เริ่ม 13-15 เมษายน 2) ประเพณีทำบุญเข้าพรรษาแรม 1 ค่ำเดือน 8 ถึงกลางเดือน 11 3) ประเพณีออกพรรษา ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 แรม 1 ค่ำ เดือน 11 พิธีตักบาตรเทโว 4.ประเพณีทอดกฐิน ภายใน 1 เดือน หลังออกพรรษา 5.ประเพณีทอดผ้าป่า 6.วันสารท คือฤกษ์การำบุญกลางปี 7.พิธีลอยกระทง ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 8.ประเพณีเทศน์มหาชาติ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า พิธีกรรมประเพณีของชาวไทยจะเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาที่มาจากความเชื่อ ความศรัทธา และการปฏิบัติสืบทอดกันมา ประเพณีสร้างเทียนพรรษาจะเกี่ยวเนื่องกับประเพณีเข้าพรรษานั้นเอง คຸ່ມວັດຕ່າງໆ ຈະຮ່ວມແຮງຮ່ວມໃຈກັນສ້າງເຫຼັ້ນພຣະຮາພຣາເພື່ອຮ່ວມກິດຈະກຳໃນງານປະເພນີແຫ່ງເຫຼັ້ນພຣະຮາ ເພື່ອຮາພຣາເປັນພຸດບູຮາ ສ່ວນປະຊາຊນຈະມີການຮາພຣາເຫຼັ້ນພຣະຮາເພື່ອໃຫ້ພຣະປົກຊຸສະໝີໄດ້ໃຊ້ເປັນແສງສ່ວງຕ່ອດ 3 ເດືອນ ຈະນັ້ນ ເຫຼັ້ນຈະມີຄວາມສຳຄັນຢູ່ໃນປະເພນີເຫຼັ້ນພຣະຮາ ແລະເຫຼັ້ນເປັນສ່ວນປະກອບຫຼັກໃນການສ້າງເຫຼັ້ນພຣະຮາ

2.1.6 ความสำคัญของเทียนพรรษา

ความสำคัญของเทียนพรรษามีในช่วงของเทศกาลเข้าพรรษาตามประเพณีวัฒนธรรมของชาวพุทธศาสนิกชน ประเพณีที่พุทธศาสนิกชนจะหล่อเทียนและนำไปถวายพระภิกษุเพื่อเป็นพุทธบูชา และเพื่อให้พระสงฆ์ได้ใช้เป็นแสงสว่างในการปฏิบัติธรรมและศึกษาพระธรรมวินัยตลอดระยะเวลา 3 เดือนของการจำพรรษา พุทธศาสนิกชนมีความเชื่อว่าการได้ถวายเทียนพรรษาซึ่ง 1 ปีมี 1 ครั้ง พุทธศาสนิกชนจึงมีความปรารถนาในการหล่อเทียนการทำเทียนมาถวาย การถวายเทียนจะนำมาซึ่งอานิสงส์แก่ผู้ถวาย เช่น การมีสติปัญญา การมีชีวิตที่เจริญรุ่งเรือง และการเป็นที่รักของผู้คนและเทวดา

ธัญญพัทธ์ ศรีบุญสถิตพงษ์ (2551) ได้กล่าวว่า ชาวอุบลราชธานี ให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญ ใจและพิถีพิถันในการถวายเป็นสิ่งใด ๆ แต่พระรัตนตรัย สิ่งที่ต้องถวายงาม งดงามเป็นพิเศษ เพราะถือว่าเป็นการขัดเกลาคิดใจให้สะอาดผ่องใสบริสุทธิ์ผ่องใส ดังพญาสุภาวดีโบราณที่ว่า “แนวได้ถวาย (ถวายเป็น) เจ้าหัว ต้องให้งาม เฮาสีไต้งามนำเผิ่น” ซึ่งหมายความว่า สิ่งที่ต้องถวายให้พระสงฆ์ต้องเป็นสิ่งที่ดีงามที่สุด จะได้งามทั้งกายและใจ เฉพาะในการถวายเทียนพรรษาเช่นกัน อุบลราชธานีมีช่างฝีมือในการด้านศิลปะมากมาย ทำให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างวิจิตรบรรจง สมกับที่อุบลราชธานีมีประเพณีแห่งเทียนพรรษา มีความล้ำเลิศค่า มีประเพณีที่ยาวนาน และอุบลราชธานีเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนาที่มีวัดมากที่สุดในประเทศไทย ชาวอุบลมีใจใฝ่ธรรม มีความเชื่อว่าการถวายเทียนพรรษามีผลให้บังเกิดความฉลาดเฉลียว มีปัญญาเฉียบแหลม กอปรกับอุบลราชธานี ตั้งเมืองที่ดั่งอุ้งผึ้ง ซึ่งมีแหล่งทรัพยากรสำคัญในการทำเทียนพรรษา คือ มีรวงผึ้งที่อุดมสมบูรณ์

เลิศล้ำเลิศค่าเทียนพรรษาเมืองอุบล (2550) กล่าวว่า ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษานับเป็นเวลาที่เหมาะสมของการถวายเทียนเนื่องด้วยเป็นช่วงที่พระสงฆ์ต้องจำพรรษาอยู่แต่ในวัดเพื่อศึกษาพระธรรมวินัยและปฏิบัติศาสนกิจโดยไม่จาริกไปยังสถานที่แห่งใด การถวายเทียนจึงเปรียบเสมือนการถวายแสงแห่งปัญญา ความสำคัญของเทียนพรรษา แบ่งได้ดังนี้ 1. ด้านเป็นสัญลักษณ์ของแสงสว่างทางปัญญาและความรู้ การถวายเทียนจึงเปรียบเสมือนการส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในพระธรรมคำสอน 2. การสืบทอดประเพณี การหล่อเทียนและการแห่เทียนพรรษาเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ สะท้อนถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน 3. ด้านความสามัคคีของชุมชน การหล่อเทียนและการแห่เทียนพรรษาเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามัคคีของคนในชุมชน 4. ด้านการได้อ่านสัจของผู้อย่างถวาย การถวายเทียนพรรษามีความเชื่อว่าผู้อย่างถวายจะได้รับอานิสงส์ต่างๆ เช่น การเกิดปัญญา การมีชีวิตที่เจริญรุ่งเรือง การเป็นที่รักของผู้คนและเทวดา และเมื่อละโลกไปแล้วจะไปสู่สุคติภูมิ ในทางพุทธศาสนาได้ให้ความสำคัญของการถวายโดยเรียกเทียนว่า “ทีป” หรือ “ปะทีป” หรือที่รู้จักกันในภาษาไทยว่า “ประทีป” ในพระไตรปิฎก ขุ.อป.(ไทย) 8/6/546 มหามกุฏ ว่าด้วยผลแห่งการถวายประทีป[6] เราได้เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า สุเมธเชษฐบุรุษ ของโลก เป็นนระผู้่องอาจ ผู้นำของโลก เสด็จออกเร้น อยู่. จึงได้เข้าไปเฝ้าพระสุเมธสัมพุทธเจ้าผู้นำของโลก แล้ว ได้ประคองอัญชลีทูลอ้อนวอนพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐสุดว่า ข้าแต่พระมหาวิรเจ้า ผู้เชษฐบุรุษของโลก เป็นนระผู้ ่องอาจ ขอจงทรงอนุเคราะห์เกิด ข้าพระองค์ขอถวายประทีปแก่พระองค์ผู้เข้ามาอยูที่ควงไม้พระสยมผู้เป็นนักปราชญ์ ผู้ประเสริฐพระองค์นั้น ทรง รับคำแล้ว เราจึงห้อยไว้ที่ต้นไม้นั้นประกอบยนต์ ในกาลนั้น. ได้ถวายไส้ตะเกียงพันหนึ่ง แก่พระพุทธเจ้าผู้เฝ้าพันธุ์ของโลก ประทีปโพลอยู่ตลอด 7 วันแล้ว ดับไปเอง. ด้วยจิตอันเลื่อมใสนั้น และด้วยการตั้งเจตนาไว้ เราละ กายมนุษย์แล้วได้เข้าถึงวิมาน.เมื่อเราเข้าถึงความเป็นเทวดา วิมานอันกุศลบุญนิรมิตไว้ ดีแล้ว ย่อมรุ่งโรจน์โดยรอบนี้เป็นผลแห่งการถวายประทีป เราได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ 28 ครั้ง เวลานั้นเรา

มอง เห็นได้ตลอดโยชน์หนึ่งโดยรอบ ทั้งกลางวันและกลางคืน.ในกาลนั้น เราย่อมไฟโรจน์ไปทั่วโยชน์หนึ่งโดยรอบ ย่อมครอบงำเทวดาทั้งปวงได้ นี่เป็นผลแห่งการถวายประทีป.

สุรพันธ์ สุวรรณศรี และคณะ (2564) ได้เสนอทัศนะการส่งเสริมความสำคัญของเทียนพรรษา ว่าคือแนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาศิลปะการทำเทียนพรรษา ด้านการสร้างปราชญ์ชาวบ้านให้เป็นผู้นำอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะการทำเทียนพรรษาจากรุ่นสู่รุ่น ด้านการปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชนให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน

จิรวัดน์ สว่างวงศ์ (2551) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการทำเทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานีมีจุดมุ่งหมาย คือ 1.เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา และสังฆบูชา 2. เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี 3. เพื่อเป็นการรักษาและเผยแพร่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม 4. เพื่อเป็นศูนย์รวมพลังจิตใจ ความพร้อมเพรียง ความสามัคคี ความศรัทธา และความเสียสละ 5.เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน 6.เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวให้ชาวไทยและต่างประเทศได้มาชมเทียนพรรษา

สรุปความสำคัญของการทำเทียนพรรษามีจุดมุ่งหมาย คือ 1.เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา และสังฆบูชา 2. เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี 3. เพื่อเป็นการรักษาและเผยแพร่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม 4. เพื่อเป็นศูนย์รวมพลังจิตใจ ความพร้อมเพรียง ความสามัคคี ความศรัทธา และความเสียสละ 5.เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน 6.เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวให้ชาวไทยและต่างประเทศได้มาชมเทียนพรรษา

2.2 วิธีการสร้างเทียนพรรษา

วิธีการสร้างเทียนในสมัยพุทธกาล การถวายเทียนมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้เป็นแสงสว่างแก่พระภิกษุสงฆ์ในช่วงจำพรรษา เทียนจึงต้องมีลักษณะ ขนาดใหญ่ แข็งแรง และเผาไหม้ได้นาน ในระยะแรกจึงเกิดจากการหล่อเทียนแท่งใหญ่ด้วยขี้ผึ้งหรือไขสัตว์ โดยเน้นประโยชน์ใช้สอยมากกว่าความสวยงาม วิธีการดังกล่าวถือเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสร้างเทียนพรรษา

ต้นเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบันนั้น มีอยู่ 3 ประเภท ดังนี้ 1. เทียนพรรษาประเภทแกะสลัก เป็นเทียนที่เน้นความประณีตวิจิตรบรรจงในการแกะสลักลวดลายต่างๆ ลงบนลำเทียนหรือโครงเทียนลวดลายที่แกะสลักมักเป็นเรื่องราวทางพุทธศิลป์ พุทธประวัติ หรือลวดลายไทยต่างๆ. การแกะสลักต้องอาศัยช่างที่มีความชำนาญและใช้เวลาในการสร้างสรรค์ผลงาน 2. เทียนพรรษาประเภทติดพิมพ์ เป็นเทียนที่ประดับตกแต่งด้วยแผ่นเทียนหล่อสำเร็จรูปที่มีลวดลายพิมพ์ไว้ล่วงหน้า ช่างจะนำแผ่นเทียนเหล่านี้มาติดลงบนโครงเทียน หนึ่งต้นอาจต้องใช้แผ่นพิมพ์จำนวนมาก ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของช่างและคนในชุมชน 3. เทียนพรรษาประเภทดั้งเดิม (แบบโบราณ)

เป็นเทียนที่มีลักษณะดั้งเดิม เน้นความเรียบง่ายในการหล่อเทียนเป็นลำยาว หรือม้วนเป็นท่อน. การตกแต่งจะใช้วัสดุจากธรรมชาติ สื่อถึงวิถีชีวิตและความเรียบง่ายของชุมชน

ในวิจัยนี้ จะนำเสนอวิธีการสร้างเทียนหรือการทำต้นเทียนพรรษา 2 ประเภท คือประเภทติดพิมพ์ และแกะสลัก ดังนี้

ประเภทติดพิมพ์

จากการศึกษาประเภทติดพิมพ์และประเภทแกะสลัก จากมูลมังเทียนพรรษา ซึ่งเรียบเรียงโดยนางประทับใจ สิกขาและคณะ ในหนังสือเลิศล้ำเลิศค่า เทียนพรรษาเมืองอุบล ดังนี้การทำเทียนพรรษาประเภทติดพิมพ์ในระยะแรกเกิดจากการแกะสลักต้นกล้วย มะละกอ ฟัก ไม้ต้นฝรั่ง ทำเป็นแม่พิมพ์สำหรับชุบขี้ผึ้งที่ต้มให้ละลาย และถอดแบบออกเป็นลวดลายไทยแบบง่าย ๆ เช่น ลายประจำยาม กระจิงตาอ้อย บัวคว่ำ บัวหงาย นำไปประดับติดพิมพ์ลงบนต้นเทียน ต่อมามีการสร้างสรรค์ทำฐานต้นเทียนประดับด้วยรูปปั้นสัตว์และลายฉลุ ซึ่งเป็นต้นแบบของการทำองค์ประกอบต้นเทียนพรรษาในปัจจุบัน ต้นเทียนพรรษาประเภทติดพิมพ์เป็นต้นเทียนที่มีลายละเอียดอ่อน ประเภทติดพิมพ์มีขั้นตอนการทำต้นเทียน ดังนี้

1) การออกแบบ โดยการร่างแบบที่จัดทำลงบนกระดาษแล้วนำดอกผึ้งติดโครงสร้างของต้นเทียนที่ได้จัดทำขึ้นตามที่ช่างเทียนเป็นผู้กำหนดว่าดอกผึ้งลายใดจะเข้ากับส่วนใดของต้นเทียน 2) การหล่อต้นเทียนพรรษา การหล่อต้นเทียนหรือการหล่อลำต้นของต้นเทียนมีหลายรูปแบบตามความคิดและจินตนาการของช่างทำเทียนว่าต้องการแบบไหน เสนอเรื่องราวอะไรจากอดีตถึงปัจจุบันยังถือรูปแบบลวดทรงแทนนั้น แต่มีการปรับเปลี่ยนรูปทรงต้นเทียนไปตามแนวคิดจากหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นเกณฑ์ เช่น สี่เหลี่ยมจากอริยสัจสี่ หกเหลี่ยมจากอภัยมุข แปดเหลี่ยมจากมรรค และ ลำต้นเทียนของเทียนประเภทติดพิมพ์ มีขั้นตอนดังนี้ การเตรียมไม้ทำแกนลำต้นนำท่อนไม้ที่เป็นเสาชินดกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3 นิ้ว ยาว 2.50 เมตร มาแต่งปลายด้านหนึ่งให้เป็นรูปสี่เหลี่ยม ยาว 50 เซนติเมตรกว้างด้านละ 10 เซนติเมตรเป็นเดือยสำหรับสวมใส่กับส่วนฐานต้นเทียน ปัจจุบันอาจใช้แกนเป็นเหล็กกลวงขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 10 เซนติเมตร แล้วพันโอปด้วยเชือกมลิลาเพื่อให้แกนใหญ่ขึ้นเป็นการประหยัดขี้ผึ้งด้วยหรือใช้ไม้อัดหนา 10 เซนติเมตร มาทำเป็นต้นทรงสี่เหลี่ยมแปดเหลี่ยมหรือย่อมุม แล้วทาด้วยสีพลาสติก สีส้มหรือแดงรองพื้น 3) วัสดุอุปกรณ์ทำเทียนพรรษาประเภทติดพิมพ์ 1. ขี้ผึ้งแท้ 2. หม้อต้มหรือปิบ ใช้สำหรับต้มหลอมขี้ผึ้งให้ 3. เตาถ่าน ปัจจุบันใช้เตาแก๊ส เพื่อเป็นแหล่งความร้อนสำหรับต้มขี้ผึ้งให้หลอมละลาย 4. ผ้ากรอง ใช้สำหรับกรองขี้ผึ้งที่หลอมละลายแล้วให้สะอาด 5. ชามหรือกะละมังขนาดเล็ก ใช้สำหรับบรรจุขี้ผึ้งเหลวที่ผ่านการกรองแล้ว โดยก่อนกรองขี้ผึ้งลงจะรองน้ำไว้ในชามเล็กน้อย เศษฝุ่นละอองจะตกลงไปอยู่ในชั้นน้ำ ทำให้ขี้ผึ้งสะอาดยิ่งขึ้น 6. น้ำสบู่หรือน้ำผสมผงซักฟอก ใช้สำหรับทาบนแม่พิมพ์ก่อนพิมพ์ขี้ผึ้งลงไป ทำให้การลอกแผ่นผึ้งหรือดอกผึ้งออกจากแม่พิมพ์ทำได้ง่ายขึ้น 7. แบบพิมพ์หรือหินแม่พิมพ์ สำหรับทำดอกผึ้ง

หรือดอกลาย นิยมแกะสลักมาจากหินสบู่ หินอ่อน หรือหินลับมิด โดยเฉพาะให้เป็นร่องเกิดเป็นลวดลายต่าง ๆ 8. ขวดแก้วทรงกลม ใช้สำหรับกดและคลึงซี่ผึ้งให้ลงไปที่แบบพิมพ์ ช่วยทำให้ซี่ผึ้งแทรกซึมลงทุกเส้นสายและรายละเอียดของแบบพิมพ์ ลวดลายมีความคมชัด และผิวหน้าของดอกผึ้งมีความราบเรียบ 9. แผ่นกระจก ใช้สำหรับรองแผ่นผึ้งที่พิมพ์ลายแล้ว เพื่อตัดแผ่นผึ้งส่วนเกินออกจากดอกผึ้งตามลวดลายที่กำหนด 10. มีดและเหล็กตัด ใช้สำหรับตัดลายผึ้งแผ่นที่พิมพ์ลายแล้ว ให้ได้ดอกผึ้งตามขนาดและลวดลายที่ต้องการ และช่วยในการติดดอกผึ้งลงบนต้นเทียนหรือหุ่นองค์ประกอบ ตัดส่วนเกินออกให้ดอกหรือลวดลายมีความสมบูรณ์ที่สุด เหล็กตัดส่วนใหญ่จะดัดแปลงโดยนำซี่จักรยานมาดัดให้ยาวขนาดพอดีมือและเจียรให้ปลายข้างหนึ่งแหลมคม4) การต้มซี่ผึ้ง นำซี่ผึ้งแท้มาสับเป็นก้อนเล็ก ๆ ต้มในซามขนาดใหญ่หรือป๊อบ ใส่ น้ำลงไปเล็กน้อยเพื่อป้องกันการไหม้และทำให้ซี่ผึ้งสะอาดขึ้น ระหว่างต้มหมั่นคนเพื่อให้เทียนละลายเร็ว เมื่อละลายดีแล้วยกลง ใช้กระบวยกรองซี่ผึ้งลงในซามขนาดเล็กโดยใส่น้ำเล็กน้อย เศษฝุ่นละอองที่ปะปนจะตกตะกอนลงในน้ำ ทิ้งให้ซี่ผึ้งแห้งตัวพอสมควร ปั่นเป็นก้อนให้พอเหมาะขนาดแบบแม่พิมพ์ลาย นำก้อนผึ้งกดลงไปที่แบบแม่พิมพ์ลายที่ด้วยน้ำมะขามหรือน้ำสบู่หรือน้ำผงซักฟอก ใช้ขวดแก้วทรงกลมกลิ้งเทียนไปที่พิมพ์ลาย ทำจนครบจำนวนที่ต้องการ นำไปตัดพิมพ์ ตัดส่วนเกินออกเพื่อให้ได้ลวดลายที่สวยงามสมบูรณ์ต่อไป 5) การหล่อต้นเทียนพรรษา การหล่อลำต้นและยอดของต้นเทียนจะใช้สังกะสีแผ่นเรียบทำเป็นแม่พิมพ์ขึ้นรูปทรงกลม เส้นผ่าศูนย์กลางกว้างและความยาวตามต้องการ นำเหล็กมาทำแกนกลาง จากนั้นเทแบบด้วยซี่ผึ้งที่ต้มละลายแล้วลงในแบบพิมพ์จนเต็มปล่อยทิ้งไว้จนเย็น จะต้องใช้เวลาประมาณ 5-8 วัน แล้วแต่สภาพอากาศ จึงจะแกะแบบพิมพ์ออก 6) การกลึงต้นเทียนพรรษา การกลึงต้นเทียนให้ได้ดีเป็นหน้าที่ของช่างกลึงเหล็กหรือไม้ เป็นขั้นตอนที่จะทำให้ต้นเทียนกลมเกลี้ยง เมื่อกลึงเสร็จแล้วขนาดของต้นเทียนติดพิมพ์จะต้องเล็กกว่าที่ต้องการเล็กน้อย ทั้งนี้เพราะต้องมีการติดพิมพ์ดอกผึ้งเพิ่มเข้าไปอีก 7) การพิมพ์ดอกผึ้ง เทียนพรรษา จะเริ่มจากนำแม่พิมพ์แช่น้ำให้อิ่มตัว ใช้ช้อนขูดผิวหน้าซี่ผึ้งที่กรองทิ้งไว้ให้แห้งตัว ขูดมาใช้นวดเท่าไข่ไก่แล้วนวดให้เป็นเนื้อเดียวกัน วกน้ำสบู่หรือน้ำละลายผงซักฟอกหยอดลงในแบบพิมพ์และลُبที่ขวดแก้ว นำซี่ผึ้งที่นวดแล้ววางและกดลงในร่องลายของแบบพิมพ์ แล้วใช้ขวดกดและคลึงซี่ผึ้งให้แทรกเข้าไปทุกเส้นสายของแบบพิมพ์ คลึงขวดไปมาจนผิวหน้าของซี่ผึ้งแบนราบ จึงแกะแผ่นผึ้งออกมาวางรวมกันในถาด ทำไปที่ละแผ่นจนได้จำนวนตามที่ต้องการ8) การตัดลายดอกผึ้ง นำแผ่นผึ้งที่พิมพ์ลายไว้แล้วไปวางบนแผ่นกระจก ใช้เหล็กตัดหรือมีดตัดลายโค้งงอตามแบบ ขณะตัดควรจุ่มปลายเหล็กตัดด้วยน้ำมันพืชเล็กน้อย จะทำให้ตัดได้ง่ายขึ้น เศษของซี่ผึ้งที่ตัดออกจะเก็บไว้เพื่อนำไปหลอมละลายใหม่เพื่อใช้ทำแผ่นผึ้งสำหรับงานซ่อมแซมต่อไป แยกดอกผึ้งลายต่าง ๆ ไว้คนละถาด เพื่อให้ง่ายและสะดวกในการหยิบไปใช้ 9) การติดดอกผึ้ง เป็นการนำดอกผึ้งที่ตัดเรียบร้อยแล้วไปติดตามฐาน ลำต้น ยอดของต้นเทียนและหุ่นองค์ประกอบต่าง ๆ ของต้นเทียน ตามการออกแบบ

ของช่างเขียน การติดดอกผึ้งจะต้องอาศัยความชำนาญของช่างเขียน เพื่อให้ลวดลายมีความต่อเนื่อง มีจังหวะที่สวยงามลงตัว

ประเภทแกะสลัก

ศักดา พงษ์แก้ว (2015:61-68) ตันเทียนประเภทแกะสลักเป็นตันเทียนสมัยใหม่ที่ทำเป็นครั้งแรกเมื่อ ปี พ.ศ. 2520 โดยนายคำหมา แสงงาม ตันเทียนพระราชูปถัมภ์แกะสลักประกอบด้วย

1. การออกแบบตันเทียน ตันเทียนพระราชูปถัมภ์แกะสลัก จะแตกต่างจากประเภทติดพิมพ์ คือ ช่างเขียนจะออกแบบโดยร่างเป็นภาพ หรือลวดลายลงบนกระดาษแล้วต้องร่างแบบลงบนตันเทียนอีกครั้งเพื่อทำการแกะสลัก การออกแบบทำได้ 2 ลักษณะ คือ 1.1 ร่างเป็นภาพหรือลวดลายลงในกระดาษ เมื่อได้เป็นเนื้อหาหรือลวดลายตามต้องการแล้วจึงนำกระดาษนั้นไปพันรอบลำตันเทียน แล้วขีดหรือเจาะลงบนกระดาษให้เป็นรูปแบบหรือเนื้อหาตามภาพที่ร่างไว้ ซึ่งวิธีการนี้จะสะดวกและจะได้ลวดลายที่ถูกต้องชัดเจน 1.2 ร่างเป็นภาพหรือลวดลายลงในตันเทียน วิธีการนี้เหมาะสำหรับช่างที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ จึงจะทำให้เกิดลวดลายหรือเนื้อหาที่เหมาะสมและสวยงาม นอกจากการออกแบบลำตันเทียนด้วยวิธีการทั้ง 2 แล้วการออกแบบตันเทียนประเภทแกะสลักควรให้มีเนื้อหาสัมพันธ์กันและความเหมาะสมกับลวดลายที่จะปรากฏอยู่ในหุ่นเทียนซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของตันเทียนด้วยการออกแบบเขียนพระราชูปถัมภ์เป็นขั้นตอนแรกของการทำตันเทียนทั้งประเภทติดพิมพ์และประเภทแกะสลัก ก่อนการจัดทำเทียนทุกประเภทช่างผู้ทำเทียนจะต้องออกแบบเนื้อหาและเรื่องราวที่จะนำเสนอ หลังจากนั้นร่างเป็นโครงเรื่อง กำหนดวัสดุอุปกรณ์ และผู้ช่วยช่างการทำเทียนพระราชูปถัมภ์ของจังหวัดอุบลราชธานี ได้มีการกำหนดขนาดและสัดส่วนโดยรวมไว้เป็นมาตรฐาน และถือปฏิบัติติดต่อกันมาทุกปี โดยเน้นกำหนดในเรื่องความสูงเป็นหลัก คือ ต้องมีความสูงอย่างน้อย 2 เมตร และไม่เกิน 2 เมตรทั้งนี้ให้วัดจากส่วนฐานของตันเทียนไปถึงส่วนปลายยอดสุดของตันเทียนและเมื่อวัดรวมจากความสูงของรถยนต์ที่ใช้บรรทุกกับความสูงของตันเทียนต้องมีความสูงโดยรวมไม่เกิน 5 เมตร การทำตันเทียนพระราชูปถัมภ์จะมีการกำหนดสัดส่วนออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ 1) ส่วนฐาน ส่วนใหญ่จะใช้เนื้อหาหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ปรากฏในพุทธประวัติเป็นหลักรวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ของช่างผู้ทำเอง เช่นเป็นตัวละครก็มักจะใช้สัตว์ในศิลปะไทย ได้แก่ ครุฑ นาค พญานาค เป็นต้นหรือภาพสัตว์ตามเดือนปีตามหลักจันทรคติ หรือภาพที่เกี่ยวข้องกับสมมุติเทพต่าง ๆ เช่น พระแม่ธรณี ปิรมวยผม พราหมณ์ พระพุทธเจ้าปางต่าง ๆ อาจมีการสร้างหรือทำเป็นรูปสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาประกอบเช่น ป่าหิมพานต์ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ปราสาทราชวัง เป็นต้น หรืออาจเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่สำคัญในยุคสมัยนั้นประกอบตามเหมาะสม เช่นวันรัชมังคลาภิเษก อาจใช้การปั้นหรือแกะเป็นพระบรมรูปของรัชกาลที่ 9 ประทับนั่งมาด้วย รูปทรงที่ใช้ในการทำฐานอาจเป็นสี่เหลี่ยมห้าเหลี่ยมหรือหลายเหลี่ยมย่อมุม หรือแบ่งเป็นหลายชั้น หรือเป็นรูปสัตว์ในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่น่าสนใจในแต่ละปี 2) ส่วนลำตัน ในยุคแรกนิยมแกะเป็นลวดลายกนก หรือลายกระจังต่าง

ๆ ต่อมา มีการพัฒนารูปแบบในการทำต้นเทียน จึงมีการแทรกเนื้อหา ซึ่งเป็นคติสอนใจแก่ผู้คน ส่วนมากเป็นเนื้อหา หรือเรื่องราวทางพุทธศาสนา บาปบุญคุณโทษเป็นการสอนหลักศาสนาไปในตัวบางแห่งอาจแทรกสัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ ลงไปด้วยก็ได้ 3) ส่วนยอด เป็นจุดสูงสุด เป็นการสร้างภาพให้รู้สึกถึงความสง่างาม ความยิ่งใหญ่จะต้องทำให้มีลักษณะเด่น สะดุดตา หรืออาจมีความหมายที่มุ่งไปในทางสัญลักษณ์ของพุทธศาสนา เช่น เสาธรรมจักร เจดีย์ สถูป พระพุทธรูป หรือดอกบัวอันเป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ประจำของจังหวัดอุบลราชธานี ในส่วนปลายของยอดจะมีไส้เทียนติดอยู่ ซึ่งจะทำด้วยฝ้ายหรือป่านมัดรวมติดอยู่ ทั้งนี้เพื่อความสวยงาม และทำให้ต้นเทียนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.การออกแบบโครงสร้าง ก่อนจะดำเนินการสร้างเทียนพรรษาแต่ละต้น จะต้องมีการออกแบบโครงสร้างที่มาจากแนวคิดของช่างเทียนประจำของวัดนั้นๆ ที่จะต้องคิดเรื่องราวการเล่าเรื่องลงบนต้นเทียนพรรษาและนำมาเขียนเป็นโครงร่าง เป็นเนื้อหา กำหนดสัดส่วนตามขนาดตามมาตรฐานของเทียนที่จะสร้างขึ้นมาเช่น เป็นต้นเทียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ซึ่งจะมีมาตรฐานของสัดส่วนตามขนาดนั้นๆ ไป ซึ่งช่างเทียนต้องถือปฏิบัติให้ถูกต้องไม่เล็กไปไม่ใหญ่ ไม่สูงไปและไม่ต่ำไป การออกแบบทำเทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี จะเน้นความสูงเป็นหลัก โดยหากวัดจากส่วนฐานไปถึงยอดปลายสุด คือยอดเทียน ต้องไม่ต่ำกว่า 2 เมตรและไม่เกิน 3 เมตร หากรวมขนาดของรถเทียน ปัจจุบันต้องไม่เกิน 5 เมตร เช่น 1) เทียนขนาดใหญ่ ขนาดต้นเทียนต้องมีความสูงเกินกว่า 2.50 เมตร แต่ไม่เกิน 3 เมตร เมื่อวัดจากฐานของต้นเทียนถึงยอดของต้นเทียน และต้องมีขนาดของเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร และวัดจากพื้นดินถึงยอดเทียนสูงไม่เกินกว่า 5 เมตร ขนาดฐานรองรับต้นเทียนส่วนที่แคบที่สุดต้องไม่น้อยกว่า 1 เมตร ฐานรองรับต้นเทียนต้องมีพื้นที่เกินกว่า 20 ตารางเมตรขึ้นไป 2) เทียนขนาดกลาง ขนาดต้นเทียนต้องมีความสูงเกินกว่า 1 เมตร แต่ไม่เกิน 2.50 เมตร เมื่อวัดจากฐานของต้นเทียนถึงยอดของต้นเทียน และต้องมีขนาดของเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร และวัดจากพื้นดินถึงยอดเทียนสูงไม่เกินกว่า 5 เมตร ขนาดฐานรองรับต้นเทียนส่วนที่แคบที่สุดต้องไม่น้อยกว่า 70 เซนติเมตร ฐานรองรับต้นเทียนต้องมีพื้นที่เกินกว่า 14 ตารางเมตรแต่ไม่เกิน 20 ตาราง 3) เทียนขนาดเล็ก ขนาดต้นเทียนต้องมีความสูงเกินกว่า 1 เมตร แต่ไม่เกิน 2.50 เมตร เมื่อวัดจากฐานของต้นเทียนถึงยอดของต้นเทียน และต้องมีขนาดของเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร และวัดจากพื้นดินถึงยอดเทียนสูงไม่เกินกว่า 5 เมตร ขนาดฐานรองรับต้นเทียนส่วนที่แคบที่สุดต้องไม่น้อยกว่า 70 เซนติเมตร ฐานรองรับต้นเทียนต้องมีพื้นที่ไม่เกิน 14 ตารางเมตร

จะเห็นความแตกต่างของโครงสร้างเทียนอย่างชัดเจนของต้นเทียนแต่ละประเภท เมื่อได้โครงสร้างมาแล้ว การรับน้ำหนัก ความแข็งแรงของฐานเทียนสำคัญมาก การทำโครงสร้างต้นเทียน สิ่งสำคัญต้องมีการสำรวจ 1) โครงร่างต้นเทียน สำรวจความแข็งแรงของโครงรถเทียนให้พร้อมสำหรับการ

รับน้ำหนักต้นเทียน 2) ล้อรถต้นเทียน พร้อมสำหรับการรับน้ำหนักเทียนได้หรือไม่ หากมีความไม่พร้อมดำเนินการซ่อมแซมให้เรียบร้อยก่อนการขึ้นโครงสร้างต้นเทียน ประเด็นนี้สำคัญมากหากไม่ดำเนินการตรวจสอบรถเทียนเมื่อเทียนเสร็จแล้ว โครงรับน้ำหนักไม่ได้ ล้อหลุดขณะเคลื่อนเทียน ยางแตก นี้อาจเป็นปัญหาคือปัญหาที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ต้นเทียน 3) เหล็กฉากต้นเทียน อันนี้สำคัญต้องประกอบขึ้นมาให้แข็งแรง พอเหมาะสมพอดีกับขนาดโครงต้นเทียน ไม่เล็กไม่บางไม่สั้นและไม่ยาวจนเกิน

3. โครงสร้างต้นเทียนพรรษา องค์ประกอบสำคัญของโครงสร้างต้นเทียน ดังนี้ (1) เหล็ก คือวัสดุที่สำคัญที่นำมาเป็นโครงสร้างตัวละครตามลักษณะของตัวละครนั้นๆ ตามจำนวนตัวแสดงในเรื่องราวเล่าเรื่องบนต้นเทียน เช่น เป็นสมมุติเทพ ที่นิยมคือพระพุทธรูปปางต่าง ๆ พระพรหม สถานที่ทางพระพุทธศาสนา ป่า ปราสาท เรือ เป็นต้น หากเป็นสัตว์ในวรรณคดีที่ปรากฏในประวัติพระพุทธศาสนา อาจเป็น ช้าง ครุฑ นาค พญานาค เป็นต้น ตามแนวคิดของช่างเทียนที่เกิดขึ้น นำเหล็กมาตัดเชื่อมตามขนาดตัวแสดงมาขึ้นเป็นโครงสร้างไว้ ส่วนตัวแสดงอื่น ๆ หลายๆ ตัวแสดง จะมีการเอาเหล็กมาทำเป็นโครงรูปร่าง เมื่อหล่อเสร็จแล้วยกขึ้นรถไปประกอบที่หลัง (2) ไม้อัด คือการนำเอาไม้อัดมาทำการตัดไม้อัดตามรูปแบบต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นนำไปประกอบที่โครงเหล็ก (3) โยมะพร้าวกับปูนปลาสเตอร์ โยมะพร้าวที่ดีที่นำมาผสมกับปูน ปลาสเตอร์ จะต้องมีลักษณะเป็นโยมะพร้าวที่แห้ง สะอาด และมีขนาดสั้นหรือหยาบเล็กน้อย เพื่อที่จะช่วยในการยึดเกาะและเพิ่มความแข็งแรงให้กับปูนปลาสเตอร์รวมถึงการช่วยให้โยมกระจายตัวได้ดีในเนื้อปูนปลาสเตอร์ หากใช้โยมะพร้าวที่มีความยาวเกินไปอาจทำให้การผสมกับปูนปลาสเตอร์ไม่เนียนพอ การปั่นจะทำให้เกิดการเรียงตัวไม่สวยเท่าขนาดสั้น และโยมะพร้าวก็ต้องแห้งสนิทจริง ๆ เพื่อป้องกันเชื้อรา และปัญหาความชื้นในปูนปลาสเตอร์ โยมะพร้าวต้องทำความสะอาดก่อนเช่นการเก็บเศษสิ่งสกปรกออกจากโยมะพร้าว จำพวกเศษกิ่งไม้ ใบไม้ หรือว่าสิ่งปนเปื้อนอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อปูนปลาสเตอร์ ปูนปลาสเตอร์สำหรับทำเทียนพรรษามีคุณสมบัติแข็งตัวในเวลาที่เหมาะสม ไม่เร็วหรือช้าเกินไป (ประมาณ 5-10 นาที) อุ่นน้ำได้นานก่อนเซตตัว ไม่ทำปฏิกิริยากับแม่พิมพ์รุนแรง ขยายตัวน้อยที่สุดหลังแข็งตัว ผสมน้ำแล้วไหลลื่นดี และเป็นผงละเอียด คุณสมบัติสำคัญของปูนปลาสเตอร์ที่ใช้ทำเทียนพรรษา แข็งตัวในเวลาที่เหมาะสม ไม่แห้งเร็วเกินไปในขณะที่ยังทำงานไม่เสร็จ และไม่ช้าเกินไปจนทำให้เสียเวลา เนื้อปูนควรอุ่นน้ำไว้ได้นานตลอดช่วงการทำงาน ก่อนที่จะแข็งตัวเต็มที่ ไม่ทำปฏิกิริยารุนแรงกับแม่พิมพ์ หรือทำให้แม่พิมพ์เสียหายเร็วเกินไป เมื่อแห้งและแข็งตัวแล้ว ต้องมีการขยายตัวน้อยที่สุด หรือคงที่มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เมื่อผสมน้ำ ปูนปลาสเตอร์จะมีปฏิกิริยาคายความร้อนออกมา การผสมน้ำควรใช้น้ำน้อย แต่เนื้อปูนยังคงเหลวและไหลได้ดี ช่วยให้เทลงในแม่พิมพ์ได้ง่าย เป็นผงละเอียด ไม่มีก้อน เพื่อให้การผสมและใช้งานเป็นไปอย่างราบรื่น การผสมโยมะพร้าวกับปูนปลาสเตอร์ ต้องมีการทดลองผสมในปริมาณน้อยก่อนเพื่อหาอัตราส่วนที่เหมาะสม

ระหว่างใยมะพร้าวและปูนปลาสเตอร์ ผสมให้ได้สัดส่วนที่ไม่เหลวไป ไม่เหนียวขึ้นรูปตามโครงสร้างที่เป็นโครงหลักและไม้อัด ขึ้นรูป ปั่นให้สวยงาม

4.เทียน เทียนเป็นวัสดุหลักที่สำคัญในการทำต้นเทียน เทียนหรือเรียกขี้ผึ้งหรือผึ้ง ที่ในการทำเทียนมี 2 ประเภท 1.1 ผึ้งแท้ ทำมาจากรังผึ้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติเอาน้ำผึ้งออกหมดแล้วเหลือรังผึ้งนำรังผึ้งไปนึ่งให้ไขผึ้งหลุดออกมาแล้วนำไขผึ้งไปต้ม 1.2 ผึ้งเทียมหรือผึ้งวิทยาศาสตร์ หรือเรียก ผึ้งถ้วย มีลักษณะเหมือนมะนาวผ่าซีก หรือขนมครก 1 ผา หรืออาจเรียกผึ้งน้ำมันหรือผึ้งขี้ผึ้ง เป็นต้น ผึ้งชนิดนี้ทำมาจากไขมันสัตว์

ในการทำต้นเทียน ประการแรก เรื่องขี้ผึ้ง การทำต้นเทียนประเภทแกะสลัก คุณภาพของขี้ผึ้งที่ใช้ทำต้นเทียนประเภทแกะสลัก จำเป็นต้องใช้ขี้ผึ้งที่มีคุณภาพดี หรือ ขี้ผึ้งแท้ ส่วนประเภทติดพิมพ์เป็นขี้ผึ้งคุณภาพพอใช้ได้ หรือจะเรียกว่าขี้ผึ้งผสมก็ได้ ประการที่สอง แม้นต้นเทียนทั้ง 2 ประเภทจะมีวิธีการหล่อเป็นลำดับเหมือนกัน ถ้าต้องการให้ต้นเทียนทั้ง 2 ประเภทมีขนาดเท่ากัน ต้นเทียนประเภทติดพิมพ์จะต้องหล่อให้มีขนาดเล็กกว่าไว้ก่อนแล้วติดแผ่นผึ้งและดอกผึ้งให้มีขนาดใหญ่ขึ้นตามต้องการ ส่วนต้นเทียนประเภทแกะสลักจะต้องหล่อลำดับต้นเทียนให้มีขนาดใหญ่กว่าไว้ก่อนแล้วแกะสลักหรือชุบขี้ผึ้งออกจนให้มีขนาดตามที่ ต้องการ

5.เครื่องมือที่ใช้สำหรับแกะสลักต้นเทียน เครื่องมือที่ใช้สำหรับแกะสลักต้นเทียนส่วนใหญ่เป็นโลหะแหลมคมมีด้ามสำหรับจับ แบ่งเป็น 4 จำพวก คือ 1. มีด เป็นมีดที่มีรูปร่างและขนาดต่างกันตามลักษณะการใช้งาน มีดที่นิยมใช้ ได้แก่ 1.1 มีดชนิดคมเดียว ปลายแหลม ที่ปลายคมเป็นพิเศษ 1.2 มีดชนิด 2 คม ปลายแหลม ที่ปลายคมทั้งสองข้าง 1.3 มีดชนิดคมเดียว ปลายแหลมและโค้งงอนที่ปลายคมเป็นพิเศษด้านเดียว 1.4 มีดโต้คมเดียว ปลายแหลม 2. สิว เป็นสิ่วที่มีรูปร่างและขนาดต่างกันตามลักษณะการใช้งาน สิวที่นิยมใช้ ได้แก่ 2.1 สิวใบใหญ่ ปลายตัดตรง 2.2 สิวใบใหญ่ ปลายตัดเฉียง 2.3 สิวใบใหญ่ ปลายปากโค้ง 2.4 สิวใบเล็ก ปลายตัดตรง 2.5 สิวใบเล็ก ปลายตัดเฉียง 2.6 สิวใบเล็ก ปลายปากโค้ง

6.การทำผึ้งแผ่น ผึ้งแผ่น คือ ผึ้งที่หล่อขึ้นเพื่อเสริมแต่งส่วนต่างๆ ของต้นเทียน ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ ฐาน ลำต้น ยอด และองค์ประกอบอื่นๆ เช่นหุ่นตัวละครตามเนื้อเรื่อง เพื่อให้เกิดความเด่นชัด สวยงามวิจิตร พิสดารยิ่งขึ้นการทำผึ้งแผ่น มีขั้นตอนดังนี้ 1.จัดหาขี้ผึ้งน้ำมัน ซึ่งเป็นขี้ผึ้งคุณภาพพอใช้ นำมาต้มจนหลอมละลาย 2. จัดวางแบบพิมพ์ในพื้นที่ราบให้เสมอกัน อย่าให้เอียงไปด้านหนึ่งด้านใด 3. นำมะขามเปียกผสมกับน้ำมันเป็นเนื้อเดียวกัน นำมาทาแบบพิมพ์ด้านในให้ทั่วทุกส่วน หรือจะใช้ผสมกับผงซักฟอกหรือสบู่หรือน้ำยาล้างจานก็ได้ นำมาทาเช่นเดียวกับน้ำมันมะขามเปียก ซึ่งจะทำให้เทียนหรือขี้ผึ้งไม่ติดกับแบบพิมพ์ทำให้เวลาเอาผึ้งแผ่นออกจากออกได้ง่ายไม่เสียหาย ต่อจากนั้นใช้ภาชนะตักขี้ผึ้งที่ต้มละลายแล้วเทลงไปในแบบพิมพ์ การเทจะเทให้หนาบางขนาดไหนจะขึ้นอยู่กับความต้องการของช่าง ระหว่างเทขี้ผึ้งนั้น ให้สังเกตพื้นผิวของขี้ผึ้งให้อยู่ในแนว

ระนาบเดียวกันถ้าสูงต่ำไม่เท่ากันควรจัดการใช้ลิ่มสอดหนุนด้านต่ำให้สูงเท่ากัน 5.หลังจากเทซีเมนต์ลงในแบบพิมพ์แล้ว เมื่อซีเมนต์เริ่มแข็งตัว หรือถ้าต้องการเร่งให้แข็งตัวเร็วและแกะออกง่ายขึ้น ให้นำแบบพิมพ์ไปแช่น้ำ ซีเมนต์ก็จะแข็งตัวเร็วและทำให้แกะออกจากแบบพิมพ์ได้ง่ายขึ้น 6.การแกะหรือลอกซีเมนต์แผ่นออกจากแบบพิมพ์ ใช้มีดปลายแหลมหรือมีดปลายตัด หรือจะใช้เกรียงป้อนไปตามถนัด กรีดริมขอบพิมพ์และแซะลอกออกจากแบบพิมพ์ แผ่นส่วนประกอบตัว โครงสร้างอื่น ๆ เทใสถาด หนาตามความต้องการของช่าง

7. การทำลำต้นเทียน การผสมซีเมนต์สำหรับการหล่อต้นเทียนประเภทแกะสลัก โดยปกติต้นเทียนต้นหนึ่งจะใช้ซีเมนต์ประมาณ 2,000-3,000 กิโลกรัม (รวมองค์ประกอบของต้นเทียน) ถ้าต้องการต้นเทียนขนาดใหญ่กว่านี้ ก็จะใช้ซีเมนต์มากขึ้นตามขนาดของต้นเทียน ถ้ามีงบประมาณมากควรใช้ซีเมนต์ทั้งหมด ซึ่งจะเป็นผลดีต่อคุณภาพของงานและช่วยลดปัญหาในการจัดทำ ช่างผู้จัดทำมีความคล่องตัว แต่ถ้ามี งบประมาณจำกัดอาจใช้ซีเมนต์ผสม โดยใช้ซีเมนต์แท้ผสมกับ ซีเมนต์เทียม หรือซีเมนต์ลาด ในอัตราส่วน 3 ต่อ 10 แต่ในการทำส่วนฐานหรือองค์ประกอบของต้นเทียนอาจใช้ในอัตราส่วน 1 ต่อ 10 การต้มซีเมนต์จะต้องทุบหรือสับ ซีเมนต์ให้ให้มีขนาดเล็กลงเสียก่อน ส่วนซีเมนต์เทียมมีขนาดเล็กอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องทุบหรือสับ ในการต้มซีเมนต์ทั้ง 2 ชนิดให้ต้มผสมกัน เนื้อซีเมนต์จะละลายเข้าหากันเป็นเนื้อเดียว วิธีนี้ช่วยประหยัดเงินได้มากแต่คุณภาพของซีเมนต์ผสม ที่ได้จะน้อยกว่าใช้ซีเมนต์แท้

8. การหล่อและการกลึงต้นเทียนประเภทแกะสลัก การหล่อและการกลึงต้นเทียนประเภทแกะสลัก จะมีขั้นตอนและวิธีการในการหล่อ การกลึง ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ เหมือนกับการหล่อต้นเทียนประเภทติดพิมพ์ เพียงแต่ต้นเทียนประเภทแกะสลักจะต้อง หล่อให้มีขนาดใหญ่กว่าขนาดจริงที่ต้องการเอาไว้ เพราะว่าเมื่อแกะสลักแล้วขนาดจะเล็กลง เป็นขนาดจริง ที่ต้องการ เทคนิคการหล่อลำต้นเทียนประเภทแกะสลักจะแตกต่างกับต้นเทียนประเภทติดพิมพ์เล็กน้อย กล่าวคือ การหล่อต้นเทียนพรรษาประเภทแกะสลัก ประเพณีการทำเทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี เป็นสิ่งที่ในแต่ละชุมชนได้ถือปฏิบัติสืบทอด กันมาเป็นระยะเวลายาวนาน มีพัฒนาการติดต่อกันอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการ

9. การแกะสลักต้นเทียนพรรษา การแกะสลักต้นเทียนทำได้หลังจากหล่อและกลึงต้นเทียนแล้ว โดยดำเนินการ 3 ขั้นตอน 1. ออกแบบลายที่จะแกะสลัก โดยการร่างคร่าวๆ ก่อนทั้งส่วนฐานต้นเทียน ลำต้นเทียน และยอดต้นเทียน 2. ใช้เครื่องมือทำการแกะสลัก ซึ่งจะมีการเซาะ เจาะ ชิด ขุด และขุด ให้เป็นรูป 3 มิติ มีส่วนกว้าง ยาว และลึก เหมือนของจริง หรือรูปร่างตามจินตนาการรูปแบบ

2.2.3 การประดับเทียนพรรษา

จิรวุฒิ สว่างวงศ์ (2551:) การตกแต่ง การตกแต่งเป็นช่วงที่มีความสำคัญมาก เพราะขั้นตอนนี้เองจะบอกได้ว่าต้นเทียนสวยหรือไม่ ขั้นตอนของการตกแต่งจะเป็นขั้นตอนของการสอดส่องหาความบกพร่องที่จะมีปรากฏในลำต้น ฐาน ยอด และ หุ่นเทียน เช่น ความละเอียดของลวดลาย ความ

ประณีตบรรจง ความคมชัดของลวดลายที่แกะหรือที่ติด หากพบ ความบกพร่อง เช่น กรณีของลวดลายหักอันเป็นผลมาจากเครื่องมือหรือสาเหตุอื่นๆ หรือลวดลายตื้นเกินไป วิธีการแก้ไขทำได้ ดังนี้

1. หาขี้ผึ้งเพิ่มเติม โดยการเอาขี้ผึ้งไปหลนไฟ หรือผึ่งแดดให้ขี้ผึ้งมีความอ่อนตัว
2. เป่าพื้นที่โดยรอบของส่วนที่จะซ่อมแซมด้วยลมร้อนจากเครื่องเป่าผมให้ทั่ว
3. นำขี้ผึ้งที่จะต่อเติมและอ่อนตัวแล้ว ไปบีบเสริมเข้าไปยังส่วนที่ต้องการซ่อมแซม
4. แกะลวดลายลงในส่วนของขี้ผึ้งที่ต่อเติมใหม่จนครบตามลวดลายเดิม หรือติดลวดลายที่ เหมาะสมลงไปในพื้นที่นั้น
5. ทำความสะอาดเศษหรือคราบของเทียนที่ติดอยู่ตามรอยต่อของลวดลายภายในลำต้นออกจนหมด จะใช้ถึงฉีดพ่นน้ำสะอาดไปที่ลำต้นฐาน หรือ ตามหุ่นประกอบต่างๆ จนสะอาดหรือใช้แปรงทาสีที่มี ความแข็งของขนปานกลางมาทำการปิด หรือเช็ดเศษเทียนออกก็ได้ แต่อาจใช้เวลานานกว่าการฉีดล้างด้วยน้ำ
6. ตรวจสอบความเรียบร้อยของหุ่นประกอบต้นเทียน ด้วยการใช้หัวแร้งเผาไฟให้ร้อนนابلตาม รอยต่อของแผ่นเทียนที่หุ้มหุ่นประกอบเทียนนั้นจนต่อกันสนิท
7. ฉีดหรือทาทุกส่วนของต้นเทียนทั้งส่วนยอด ฐาน และองค์ประกอบด้วยน้ำมันมะพร้าว น้ำมันงา หรือน้ำมันพืชสำเร็จรูปที่มีขายอยู่ตามท้องตลาดก็ได้ ส่วนเทียนพรรษาประเภทติดพิมพ์ไม่นิยมการทาดำด้วยน้ำมันชนิดใดๆ ประโยชน์ที่ได้รับจากการทาน้ำมัน 1) เปลี่ยนสีของเทียนให้มีความสดใสขึ้น 2) เปลี่ยนสีของเทียนที่อาจแตกต่างกันในแต่ละส่วนให้มีสีที่คล้ายคลึงกัน 3) จัดหรือละลายคราบของเศษเทียนทำให้ลวดลายที่แกะเด่นชัดขึ้น 4) ลบรอยต่อของเทียนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ตารางที่ 2.1 ความแตกต่างเทียนประเภทติดพิมพ์และแกะสลัก

ประเภทติดพิมพ์	ประเภทแกะสลัก
ลำต้นเทียนที่เห็นจะไม่ใช้ขนาดที่แท้จริงของลำต้นเทียน เพราะเวลาหล่อช่างจะทำให้มีขนาดเล็กกว่าขนาดที่ต้องการ เมื่อมีการเอาผึ้งแผ่นและดอกผึ้งมาติดเสริมเข้าจะเป็นขนาดที่ต้องการ	ลำต้นเทียนประเภทแกะสลักจะมีขนาดใหญ่กว่าต้นเทียนประเภทติดพิมพ์ เนื่องจากต้องเผื่อการกลาเทียนออกในขั้นตอนของการแกะสลัก ลำต้นจะต้องกลึงให้เป็นรูปร่างที่ต้องการ ทั้งส่วนโค้ง ส่วนนูน และส่วนคอด
เมื่อเวลาติดพิมพ์จะไม่ต้องตกแต่งแก้ไข คือ ติดแผ่นผึ้งและติดดอกผึ้งตามรูปทรงที่กลึงไว้	ลำต้นเทียนที่หล่อเสร็จแล้ว บางต้นแกะสลักได้เลยโดยไม่ต้องกลึงขึ้นอยู่กับเทคนิคและความปราณีตของช่างหล่อเทียน

สีของลำต้นซึ่งอยู่ภายในกับสีของแผ่นผิ้วและดอกผิ้วจะเป็นคนละสีกล่าวคือ สีของลำต้นกับสีของแผ่นผิ้วมักจะเป็นสีเดียวกัน คือ สีเหลือง สีแดง หรือสีส้ม ส่วนดอกผิ้วจะเป็นสีขาวเหลือง หรือสีเหลืองอ่อนทั้งนี้เพราะใช้สีผิ้วคนละชนิด ลำต้นและแผ่นผิ้วใช้สีผิ้วชนิดไม่ดี ส่วนดอกผิ้วใช้สีผิ้วชนิดดี	สีของลำต้นและสีของดอกหรือลวดลายจะเป็นสีเดียวกัน เพราะใช้สีผิ้วชนิดเดียวกัน คือสีผิ้วชนิดดี หรือสีผิ้วผสม
ดอกผิ้วพิมพ์จากแบบพิมพ์ แล้วจึงนำมาติดบนแผ่นผิ้ว ซึ่งติดอยู่กับลำต้นอยู่แล้ว หรือนำดอกผิ้วมาติดบนลำต้นโดยตรง ทั้งนี้แล้วแต่ช่างจะเห็นเหมาะสม	การแกะดอกหรือแกะลวดลายจะแกะจากลำต้น

สรุป

วิธีการสร้างเทียนพรรษา การออกแบบต้นเทียนพรรษา เป็นขั้นตอนแรกของการทำต้นเทียน ทั้งประเภทติดพิมพ์และประเภทแกะสลัก ก่อนการจัดทำเทียนทุกประเภทช่างผู้ทำเทียนจะต้องออกแบบเนื้อหาและเรื่องราวที่จะนำเสนอ หลังจากนั้นร่างเป็นโครงเรื่อง กำหนดวัสดุอุปกรณ์ และผู้ช่วยช่าง การทำเทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี ได้มีการกำหนดขนาดและสัดส่วนโดยรวมไว้เป็นมาตรฐาน และถือปฏิบัติติดต่อกันมาทุกปี โดยเน้นกำหนดในเรื่องความสูงเป็นหลัก คือ ต้องมีความสูงอย่างน้อย 2 เมตร และไม่เกิน 3 เมตร หากรวมจากความสูงของรถยนต์ที่ใช้บรรทุกกับความสูง ของต้นเทียนต้องมีความสูงโดยรวมไม่เกิน 5 เมตร การทำต้นเทียนพรรษาการกำหนดสัดส่วน ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ คือ 1. ส่วนฐาน มีความสูงประมาณ 1 เมตร 2. ส่วนลำต้นและยอด มีความสูงประมาณ 2.5 เมตร 3. ส่วนยอด มีความสูงประมาณ 50-70 เซนติเมตร

2.3 พื้นที่

วัดแสนสุขเป็นวัดราษฎร์ ตั้งอยู่ในหมู่บ้านแสนสุข หมู่ที่ 2 ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

คำขวัญวัดแสนสุข “วัดจะงามได้ต้องอาศัยชาวบ้านช่วย บ้านจะสวยได้ต้องอาศัยชาววัดดัดนิสัย”

วิสัยทัศน์ “วัดแสนสุขมุ่งการพัฒนา ส่งเสริม และสืบสาน พัฒนาวัด พัฒนาจิตใจ ส่งเสริม การเรียนรู้ การศึกษา สืบสานวัฒนธรรมประเพณี”

อาณาเขต ทิศเหนือติดถนนสาธารณะ ทิศใต้ติดซอยตันและที่ดินของ นางจूरีย์ พุทศรี ทิศตะวันออกติดถนนสาธารณะ ทิศตะวันตกติดถนนมงคลเจริญสุข

การสร้างวัดเมื่อปี พ.ศ. 2496 นายคำมี ทะวงษา ได้ถวายที่ดินประมาณ 5 ไร่ แต่เจ้าคุณพระธรรมบัณฑิต อดีตเจ้าอาวาสวัดสุปัฏนารามวรวิหาร และเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี ในขณะนั้น เพื่อสร้างวัด โดยท่านเจ้าคุณพระธรรมบัณฑิต ได้มอบให้ พระครูพุทธิสารสุนทร (หลวงพ่อพุทธ ฐานิโย) เจ้าอาวาสวัดแสนสำราญ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการสร้างวัด ซึ่งต่อมาพระครูพุทธิสารสุนทร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะราชที่พระราชสังวรญาณ และเป็นเจ้าอาวาสวัดป่าสารวัน อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ต่อมาได้รับบริจาคที่ดินสร้างวัดเพิ่มเติมอีกจาก นายไสว ทะวงษา และ นางบุญมี พุทศรี รวมเป็นเนื้อที่วัดแสนสุขทั้งหมดในปัจจุบัน 13 ไร่ 1 งาน 8 ตารางวา

วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2513 ได้รับอนุญาตให้สร้างวัดจากกรมการศาสนา วันที่ 21 เมษายน 2514 กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้เป็นวัดในพระพุทธศาสนา และ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2514 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา

ตาราง 2.2 ลำดับเจ้าอาวาสวัดแสนสุข

รูปที่	รายนาม	การครองวัด
รูปที่ 1	พระครูอรุณธรรมรังสี (ลุน ณ อุบล)	พ.ศ. 2514 ถึง พ.ศ. 2533
รูปที่ 2	พระครูวินัยธรรมนิก กิตติคุณโณ	พ.ศ. 2533 ถึง พ.ศ. 2540
รูปที่ 3	พระครูกิตติคุณโณบล	รักษาการ พ.ศ. 2541
รูปที่ 4	พระมหาถนอม ปณฺโฑโต (ปัจจุบัน พระเทพพัชรบัณฑิต เจ้าคณะภาค 4-5 ธรรมยุต)	พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2544
รูปที่ 5	พระมหาวิเศษ สุนฺติโก	พ.ศ. 2545 ถึง 2555
รูปที่ 6	พระครูสุธีปทุมกร,ดร.(พระมหาวิไลศักดิ์ ปญฺญาวโร หงษ์ศรี) เจ้าคณะอำเภอวารินชำราบ (ธรรมยุต)	1 ก.ย. 2555 ถึงปัจจุบัน

การพัฒนาวัด 6 ด้าน

1. **การปกครอง** วัดแสนสุขมีการจัดการบริหารกิจการภายในวัดให้เป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบของคณะสงฆ์ การจัดทำนโยบายและวิธีการทำงานที่ชัดเจน การพัฒนาบุคลากรทางศาสนาให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ

2. **การศาสนศึกษา** สำนักเรียนวัดแสนสุข จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2542 โดยมีพระมหาพนม ปณฺธิโต (ปัจจุบันคือ พระราชปริยัติบัณฑิต) อดีตเจ้าอาวาสวัดแสนสุข เป็นเจ้าสำนักเรียน ระหว่าง พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2545 ปัจจุบัน เจ้าสำนักเรียน พระครูสุธีปทุมกร,ดร.(พระมหาวิไลศักดิ์ ปญฺญาวโร ,หงษ์ศรี.) เจ้าอาวาสวัดแสนสุข/เจ้าคณะอำเภอวารินชำราบ(ธรรมยุต) สำนักเรียนวัดแสนสุข ต่อมาได้เป็นสำนักศาสนศึกษา

การจัดการศึกษาดังนี้

แผนกธรรมบาลี ธรรมศึกษา 1. พระปริยัติธรรมแผนกธรรมบาลี เปิดสอนบาลีศึกษา ปธ.1-2 และ ปธ. 3 2. แผนกธรรมศึกษา ได้เปิดสนามสอบ 2 สนามสอบ คือ 1).สนามสอบระดับประถมศึกษาและอุดมศึกษา คือ สนามสอบโรงเรียนเทศบาลแสนสุข ประกอบด้วยนักเรียนธรรมศึกษา 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนเทศบาลแสนสุข โรงเรียนงามจิตวารินชำราบ และระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยศูนย์การศึกษาอุบลราชธานี มีจำนวนนักเรียนธรรมศึกษาประมาณ 400-480 คน 2). สนามสอบระดับมัธยมศึกษา คือ สนามสอบโรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ มีนักเรียนธรรมศึกษาประมาณ 500 คน

แผนกสามัญ ส่งเสริมพระภิกษุสามเณรให้ได้ศึกษาในโรงเรียนสายสามัญ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอวารินชำราบ ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย และ ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา บัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานศูนย์การศึกษาอุบลราชธานี และอื่นๆ ตามความประสงค์ ทั้งนี้วัดแสนสุขได้สนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านสมณบริหาร สมณบริโศค ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาแต่พระภิกษุสามเณรวัดแสนสุข ทุนการศึกษา และพระภิกษุสามเณรที่เดินทางมาจากต่างวัดเพื่อการศึกษาเล่าเรียนได้รับการดูแลเช่นกัน

วัตถุประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและบาลี ให้เจริญยิ่งขึ้น 2.เสริมสร้างศาสนทายาทที่ดี มีคุณภาพ ให้สามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ 3. ส่งเสริมให้เยาวชนของชาติ ได้รับการศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและมีความรู้ในวิชาสามัญที่ไม่ขัดต่อสมณวิสัย ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา

ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศูนย์การศึกษาอุบลราชธานี ห้องเรียน 2 ภายในวัดแสนสุข ตั้งขึ้นเมื่อ ปี 2543 โดย วัดแสนสุข ร่วมกับคณะกรรมการ ทายกทายิ

ภาคัมวัดแสนสุข และพุทธศาสนิกชนในจังหวัดอุบลราชธานีและพุทธศาสนิกชนทั่วไป ได้พร้อมใจกันสร้างอาคารเรียนพระปริยัติธรรมชั้น 1 ห้อง เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น ขนาด 8 X 42 เมตร 8 ห้องเรียน 1 ห้องพักครู สามารถรองรับพระภิกษุสามเณรนักศึกษาได้ในเบื้องต้น จำนวน 400 ปี 2543 ซึ่งได้ทำพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2543 โดยมี ฯพณฯ สฤษดิ์ เงินหมื่น อธิการบดี นายกัณฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้เป็นประธาน และติดตามงานการก่อสร้าง จนสามารถเปิดใช้ได้ทันในเดือนพฤษภาคม 2545 ปัจจุบัน มีอาคารหอสมุด และอาคารโรงอาหารเอนกประสงค์

3.การเผยแผ่พระพุทธศาสนา 1) การเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาให้แพร่หลาย. 1. เผยแผ่หลักธรรมคำสอนที่ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัยในโอกาสต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกวัด 2. เผยแผ่ปฏิปทาด้านการปฏิบัติธรรมสายพระอาจารย์เสาร์ กนตสีโล พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต เป็นอาทิ ให้ประชาชนได้ทราบอย่างกว้างขวาง 3. สร้างศูนย์ข้อมูลทางพระพุทธศาสนาและจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมบาลี โดยส่งเสริมให้มีความเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นไปโดยลำดับ 2) การส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนาและสากล 3) การใช้สื่อต่างๆ เพื่อเผยแผ่พระธรรมคำสอน การจัดทำหนังสือสวดมนต์ การสวดมนต์

4. การสาธารณูปการ 1.จัดระเบียบสิ่งปลูกสร้างภายในบริเวณวัดให้เป็นระเบียบสวยงาม มีเขตชัดเจนทั้งเขตพุทธาวาส สังฆาวาส เขตบริการประชาชน ผู้มาบำเพ็ญกุศลให้ได้รับความสะดวกสูงสุด เขตการศึกษา โดยเน้นความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม มีความปลอดภัยสูงสุด 2. จัดระบบรักษาบำรุงด้านสาธารณูปการให้ใช้ประโยชน์ได้สูงสุดต่อเนื่องรวมถึงการจัดการทรัพย์สินของวัดให้เกิดประโยชน์

5. การศึกษาสงเคราะห์ 1) มีกองทุนพระปริยัติ 2) มีการให้ทุนการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาแก่พระสงฆ์ สามเณร และนักเรียนในชุมชน 3) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทั้งพระภิกษุและพุทธศาสนิกชน

6. การสาธารณสงเคราะห์ กิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ และประชาชน 1. มีสถาบันพลังจิตตานุภาพ สาขา 297 วัดแสนสุข 2. มีศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพผู้สูงอายุ 3. มีโรงเรียนศูนย์เรียนรู้การทำเทียน 4. การทำกิจการ เพื่อสาธารณประโยชน์ และช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนในชุมชน การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ประสบความเดือดร้อน ภัยพิบัติ อุทกภัย วาตภัย การส่งเสริมการทำบุญและการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ประชาชน การให้สติในการดำเนินชีวิต

2.4 สรุป

แนวคิดการทำเทียนพรรษาถือเป็นศิลปะพื้นบ้าน (Folk art) ดั้งเดิมของชาวชุมชนจังหวัดอุบลราชธานีที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชนแต่ละชุมชน เป็นงานศิลปะที่

ร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อที่จะจรรโลงพระพุทธศาสนาให้ดำรงคงอยู่สังคมไทยอย่างยั่งยืน มั่นคงและ
เชื่อมโยงโน้มน้าวจิตใจคนในสังคมในชุมชนให้เกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา การทำเทียน
พรรษามุ่งทำเพื่อเป็นการเชิดชูวัดวาอาราม เชิดชูพระพุทธศาสนาและเพื่อการเข้าร่วมประเพณีแห่
พรรษาเป็นสำคัญ จากแนวคิดการสร้างพรรษา ส่งเสริมการนำหลักธรรมคำสอน พุทธชาดก
สอดแทรกในประเพณีการแห่เทียนพรรษาโดยการผ่านการแกะสลักต้นเทียน

บทที่ 3

ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นหนึ่งในวัดที่ส่งต้นเทียนพรรษาเข้าร่วมสืบสานงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานีมายาวนาน โดยเทียนพรรษาที่เข้าร่วมตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงประเภท ขนาดตามความเหมาะสมในด้านงบประมาณ และเวลาซึ่งต้องทำให้เกิดความสมดุลและเหมาะสม ช่วงเวลาที่ดำเนินการเข้าสู่ประเพณีแห่เทียน คือช่วงเวลาของการทำเทียน การสร้างเทียนพรรษา ผู้วิจัยได้ ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ด้านประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ดังต่อไปนี้

ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข

- 3.1.1 ความสำคัญของประเพณี
- 3.1.2 ความสำคัญของประเพณีวัดแสนสุข
- 3.1.3 การสร้างเทียนพรรษาของวัดแสนสุข
- 3.1.4 ประเภทการสร้างเทียนพรรษาวัดแสนสุข
- 3.1.5 หลักธรรมแห่งความสามัคคีในประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข
- 3.1.6 ประโยชน์จากการสร้างเทียนพรรษาวัดแสนสุข
- 3.2 ประวัติการสร้างเทียนพรรษาวัดแสนสุข
- 3.3 สรุป

3.1 ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข

ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข เป็นประเพณีที่สืบสานวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา ส่งเสริมการอนุรักษ์ประเพณีการหล่อเทียน ที่มีมาแต่โบราณให้คงอยู่ ส่งเสริมศิลปะการทำเทียน ซึ่งสืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่นไม่ให้สูญหายไปรวมทั้งเป็นการเรียนรู้วิถีการทำเทียน ส่งเสริมความสามัคคีของคนในชุมชนเป็นสำคัญ หล่อหลอมจิตใจของคนในชุมชนให้เกิดความรัก ความสามัคคี และร่วมใจกันทำบุญตามประเพณี มีการปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน ประชาชน รักและภาคภูมิใจขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี เป็นศูนย์การเรียนรู้ การแกะสลักเทียนพรรษา ภายใต้ชื่อ “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคนทำเทียนวัดแสนสุข(มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานศูนย์การศึกษาอุบลราชธานี) และส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่งเสริมเศรษฐกิจ

3.1.1 ความสำคัญของประเพณี

ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 น.508) พจนานุกรม ให้ความหมายว่า ประเพณี น.สิ่งที่นิยมถือประพฤติปฏิบัติสืบๆกันมาจนเป็นแบบแผน ขนบธรรมเนียม หรือจารีตประเพณี (ส.ปฐา, ป.ป.) ประเพณีนิยม น. ประเพณีของสังคมที่ถือปฏิบัติสืบทอดมา

ความสำคัญของประเพณีจะสร้างคุณประโยชน์ให้เกิดได้หลาย ๆ ด้าน ทั้งต่อตัวบุคคล สังคม ประเทศชาติ ดังเช่น 1) ประเพณีเป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน ท้องถิ่นนั้น ๆ อันเป็นความงดงามที่สะท้อนถึงเสน่ห์ของชุมชน 2) ประเพณีจะช่วยเชื่อมโยงให้คนในชุมชนได้ร่วมมือกัน มีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน พุดคุยปรึกษาหารือวาทะร่วมกัน ก่อให้เกิดการรวมตัวนำพาซึ่งความสามัคคีเกิดขึ้น 3) ประเพณีคือแหล่งเรียนรู้ที่สืบทอดให้คนรุ่นใหม่ได้ศึกษาถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นจากในอดีตสู่ปัจจุบัน จากรุ่นสู่รุ่น 4) ประเพณีกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้คนสนใจไปทั่วโลก นอกจากดึงดูดนักท่องเที่ยวแล้ว ประเพณียังกระตุ้นเศรษฐกิจได้อย่างมหาศาลอีกด้วย

ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ (2546) ได้กล่าวถึงความสำคัญของประเพณีไว้ว่า 1) เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ คนเราไม่ว่าจะอยู่ในยุคใด สมัยใด เมื่อประสบปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ก็มักจะเกิดภาวะความเครียดและเกิดความกังวล สภาวะจิตใจที่ไม่มั่นคงเช่นนี้ โดยมากจะมีผลต่อร่างกาย บั่น ทอน สุขภาพที่อาจทำให้เกิดความเจ็บป่วยทางกายหรือทางจิตประสาทก็ได้ การทำพิธีกรรมหรือ “พิธี” เป็นการ แก้ไขเรื่องร้ายให้กลายเป็นดี ทำให้จิตใจสบายขึ้น ผ่อนคลายความตึงเครียดและสร้างความมั่นคงเข้มแข็งขึ้น 2) เป็นสิ่งควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเรียบร้อยและเป็นปกติ มีสันติสุขได้นั้น สังคมนั้น ๆ ต้องมีข้อตกลง มีระเบียบแบบแผนที่ทุกคนยอมรับและประพฤติตาม 3) เป็นสัญลักษณ์ชี้แนะให้เข้าใจสาระสำคัญของชีวิต ประเพณีและพิธีกรรมแต่ละอย่างย่อมมีแนวคิด หรือแบบแผนการปฏิบัติที่แฝงอยู่ในพิธีกรรม ขั้นตอนต่าง ๆ ในประเพณีและพิธีกรรมจึงเป็นสัญลักษณ์ของ แนวคิดและมีบทบาทในการชี้แนะให้เข้าถึงสาระสำคัญของชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเพณีและพิธีกรรมส่วน บุคคลจะแฝงแนวคิดที่เป็นสัญลักษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของบุคคลในแต่ละช่วงอย่างน่าสนใจ 4) เป็นเครื่องผูกพันความเป็นพวกเดียวกัน การประพฤติปฏิบัติ การกระทำกิจกรรมใด ๆ ร่วมกัน เป็นแบบแผนเดียวกัน ย่อมเป็นสิ่งที่ผูกพันให้คนในกลุ่มหรือสังคมมีความผูกพันใกล้ชิดกัน และรู้สึกว่าเป็นพวก พ้องเดียวกัน 5) เป็นเครื่องมือผสมผสานความเชื่อต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จากอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ ว่า ประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่ได้วิวัฒนาการต่อเนื่องกันมาตลอด ในแง่ของความเชื่อเช่นเดียวกัน แต่เดิมคนไทยมี ความเชื่อเรื่องผีสารและวิญญาณต่าง ๆ และเมื่อมีลัทธิพราหมณ์แพร่ขยายเข้ามา รวมกับความเชื่ออัน เนื่องมาจากศาสนาที่รับมาใหม่ ความเชื่อเหล่านี้ถูกผสมผสานกลมกลืนด้วยประเพณีและพิธีกรรม

3.1.2 ความสำคัญของประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุข

1) ประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุขเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของชุมชนวัดแสนสุข เป็นความงดงามที่สะท้อนให้เห็นความเชื่อมโยง ระหว่างวัด ชุมชน ราชการ โรงเรียน ประเพณีหล่อเทียนพรรษา เป็นแหล่งก่อเกิดประเพณีวัฒนธรรมซ้อนขึ้น คือประเพณีการมอบเทียนบริวาร จากแนวคิดของ พระมหาวิไลศักดิ์ ปณฺญาวโร (หงษ์ศรี) ปัจจุบัน ราชทินนามที่ พระครูสุธีปทุมกร,ดร. เมื่อปี 2555 ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดแสนสุข ได้การเล็งเห็นความสำคัญของโรงเรียน ครู เด็กนักเรียน รวมถึงวัดที่ห่างไกล ด้านโรงเรียน ไม่มีโอกาส ขาดปัจจัยในการถวายเทียนพรรษา ด้านวัดห่างไกลไม่มีคนถวายเทียน โครงการนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อโรงเรียนครูเด็กนักเรียนได้มีโอกาสทำบุญถวายเทียนพรรษาให้กับวัดที่อยู่ใกล้โรงเรียน ประเพณีนี้จะกระทำเมื่อพิธีหล่อเทียนพรรษาสำเร็จแล้วและกำหนดวันทำบุญฉลองเทียนเป็นวันมอบเทียนบริวาร โรงเรียนที่แจ้งการรับเทียนจะเข้ารับเทียนตามวันเวลาที่กำหนดขึ้นในแต่ละปี ก่อนการเคลื่อนเทียนพรรษาสู่สถานที่ที่จังหวัดกำหนด คือ พุทฺธศรีเมือง ในการจัดประเพณีมอบเทียนบริวาร มีหน่วยงานราชการ เอกชน บริษัท ห้างร้าน ชุมชน และที่สำคัญ มีครู นักเรียนมาเป็นตัวแทนรับ ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของชุมชนวัดแสนสุข

2) ประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุขเป็นประเพณีที่สร้างความสามัคคีเกิดขึ้น ระหว่างวัด ชุมชน ราชการ โรงเรียน ตั้งแต่การเริ่มแนวคิด การเริ่มต้นเทศกาลทำเทียน การวางแผน การร่วมกันหาปัจจัย การทำพิธีกรรมต่าง ๆ ในพิธีหล่อเทียนพรรษาที่จัดขึ้นเพื่อให้ประชาชน ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการหล่อเทียน มีส่วนร่วมมีโอกาสในการทำบุญหลอมเทียน หลอมใจ เป็นหนึ่งเดียวคือมีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อให้เทียนสำเร็จ ร่วมกันฉลองเทียน ถวายเทียนเป็นลำดับ

3) ประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุขเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา มาศึกษาวิธีการทำเทียน มาทดลองแกะสลักมาสัมผัสเอาวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นรากเหง้าการทำเทียนของเมืองอุบลราชธานี ของวัดแสนสุขที่ยังคงรักษารากเหง้าของเทียน ปัจจุบันมีการประยุกต์ให้เข้ากับช่างรุ่นใหม่แต่ไม่ทิ้งรากเดิม นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งที่เปิดโอกาสให้ช่างเทียนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ศิลปะการทำเทียน จากรุ่นสู่รุ่นเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำเทียนจากช่างรุ่นใหญ่สู่ช่างรุ่นใหม่ เป็นแหล่งผลิตช่างเทียนได้พัฒนาฝีมือ

4) ประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุข ตลอดระยะเวลาการหล่อเทียน การสร้างเทียน ใช้เวลานาน 60 – 90 วัน ในระหว่างนี้จะเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยว ที่สนใจวิถีชีวิตคนทำเทียน สนในการทำเทียน ช่วงเวลาหล่อเทียนจึงเป็นช่วงที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมเศรษฐกิจได้อีกด้วย สำหรับผู้คนที่สนใจงานศิลปะการแกะสลักเทียน มาดูมาชม จะเห็นการต้มเทียน การทำเทียนแผ่น การติดเทียน การแกะสลักเทียน เป็นต้น ในส่วนชุมชนสามารถจัดสินค้าพื้นบ้าน จัดชุมเพื่อจัดจำหน่ายเป็นหัตถกรรมงานฝีมือที่เข้ากับบรรยากาศเทศกาลการทำเทียนพรรษาดึงดูดนักท่องเที่ยว

3.1.3 การสร้างเทียนวัดแสนสุข

การสร้างเทียนพรรษาของวัดแสนสุข จะเป็นโครงการที่ชัดเจน ทำโครงการเพื่อให้ชุมชน หน่วยงาน บริษัทห้างร้านต่างๆ ได้มีส่วนในการสร้างเทียนพรรษา ร่วมสืบสานประเพณีหล่อเทียนพรรษา ร่วมทำบุญ ร่วมถวายปัจจัย ดังนี้

โครงการต้นเทียนพรรษา วัดแสนสุข ปี 2568 ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ศูนย์การศึกษาอุบลราชธานี เป็นโครงการที่เข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2568 "ประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2568"

หลักการและเหตุผล งานประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานีนั้น ถือเป็นประเพณีทางศาสนาที่สืบทอดมาเป็นเวลายาวนาน เป็นการแสดงออกถึงการยึดมั่นสืบสานงานบุญทางพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แสดงถึงวิถีชีวิตของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน แสดงให้เห็นถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความสามัคคีของคนในชุมชน งานแห่เทียนพรรษา เป็นงานที่ทำให้เด็ก เยาวชน คนสูงวัยได้มีโอกาสได้ใกล้ชิดกันและได้สัมผัสกับศิลปวัฒนธรรม อย่างใกล้ชิด ซึ่งคาดหวังได้ว่า ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น จะสืบทอดต่อไปอีกยาวนาน สำคัญที่สุด คือ การส่งเสริม และสนับสนุน ทำนุบำรุงศาสนาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น รวมทั้งเป็นการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปะการทำเทียน โดยสืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่น และวัดแสนสุขได้จัดทำต้นเทียน “ประเภทแกะสลักขนาดเล็ก” โชว์ลวดลายอันสวยงามประณีต สื่อถึงเรื่องราวในพระพุทธศาสนา ถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา ในวันเข้าพรรษา และร่วมกิจกรรมประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2568 กำหนดการจัดงาน วันที่ 7 - 13 กรกฎาคม 2568 วันที่ 9 กรกฎาคม 2568 เคลื่อนเทียนตั้งโชว์รวมเทียนรอบทุ่งศรีเมือง วันที่ 10 - 13 กรกฎาคม 2568 พิธีแห่เทียนกลางคืน และแสดงแสงเสียงภาคกลางคืน ได้รับความร่วมมือร่วมใจจากเทศบาลตำบลแสนสุข ผู้นำตำบลแสนสุขและผู้นำชุมชนวัดแสนสุข ประชาชนชุมชนวัดแสนสุขและทั่วไป บริษัท ห้างร้าน หน่วยงานราชการ โรงเรียน รวมทั้งเปิดเป็นศูนย์เรียนรู้ ให้กับนักเรียน นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจ ได้มาเรียนรู้วิธีการทำเทียน เพื่อสืบทอดและอนุรักษ์การทำเทียนพรรษาอันเป็นเอกลักษณ์ของอุบลราชธานี พร้อมการจัดขบวนนักแสดงจากคณะนางรำวัดแสนสุข ชุมชนวัดแสนสุข และโรงเรียนเทศบาลแสนสุข โรงเรียนงามจิตตาวารินชำราบ 2 โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ วิทยาลัยการอาชีพ รวมถึงผู้สนับสนุนเทียนพรรษา รวมเป็น บ.ว.ร. โดยแท้จริง เพื่อหลอมดวงใจเป็นหนึ่งเดียว ถักทอร้อยสานงานประเพณีหนึ่งเดียวในโลก หนึ่งเดียวในประเทศไทย ให้ตราตรึง สืบทอดต่อไป

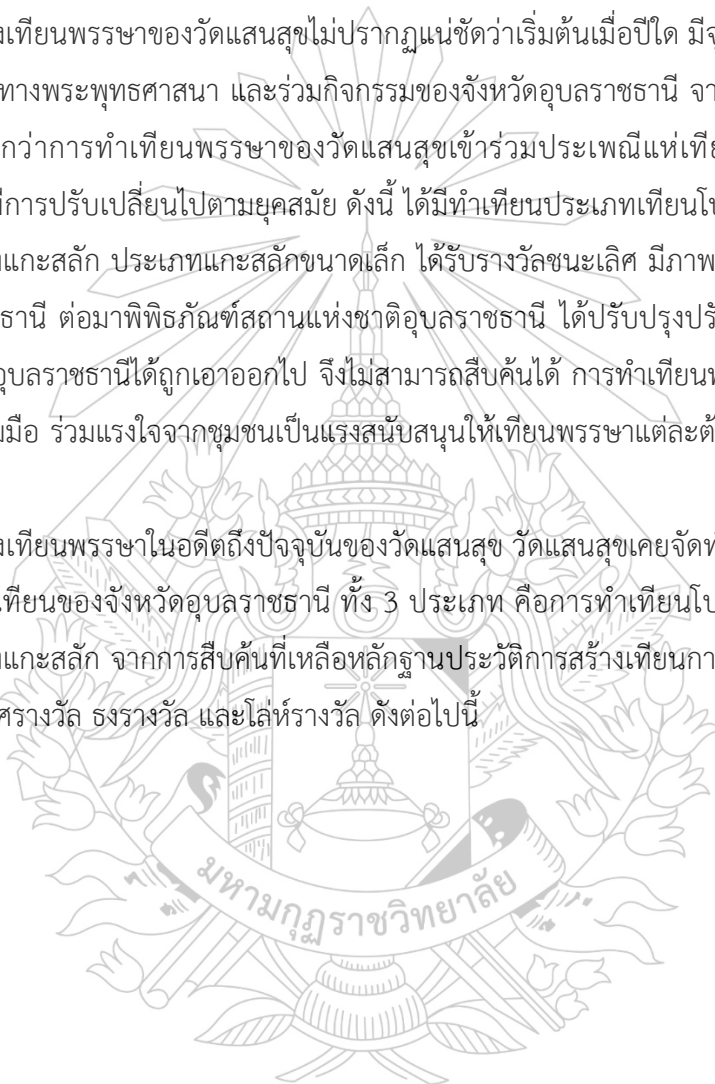
วัตถุประสงค์โครงการ 1. เพื่อเป็นการส่งเสริมอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมแห่เทียนพรรษาของชาวอุบลราชธานี ที่มีมาแต่โบราณให้คงอยู่ คู่เมืองอุบลราชธานี 2. เพื่อส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และศิลปะการทำเทียน ซึ่งสืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่นไม่ให้สูญหายไปรวมทั้งเป็นการเรียนรู้วิธีการทำเทียน

3. เพื่อส่งเสริมหล่อหลอมจิตใจของคนในชุมชนให้เกิดความรัก ความสามัคคี และร่วมใจกันทำบุญตามประเพณี 4. ปลุกฝังให้เด็ก เยาวชน ประชาชน รักและภาคภูมิใจจนบรรณนิยม ประเพณีของท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี 5. เป็นศูนย์การเรียนรู้ การแกะสลักเทียนพรรษา ภายใต้ชื่อ “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคนทำเทียนวัดแสนสุข(มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานศูนย์การศึกษาอุบลราชธานี) 6. ส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่งเสริมเศรษฐกิจ

3.1.4 ประวัติการสร้างเทียนพรรษาวัดแสนสุข

การสร้างเทียนพรรษาของวัดแสนสุขไม่ปรากฏแน่ชัดว่าเริ่มต้นเมื่อปีใด มีจุดประสงค์เพื่อสืบสานงานประเพณีทางพระพุทธศาสนา และร่วมกิจกรรมของจังหวัดอุบลราชธานี จากการบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่บอกว่าการทำเทียนพรรษาของวัดแสนสุขเข้าร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ดังนี้ ได้มีทำเทียนประเภทเทียนโบราณ ประเภทติดพิมพ์และประเภทแกะสลัก ประเภทแกะสลักขนาดเล็ก ได้รับรางวัลชนะเลิศ มีภาพที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุบลราชธานี ต่อมาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุบลราชธานี ได้ปรับปรุงปรับเปลี่ยน ภาพแห่เทียนของจังหวัดอุบลราชธานีได้ถูกเอาออกไป จึงไม่สามารถสืบค้นได้ การทำเทียนพรรษาของวัดแสนสุขได้รับความร่วมมือ ร่วมแรงใจจากชุมชนเป็นแรงสนับสนุนให้เทียนพรรษาแต่ละต้นแต่ละปีสำเร็จไปด้วยดี

การสร้างเทียนพรรษาในอดีตถึงปัจจุบันของวัดแสนสุข วัดแสนสุขเคยจัดทำเทียนพรรษาเข้าร่วมประเพณีแห่เทียนของจังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 3 ประเภท คือการทำเทียนโบราณ ประเภทติดพิมพ์และประเภทแกะสลัก จากการสืบค้นที่เหลือหลักฐานประวัติการสร้างเทียนการได้รับรางวัล อ้างได้จาก ใบประกาศรางวัล ธงรางวัล และโล่รางวัล ดังต่อไปนี้

ปี 2554 ได้สร้างเทียนพรรษาประเภทติดพิมพ์ขนาดเล็ก ได้รับรางวัลชมเชย ภายใต้ชื่องาน “ อยู่
 เมืองเมืองธรรมงามล้ำเทียนพรรษา ภูมิปัญญาชาวอุบล” โดยมีการจัดขบวนแห่เทียนพรรษาและ
 ขบวนฟ้อนรำในวันที่ 16 กรกฎาคม 2554

ภาพที่ 1 เกียรติบัตร ประจำปี 2554 ได้รับรางวัลชมเชยประเภทแกะสลักขนาดเล็ก

ภาพโดย เฉลิมพร ดาศรี

ปี 2555 ได้สร้างเทียนพรรษาประเภทติดพิมพ์ขนาดกลาง ได้รับรางวัลชมเชยภายใต้ชื่องาน
 "111 ปี ลือเลื่อง อยู่เมืองเมืองธรรมงามล้ำเทียนพรรษา ภูมิปัญญาชาวอุบลฯ"

ภาพที่ 2 เกียรติบัตร ประจำปี 2555

ได้รับรางวัลชมเชยประเภทแกะสลักขนาดกลาง ภาพโดย เฉลิมพร ดาศรี

ปี 2556 ได้สร้างเทียนพรรษาประเภทติดพิมพ์ขนาดกลาง ได้รับรางวัลชมเชย ภายใต้ชื่องาน "สืบฮีต วิถีชาวอุบลฯ ยลพุทธศิลป์ถิ่นไทยดี"

ภาพที่ 3

เกียรติบัตร ประจำปี 2556

ได้รับรางวัลชมเชยประเภทติดพิมพ์ขนาดกลาง ภาพโดย เฉลิมพร ดาศรี

ปี 2557 ได้สร้างเทียนพรรษาประเภทติดพิมพ์ขนาดกลาง ได้รับรางวัลชมเชย เป็นปีที่ฉลองอุบลราชธานี 222 ปี ภายใต้ชื่องาน “113 ปี งานประเพณีแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี 2557 และเฉลิมฉลอง 222 ปี อุบลราชธานี”

ภาพที่ 4

เกียรติบัตร ประจำปี 2557 ภาพโดย เฉลิมพร ดาศรี

ภาพที่ 5

ธงรางวัล ประจำปี 2557

ได้รับรางวัลชมเชยประเภทตีพิมพ์ขนาดกลาง ภาพโดย เฉลิมพร ดาศรี

ปี 2558 ได้สร้างเทียนพรรษาประเภทตีพิมพ์ขนาดกลาง ได้รับรางวัลชนะเลิศ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่ถาวรสืบไป และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยตามนโยบายของรัฐบาล ที่กำหนดให้ปี พ.ศ.2558 เป็นปีท่องเที่ยววิถีไทย

ภาพที่ 6

ธงรางวัล ประจำปี 2558

ได้รับรางวัลชนะเลิศประเภทตีพิมพ์ขนาดกลาง ภาพโดย เฉลิมพร ดาศรี

ปี 2559 ได้สร้างเทียนพรรษาประเภทติดขนาดกลาง ได้รับรางวัลชมเชย ภายใต้ชื่องาน "งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอุบลราชธานี ประจำปี 2559"

ภาพที่ 7

เกียรติบัตร ประจำปี 2559

ได้รับรางวัลชมเชยประเภทติดพิมพ์ขนาดกลาง ภาพโดย เฉลิมพร ดาศรี

ปี 2560 ได้สร้างเทียนพรรษาประเภทติดพิมพ์ขนาดกลาง ไม่ได้รับรางวัล

ปี 2561 ได้สร้างเทียนพรรษาประเภทแกะสลักขนาดเล็ก ไม่ได้รับรางวัล ภายใต้ชื่องาน "ฮีต ๑๓ ราชธานีแห่งเทียน"

ปี 2562 ได้สร้างเทียนพรรษาประเภทแกะสลักขนาดเล็ก ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ภายใต้ชื่องาน "118 ปี เทียนพรรษา เทิดราชาขวัญแผ่นดิน"

ภาพที่ 8

เกียรติบัตร ประจำปี 2562

ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ประเภทแกะสลักขนาดเล็ก ภาพโดย เฉลิมพร ดาศรี

ภาพที่ 9 ถ้วยรางวัล ประจำปี 2562

ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ประเภทแกะสลักขนาดเล็กภาพโดย เฉลิมพร ดาศรี

ปี 2563 – 2564 สถานการณ์โควิด

ปี 2565 ได้สร้างเทียนพรรษาประเภทแกะสลักขนาดเล็ก ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1
ภายใต้ชื่องาน “121 ปี ทวยราษฎร์เฝ้าธรรมงามล้ำเทียนพรรษา”

ภาพที่ 10 เกียรติบัตร ประจำปี 2562

ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ประเภทแกะสลักขนาดเล็ก

ภาพโดย เฉลิมพร ดาศรี

ภาพที่ 11 ถ้วยรางวัล ประจำปี 2565

ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ประเภทแกะสลักขนาดเล็ก ภาพโดย เฉลิมพร ดาศรี

ภาพที่ 12 ธงรางวัล ประจำปี 2565

ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ประเภทแกะสลักขนาดเล็ก ภาพโดย เฉลิมพร ดาศรี

ปี 2566 ได้สร้างเทียนพรรษาประเภทแกะสลักขนาดกลาง ไม่ได้รางวัลภายใต้ชื่อ
งาน “122 ปี ทวยราษฎร์ไฝ่ธรรม กามล้าเทียนพรรษา”

ปี 2567 ได้สร้างเทียนได้สร้างเทียนพรรษาประเภทแกะสลักขนาดเล็ก ภายใต้ชื่องาน "เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา เมืองเทียน เมืองธรรม นามล้ำเมือง 4 แสง"

ปี 2568 ได้สร้างเทียนได้สร้างเทียนพรรษาประเภทแกะสลักขนาดเล็ก ได้รับรางวัลชนะเลิศ อันดับ 1 ภายใต้ชื่องาน " 124 งานประเพณีแห่พรรษาจังหวัดอุบลราชธานีประจำปี 2568".

ภาพที่ 13

ถ้วยรางวัล ประจำปี 2568

ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ ประเภทแกะสลัก ภาพโดย เฉลิมพร ดาศรี

ภาพที่ 14

ธงรางวัล ประจำปี 2568

ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ ประเภทแกะสลักขนาดเล็ก

ภาพโดย เฉลิมพร ดาศรี

3.1.5 หลักสูตรแห่งความสามัคคีในประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข

กิจการงานใดจะแล้วเสร็จได้ก็ด้วยความสามัคคี ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขก็เช่นเดียวกัน การมีส่วนร่วมประชาชนต้องอาศัยความสามัคคีของคนในชุมชนเป็นสำคัญ หลักสูตร

แห่งความสามัคคีในประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข คือ หลักสารณียธรรม 6 หลักธรรมสร้างความสามัคคี ได้แก่ เมตตาทายกรรม การทำดีต่อกัน , เมตตาวจีกรรม การพูดดีต่อกัน , เมตตาโมโนกรรม การคิดดีต่อกัน, สาธารณโภคี การแบ่งปันกัน, สีลสามัญญตา การมีศีลเสมอกัน, และ ทิฏฐิสามัญญตา การมีทิฐิเสมอกัน เพื่อให้เกิดความรักใคร่ปรองดองในหมู่คณะและสังคม

มหาวิทยาลัย (ม.ป.ป.) [282] ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สารณียธรรม 6 ประการนี้ 6 ประการเป็นไฉน? คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ เข้าไปตั้งทายกรรม ประกอบด้วยเมตตา ในเพื่อน พรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้า และลับหลัง แม้ข้อนี้ก็เป็นสารณียธรรม. อีกประการหนึ่ง ภิกษุเข้าไปตั้งวจีกรรม ประกอบด้วยเมตตา ในเพื่อน พรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้า และลับหลัง แม้ข้อนี้ก็เป็นสารณียธรรม. อีกประการหนึ่ง ภิกษุเข้าไปตั้งโมโนกรรม ประกอบด้วยเมตตา ในเพื่อน พรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้า และลับหลัง แม้ข้อนี้ก็เป็นสารณียธรรม. อีกประการหนึ่ง ภิกษุแบ่งปันลาภทั้งหลาย ที่ประกอบด้วยธรรม ได้มาโดยธรรม แม้โดยที่สุดบิณฑบาต ย่อมบริโภคร่วมกัน กับเพื่อน พรหมจรรย์ทั้งหลาย ผู้มีศีล แม้ข้อนี้ก็เป็นสารณียธรรม. อีกประการหนึ่ง ภิกษุเป็นผู้มีศีลไม่ขาด ไม่ทะเลาะ ไม่ต่าง ไม่พริ้ว เป็นไท อันวิญญูชนสรรเสริญ อันค้นหาทิฐิไม่ยึดถือ เป็นไปพร้อมเพื่อสมาธิเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้า และลับหลัง แม้ข้อนี้ ก็เป็นสารณียธรรม. อีกประการหนึ่ง ภิกษุมิทิฏฐิอันเป็นอริยะ เป็นเครื่องนำออก นำออกไปเพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบ แก่ผู้กระทำความเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้า และลับหลัง แม้ข้อนี้ก็เป็นสารณียธรรม ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สารณียธรรม 6 ประการ นี้แล

หลักธรรมสารณียธรรม 6 กับประเพณีหล่อเทียนพรรษา ธรรมที่เป็นตั้งแห่งความระลึกถึงกันธรรมที่เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งเมื่อนำหลักธรรมสารณียธรรม 6 มาประยุกต์ใช้กับ กับประเพณีหล่อเทียนพรรษานี้ จะช่วยให้งานที่ต้องอาศัยแรงกายแรงใจของคนในชุมชนสำเร็จลุล่วงได้อย่างราบรื่น ดังนี้ 1. เมตตาทายกรรม การกระทำด้วยเมตตา ในงานหล่อเทียนทุกคนต้องช่วยกันลงแรง ตั้งแต่การเตรียมขี้ผึ้ง การตั้งบ้นหลอม ไปจนถึงการยกเทียน เมื่อทุกคนช่วยงานกันด้วยความเต็มใจ ไม่เกี่ยงกัน และดูแลช่วยเหลือกันในทางกาย (เช่น ช่วยประคองกันเดิน หรือช่วยยกของหนัก) งานหล่อเทียนที่หนักและเหนื่อยก็กลายเป็นเรื่องง่ายและปลอดภัย 2. เมตตาวจีกรรม การพูดจาด้วยเมตตา การทำงานร่วมกับคนหมู่มากย่อมมีความเห็นที่ต่างกัน การใช้ปิยวาจาจึงสำคัญมาก การพูดให้กำลังใจกัน การใช้คำพูดที่สุภาพในการประสานงาน หรือการชื่นชมความประณีตของลวดลายเทียน จะช่วยสร้างบรรยากาศที่ดี ลดความขัดแย้ง และทำให้คนทำงานมีความสุข 3. เมตตาโมโนกรรม การคิดด้วยเมตตาการมีความปรารถนาดีต่อกัน มองโลกในแง่ดี และมุ่งหวังให้ประเพณีสำเร็จเพื่อส่วนรวม เมื่อทุกคนมีใจที่อยากเห็นงานสำเร็จเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา ความอคติส่วนตัวจะลดลง ทำให้เกิดพลังในการสร้างสรรค์ผลงานที่สวยงามออกมาจากใจ 4. สาธารณโภคี การแบ่งปันผลประโยชน์ ในงานประเพณีมักมีการบริจาค อาหารการกิน หรือทรัพยากรต่างๆ การ

รู้จักแบ่งปันน้ำดื่ม อาหาร หรือแม้แต่การใช้ทรัพยากร อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกถึงความเท่าเทียม ไม่มีการเอาเปรียบกัน งานจึงดำเนินไปอย่างโปร่งใส 5. สีสสามัญญาตา การมีศีลเสมอกัน การเคารพกฎระเบียบของชุมชนหรือกฎของวัดร่วมกัน เมื่อทุกคนเคารพกติกาเดียวกัน เช่น การรักษาความสะอาดในเขตวัด การไม่ดื่มสุราในงานบุญ หรือการทำตามขั้นตอนทางพิธีกรรมอย่างถูกต้อง จะทำให้งานมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและน่าเลื่อมใส 6. ทิฏฐิสามัญญาตา การมีความเห็นพ้องต้องกัน การมีเป้าหมายเดียวกันคือการทำงานบำรุงศาสนาและสืบสานประเพณี เมื่อทุกคนเห็นพ้องว่า "การหล่อเทียนคือการบูชาด้วยแสงสว่าง" ความขัดแย้งในวิธีการทำงานจะถูกปรับจนเข้าหากันได้ง่ายขึ้น ทุกคนพร้อมรับฟังเหตุผลของกันและกันเพื่อผลลัพธ์ที่ดีที่สุด สรุปได้ว่า สาราณียธรรม 6 เปลี่ยนการ "หล่อเทียน" จากการทำงานเชิงโครงสร้าง ให้กลายเป็นการหล่อหลอม "ใจคน" เข้าด้วยกัน ทำให้งานสำเร็จด้วยความพร้อมเพรียงและเกิดความสุขใจอย่างแท้จริง

กัณตถน หนูทองแก้วและคณะ.(2558). กล่าวว่าหลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคี ประกอบด้วยสังคหัตถุ 4 สาราณียธรรม 6 และอธิธานิยธรรมทั้ง 7 เป็นเครื่องบ่งบอกได้ว่าเมื่อคณะสงฆ์และฆราวาส ได้พากันประพฤติ ปฏิบัติตามหลักธรรมดังกล่าวแล้ว จะส่งผลให้เกิดความสามัคคีอย่างแน่นอน

3.1.6 ประโยชน์จากการสร้างเทียนพรรษาวัดแสนสุข

ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข มีความสำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายด้านต่อประชาชนทุกภาคส่วน ดังนี้

1.ด้านประเพณีวัฒนธรรม ประโยชน์จากประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุขที่เป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม ประเพณีทางพระพุทธศาสนาของชุมชนวัดแสนสุข ที่สะท้อนให้เห็นความงดงาม โดยประเพณีหล่อเทียนพรรษา เชื่อมจิตศรัทธาของพุทธศาสนิกชนที่น้อมจิตน้อมใจร่วมกันสร้าง ร่วมกันถวายเทียนพรรษา

2.ด้านความสามัคคี ประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุขเป็นประเพณีที่สร้างการเชื่อมโยง ระหว่างวัด ชุมชน ราชการ โรงเรียน สร้างการเชื่อมโยงโดยประเพณีหล่อเทียนพรรษา โดยประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุข เป็นประเพณีสืบสานพระพุทธศาสนา การทำพิธีหล่อพรรษา การจัดพิธีฉลองเทียน การจัดพิธีมอบเทียน พิธีทั้งหมดอยู่ในประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นการสร้างความเชื่อมโยง ที่จัดขึ้นเพื่อให้ประชาชน ชุมชนได้มีส่วนร่วมในพิธี เช่น (1) การทำพิธีหล่อพรรษา ที่จัดขึ้นเพื่อให้ประชาชน ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการหล่อเทียน (2) การทำพิธีมอบเทียนบริวารแก่โรงเรียนต่างๆ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น (3) การทำพิธีฉลองเทียน ทุกภาคส่วน วัด ราชการ ชุมชน โรงเรียน มารวมกัน ณ ที่เดียวกัน ทั้งหมดมาจากความสามัคคีจากหลักธรรม สาราณียธรรม 6 ก่อให้เกิดเป้าหมายทั้งหมดของงานเข้าสู่เป้าประสงค์

3) ด้านแหล่งเรียนรู้ ประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุขเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับนักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนผู้สนใจ มาศึกษามาวิธีการทำเทียน มาทดลองแกะสลัก และประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุขยังเป็นแหล่งที่เปิดโอกาสให้ช่างเทียนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ศิลปะการทำเทียน จากรุ่นสู่รุ่นเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำเทียนจากช่างรุ่นใหญ่สู่ช่างรุ่นใหม่

4) ด้านเศรษฐกิจ ประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุข เป็นแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุขนับเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อชุมชนและสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไป นักเรียน และนักศึกษา ได้เข้ามาศึกษากระบวนการทำเทียนพรรษา อย่างครบถ้วนตั้งแต่ขั้นตอนพื้นฐานจนถึงเทคนิคที่มีความละเอียดประณีต ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้จะเห็น การสาธิตจากช่างผู้ชำนาญการ พร้อมทั้งได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดความเข้าใจทั้งในด้านทฤษฎีและ ประสบการณ์ตรง บรรยายภาคการเรียนรู้เป็นไปอย่างอบอุ่นและเป็นกันเอง เอื้อต่อการซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และฝึกฝนทักษะอย่างใกล้ชิด แหล่งเรียนรู้แห่งนี้ยังทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิ ปัญญาจากช่างรุ่นใหญ่สู่ช่างรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง

3.2 สรุป

วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นหนึ่งในวัดที่ส่งต้นเทียนพรรษาเข้าร่วมสืบสานงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานีมายาวนาน มีจุดประสงค์ เพื่อสืบสานงานประเพณีทางพระพุทธศาสนา และรวมกิจกรรมของจังหวัดอุบลราชธานี ประโยชน์ของประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุข 1) ด้านวัฒนธรรมประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุขเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของชุมชนวัดแสนสุข เป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นความงดงามระหว่างวัด ชุมชน ราชการ โรงเรียน ประเพณีหล่อเทียนพรรษา เป็นแหล่งก่อเกิดประเพณีวัฒนธรรมซ้อนขึ้น คือ ประเพณีการมอบเทียนบริวาร 2) ด้านความสามัคคี ประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุขเป็นประเพณี สำคัญที่สร้างความเชื่อมโยง จากแนวคิดที่สร้างความสามัคคีเกิดขึ้นแก่ชุมชนตามธรรมทาง พระพุทธศาสนา คือหลักสาราณียธรรม การทำพิธีกรรมต่าง ๆ ในพิธีหล่อพรรษาที่จัดขึ้นเพื่อให้ ประชาชน ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการหล่อเทียน มีส่วนร่วมมีโอกาสในการทำบุญ 3) ด้านการเรียนรู้ ประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุขเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา 4) ด้าน เศรษฐกิจ ประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุข เป็นช่วงที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้คนที่สนใจ งานศิลปะการแกะสลักเทียน มาดูมาชม จะเห็นการต้มเทียน การทำเทียนแผ่น การติดเทียน การ แกะสลักเทียน เป็นต้น

บทที่ 4

วิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ ศักยภาพวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา 2) เพื่อศึกษาประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี 3) เพื่อวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้เครื่องมือวิจัยแบบสัมภาษณ์ และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์แนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา

แนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา แนวคิดการทำเทียนพรรษาถือเป็นศิลปะพื้นบ้าน (Folk art) ดั้งเดิมของชาวมุสลิมจังหวัดอุบลราชธานีที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชนแต่ละชุมชน เป็นงานศิลปะที่ร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อที่จะจารจรโรงพระพุทธรูปให้ดำรงคงอยู่สังคมไทยอย่างยั่งยืน มั่นคงและเชื่อมโยงใ้มน้ำใจคนในสังคมในชุมชนให้เกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา การทำเทียนพรรษามุ่งทำเพื่อเป็นการเชิดชูวัดวาอาราม เชิดชูพระพุทธศาสนาและเพื่อการเข้าร่วมประเพณีแห่พรรษาเป็นสำคัญ จากแนวคิดการสร้างเทียนพรรษา ส่งเสริมการนำหลักธรรมคำสอน พุทธชาดก สอดแทรกในประเพณีการแห่เทียนพรรษาโดยการผ่านการแกะสลักต้นเทียน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า แนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา 1. แนวคิดการสร้างเทียนด้านพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนิกชน และ 2. ด้านประเพณีแห่เทียน แรงจูงใจและเทียนกับความสัมพันธ์ทางพระพุทธศาสนา

4.1.1 แนวคิดการสร้างเทียน ด้านพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนิกชน

ด้านพระพุทธศาสนาแนวคิดสร้างเทียนพรรษามีประโยชน์ต่อการปฏิบัติศาสนกิจของพระภิกษุสงฆ์ ในช่วงเข้าพรรษา เพื่อใช้ในการปฏิบัติศาสนกิจ พระภิกษุสงฆ์ใช้สำหรับจุดให้แสงสว่างในการศึกษาพระธรรมวินัย ในการสวดมนต์ และทำกิจวัตรต่างๆ ภายในวัดตลอดระยะเวลา 3 เดือนของการจำพรรษาเป็นการส่งเสริมการปฏิบัติธรรม ของคณะสงฆ์โดยตรง การถวายเทียนพรรษา ซึ่งเป็นการถวายเทียนพรรษา ซึ่งเป็นหนึ่งในพุทธประเพณีที่สำคัญของชาวพุทธที่สืบสานประเพณีวัฒนธรรม

ทางพุทธศาสนาคงอยู่สืบไปแนวคิดการสร้างเทียนพรรษาจึงมีความสำคัญและประโยชน์ เพราะเป็นการสืบสานขนบธรรมเนียมอันดีงามให้ชนรุ่นหลังได้ภูมิใจในเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เป็นศูนย์รวมความสามัคคีในการทำงานในชุมชน เทียนพรรษาได้บอกเล่าเรื่องราวพุทธประวัติได้อย่างงดงาม โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดเรื่องราวและสลักลงบนเทียนด้วยความปราณีต เป็นพุทธศิลป์ที่เชิดชูพุทธศาสนาให้สง่างาม เข้มแข็ง แบ่งปันซึ่งกันและกัน งานเทียนพรรษาอุบลราชธานีมีการแกะสลักอย่างสวยงามและยิ่งใหญ่ เป็นงานพุทธศิลป์ที่ส่งเสริมพุทธศาสนา และการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

นาย ก. กล่าวว่า “สำหรับพระพุทธศาสนา เทียนพรรษาเป็นเครื่องสักการะที่ใช้ในการถวายพระภิกษุสงฆ์ระหว่างเข้าพรรษา เพื่อใช้ในการประกอบศาสนกิจ การสร้างเทียนที่ประดับประดาด้วยภาพพุทธประวัติและพุทธชาดก็เป็นสื่อในการเผยแพร่หลักธรรมคำสอนให้แก่ประชาชนทั่วไปได้เข้าใจง่ายขึ้น”

ด้านพุทธศาสนิกชน เทียนพรรษาด้านประโยชน์และความสำคัญต่อประชาชน พุทธศาสนิกชนทั้งหลาย คือ การได้มีโอกาสเสริมสร้างบุญและอานิสงส์ ผู้ถวายเชื่อว่าจะได้รับอานิสงส์อันยิ่งใหญ่ในหลายด้าน เปรียบเหมือนแสงสว่างแห่งเทียนที่ช่วยให้ชีวิตรุ่งเรือง เกิดปัญญาและสติ เปรียบเหมือนแสงเทียนที่ส่องนำทาง ทำให้เป็นผู้มีปัญญาเฉลียวฉลาด ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า เกิดความรุ่งเรืองในชีวิต ทำให้ชีวิตสว่างไสว รุ่งเรืองด้วยลาภ ยศ สรรเสริญ ช่วยให้เรื่องราวที่มีปัญหาร้ายคลี่คลายกลายเป็นดี มีทางออกเหมือนเจอแสงสว่าง ช่วยให้เป็นที่รักของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย เจริญด้วยมิตรบริวาร ที่สำคัญยิ่งคือการส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน การร่วมกันหล่อเทียนหรือจัดขบวนแห่เทียนพรรษา เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยการร่วมมือร่วมใจของชาวบ้านในชุมชน ก่อให้เกิดความรักความสามัคคี และสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

นายดำ กล่าวว่า “สร้างเทียนพรรษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการถวายเทียนให้พระสงฆ์ใช้ในช่วงเข้าพรรษา ซึ่งถือเป็นการสืบทอดพุทธศาสนาตามแบบโบราณที่บรรพบุรุษได้ทำกันมา”

สรุป แนวคิดสร้างเทียนพรรษามีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการถวายเทียนให้พระสงฆ์ใช้ในช่วงเข้าพรรษา ซึ่งถือเป็นการสืบทอดพุทธศาสนาตามแบบโบราณที่บรรพบุรุษได้ทำกันมา ถวายเทียนเป็นพุทธบูชา นอกจากนี้ยังเป็นการปลูกฝังให้ประชาชน โดยเฉพาะลูกหลาน ได้รู้จักการทำบุญ การเสียสละ และการร่วมแรงร่วมใจกันในชุมชน การทำเทียนพรรษายังช่วยให้คนในชุมชนมีจิตใจยึดมั่นในพระพุทธศาสนา มีความศรัทธา และเห็นคุณค่าของวัดซึ่งเป็นศูนย์กลางทางจิตใจของชุมชน

4.1.2.ด้านประเพณีแห่เทียน แร่งจุใจและการสร้างเทียนพรรษากับความสัมพันธ์ทางพระพุทธศาสนา

แนวคิดการสร้างเทียนเพื่อเข้าร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นประเพณีที่เน้นการสร้างสรรค์ร่วมกันของชุมชน สิ่งที่เกิดในการสร้างเทียนพรรษาเพื่อเข้าร่วมประเพณี คือ การก่อให้เกิดการร่วมตัวของช่างมากฝีมือ มาร่วมกันงานสร้างศิลปะทางพระพุทธศาสนา ที่เรียกว่าเป็นงานพุทธศิลป์ที่คุณค่างดงาม เกิดพลังความสามัคคีการมีส่วนร่วม ความร่วมมือร่วมใจระหว่างชาวบ้าน ภาครัฐ และเอกชน ร่วมแรงร่วมใจในการช่วยเหลือเทียน จัดหาวัสดุ และช่วยแกะสลักตกแต่งเทียน การร่วมกิจกรรมนี้ทำให้คนในชุมชนมีความใกล้ชิด ผูกพัน และรู้สึกเป็นเจ้าของประเพณีร่วมกัน ประโยชน์ด้านสังคม เห็นความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ขับเคลื่อนให้การสร้างเทียนประสบความสำเร็จ ด้านเศรษฐกิจส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ด้านศาสนา บำรุงจิตใจถือว่าเป็นประเพณีที่ได้ทำบุญใหญ่ร่วมกันส่งเสริมความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ เกิดความรักในสถาบันศาสนา ประโยชน์ทางตรงคือผลด้านเศรษฐกิจ ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ทางอ้อมคือ การสร้างเทียน คือ การสร้างความรัก สร้างความสามัคคี สร้างความภาคภูมิใจ ในศิลปะ ในแนวคิดในศิลปะการแกะสลักต้นเทียน

นาย ก กล่าวว่า “แนวคิดในการสร้างเทียนพรรษาส่งส่วนใหญ่มาจากความศรัทธาในพระพุทธศาสนา และความตั้งใจที่จะทำบุญใหญ่ร่วมกันของคนในชุมชน นอกจากนี้ยังได้รับแรงบันดาลใจจากพุทธประวัติ พุทธชาดก หรือเรื่องราวทางธรรม นำมาถ่ายทอดผ่านลวดลายการแกะสลักเทียน เพื่อให้เทียนพรรษาไม่ใช่แค่สวยงาม แต่ยังมีความหมายสอนใจคนที่ได้เห็น ถือเป็นการใช้ศิลปะพื้นบ้านเป็นสื่อทางธรรม”

วิธีการสร้างเทียนพรรษามีแรงจูงใจสำคัญเกิดขึ้นจาก หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา และการส่งเสริมประเพณีและศิลปะ เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป วิธีการสร้างเทียนได้พัฒนาจากเทียนที่ใช้จุดธูปธูปเทียนไปสู่งานศิลปะ เพื่อใช้ในการแห่ประชันกัน การสืบทอดประเพณี: เป็นความต้องการที่จะธำรงรักษาพุทธประเพณี การถวายเทียนพรรษาไว้ไม่ให้สูญหาย โดยทำให้กิจกรรมมีความน่าสนใจและยิ่งใหญ่ขึ้น การแสดงออกทางศิลปะ: เป็นแรงจูงใจของชุมชนและช่างฝีมือในการ สร้างสรรค์และประชันความงาม ของลวดลายแกะสลักบนต้นเทียน ซึ่งเป็นการยกระดับเทียนพรรษาให้เป็น พุทธศิลป์ ที่มีคุณค่าและเป็นการ แสดงความศรัทธาอันยิ่งใหญ่ ต่อพระพุทธศาสนา

นายแดง กล่าวว่า “แนวคิดวิธีการสร้างเทียนพรรษามีแรงจูงใจที่เกิดจากความตั้งใจของพุทธศาสนิกชน ที่ร่วมกันหล่อต้นเทียนเพื่อเป็นพุทธบูชา พร้อมทั้งเป็นการสืบทอดประเพณีการสร้างเทียนอันทรงคุณค่า ให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันดีงามให้อยู่คู่กับชุมชน”

การสร้างเทียนพรรษากับพระพุทธรูปศาสนามีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออกโดยเฉพาะในช่วง เทศกาลเข้าพรรษา ซึ่งสัมพันธ์กันทั้งในมิติของ หลักการทางศาสนา พิธีกรรม และ การปฏิบัติ

1. เทียนกับความสัมพันธ์ความจำเป็นในการจำพรรษา พระสงฆ์ต้องอยู่ประจำที่วัดตลอดระยะเวลา 3 เดือนในฤดูฝน (เข้าพรรษา) ซึ่งในสมัยก่อนยังไม่มีไฟฟ้าใช้ แสงสว่าง จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติศาสนกิจในเวลากลางคืน ใช้ในการศึกษาและปฏิบัติธรรม พระสงฆ์ใช้เทียนพรรษาสำหรับ ส่องสว่างในการสวดมนต์ ทำวัตรเช้า-เย็น อ่านคัมภีร์พระธรรมวินัย และ สนทนธรรม ในเวลากลางคืน

2. เทียนกับความสัมพันธ์ด้านความเชื่อและอานิสงส์ (พลังศรัทธา) แรงจูงใจที่ยิ่งใหญ่ของพุทธศาสนิกชนคือความเชื่อในผลบุญที่เกิดจากการถวายแสงสว่าง หรือ ทานแห่งแสงสว่าง ตามพุทธประวัติและพุทธานุญาต มีเรื่องเล่าถึงอานิสงส์ของการถวายแสงสว่าง โดยเชื่อว่าผู้ที่ถวายย่อมได้รับ อานิสงส์ใหญ่ คือการ เกิดปัญญา ความรู้แจ้งเห็นจริง เปรียบเหมือนแสงเทียนที่ช่วยส่องทางให้ชีวิตพ้นจากความมืดมิด (โสมพะ) ความปรารถนาในความรุ่งเรือง พุทธศาสนิกชนเชื่อว่าการถวายเทียนจะทำให้ชีวิตตนเองมีความ สว่างไสว รุ่งเรือง มีสติปัญญาหลักแหลม และเป็นที่รักของผู้

นายเอ กล่าวว่า “การสร้างเทียนพรรษากับพระพุทธรูปศาสนามีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก และเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวบ้าน และจรรโลงไว้เพื่อสืบทอดการเผยแผ่หลักธรรม คำสอนของพระพุทธศาสนาผ่านเทียนพรรษานี้”

นายแดง กล่าวว่า “การสร้างเทียนพรรษามีความสัมพันธ์กับพระพุทธรูปอย่างใกล้ชิด เพราะเป็นกิจกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา และสนับสนุนการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ในช่วงเข้าพรรษา อีกทั้งยังเป็นการนำหลักธรรมคำสอนมาถ่ายทอดผ่านงานศิลปะ ทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ธรรมะไปพร้อมกับการร่วมประเพณี ถือเป็นการเชื่อมโยงศิลปะ วัฒนธรรม และ พระพุทธรูปให้ดำรงอยู่คู่กับชุมชนอย่างยั่งยืน”

สรุป เทียนพรรษา มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและลึกซึ้งกับ พระพุทธรูป โดยเฉพาะในช่วง เทศกาลเข้าพรรษา ซึ่งสัมพันธ์กันทั้งในมิติของ หลักการทางศาสนา พิธีกรรม และ การปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา และสนับสนุนการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ในช่วงเข้าพรรษา อีกทั้งยังเป็นการนำหลักธรรมคำสอนมาถ่ายทอดผ่านงานศิลปะ ทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ธรรมะไปพร้อมกับการร่วมประเพณี

4.2 วิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขอันเป็นเอกลักษณ์ทางประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนวัดแสนสุข เป็นความมั่งคั่งที่สะท้อนให้เกิดความเชื่อมโยง ระหว่างวัด ชุมชน ราชการ โรงเรียน ก่อให้เกิดประเพณีวัฒนธรรมอันงดงาม ก่อให้เกิดความสามัคคีตามหลักพระพุทธศาสนาในหลักสภาราณียธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา และเป็นแหล่งท่องเที่ยว กระตุ้นเศรษฐกิจสำหรับผู้คนที่สนใจงานศิลปการแกะสลักเทียน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ด้านประเพณีวัฒนธรรม ด้านความสามัคคี ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านเศรษฐกิจ

ด้านประเพณีวัฒนธรรม ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขเป็นเอกลักษณ์ทางประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนวัดแสนสุขมีความมั่งคั่ง เป็น รูปแบบที่ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง ในการธำรงรักษาและพัฒนาประเพณีดั้งเดิมให้เข้ากับบริบทสังคมปัจจุบัน โดยมีข้อดีที่โดดเด่น คือ 1.การส่งเสริมความยั่งยืนของประเพณี การเชื่อมโยงกับ โรงเรียน และ ราชการ ช่วยให้ประเพณีไม่จำกัดอยู่แค่ในวงของผู้สูงอายุหรือจำกัดแค่วัดเท่านั้น แต่เยาวชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วม ทำให้เกิดการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น อย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญสู่ความยั่งยืนของประเพณี 2.วัดไม่ได้เป็นเพียงสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา แต่กลายเป็นศูนย์กลางทางประเพณีวัฒนธรรม ที่ทุกภาคส่วนมาทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและความสามัคคี ในชุมชน ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นลำดับ 3. กิจกรรมหล่อเทียนกลายเป็น แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะการแกะสลัก และกิจกรรมทางพุทธศาสนา มีการสนับสนุนจากภาครัฐเข้ามาช่วยสนับสนุนด้านงบประมาณ การจัดงาน หรือการประชาสัมพันธ์ ทำให้ประเพณีมี มาตรฐานและสวยงามยิ่งใหญ่มากขึ้น และ 4. การร่วมมือกันสร้างสรรค์เทียนพรรษาของแต่ละภาคส่วนทำให้เกิด ผลงานที่มีเอกลักษณ์ ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อ ความศรัทธา และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของชุมชนนั้น

นางปี กล่าวว่า “ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขเป็นพื้นที่ที่ทำให้ทุกฝ่ายได้ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ทั้งวัด ชุมชน โรงเรียน และหน่วยงานต่าง ๆ ถือเป็นความร่วมมือที่ทำให้ผลงานมีคุณภาพและยิ่งใหญ่มากขึ้น การพัฒนาควรเน้นการสร้างช่างรุ่นใหม่ เปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามาฝึกปฏิบัติจริง และจัดอบรมเชิงลึกด้านเทคนิคการแกะสลัก เพื่อรักษามาตรฐานและพัฒนาฝีมือให้ทันสมัยโดยไม่ทิ้งรากเหง้า”

นายดำ กล่าวว่า “ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขถือเป็นประเพณีที่งดงามและมีคุณค่ามาก เพราะเป็นการรวมพลังของหลายฝ่าย ทั้งวัด ชาวบ้าน หน่วยงานราชการ และโรงเรียน ทุกคนมีส่วนร่วมตามกำลังความสามารถ ทำให้เกิดความสามัคคีและความเข้าใจกันในชุมชน การพัฒนาต่อไปควรเน้นให้เยาวชนเข้ามามีบทบาทมากขึ้น เช่น ให้โรงเรียนสอนเรื่องการทำเทียนและความหมายของประเพณี รวมทั้งให้หน่วยงานต่าง ๆ ช่วยประชาสัมพันธ์และสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประเพณีนี้คงอยู่และเข้มแข็งยิ่งขึ้น”

ด้านความสามัคคี กิจกรรมใดจะแล้วเสร็จได้ก็ด้วยความสามัคคี ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขก็เช่นเดียวกัน การสร้างเทียนจะแล้วเสร็จต้องอาศัยความสามัคคีของคนในชุมชนเป็นสำคัญ วัดแสนสุขได้นำหลักธรรมสาราณียธรรม 6 กับประเพณีหล่อเทียนพรรษา ธรรมที่เป็นตั้งแห่งความระลึกถึงกันธรรมที่เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งเมื่อนำหลักธรรมสาราณียธรรม 6 มาประยุกต์ใช้กับ กับประเพณีหล่อเทียนพรรษานี้ จะช่วยให้งานที่ต้องอาศัยแรงกายแรงใจของคนในชุมชนสำเร็จลุล่วงได้อย่างราบรื่น ดังนี้ 1. เมตตาภาวกรรม การกระทำด้วยเมตตา ในงานหล่อเทียน ทุกคนต้องช่วยกันลงแรง ตั้งแต่การเตรียมขี้ผึ้ง การตั้งเบ้าหลอม ไปจนถึงการยกเทียน เมื่อทุกคนช่วยงานกันด้วยความเต็มใจ ไม่เกี่ยงกัน และดูแลช่วยเหลือกันในทางกาย งานหล่อเทียนที่หนักและเหนื่อยก็กลายเป็นเรื่องง่ายและปลอดภัย 2. เมตตาวิจิตรกรรม การพูดจาด้วยเมตตา การทำงานร่วมกับคนหมู่มากย่อมมีความเห็นที่ต่างกัน การใช้ปิยวาจาจึงสำคัญมาก การพูดให้กำลังใจกัน การใช้คำพูดที่สุภาพในการประสานงาน หรือการชื่นชมความประณีตของลวดลายเทียน จะช่วยสร้างบรรยากาศที่ดี ลดความขัดแย้ง และทำให้คนทำงานมีความสุข 3. เมตตาโมกขกรรม การคิดด้วยเมตตา การมีความปรารถนาดีต่อกัน มองโลกในแง่ดี และมุ่งหวังให้ประเพณีสำเร็จเพื่อส่วนรวม เมื่อทุกคนมีใจที่อยากเห็นงานสำเร็จเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา ความอคติส่วนตัวจะลดลง ทำให้เกิดพลังในการสร้างสรรค์ผลงานที่สวยงามออกมาจากใจ 4. สาธารณโมคิ การแบ่งปันผลประโยชน์ ในงานประเพณี มักมีการบริจาค อาหารการกิน หรือทรัพยากรต่างๆ การรู้จักแบ่งปันน้ำดื่ม อาหาร หรือแม้แต่การใช้ทรัพยากร อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกถึงความเท่าเทียม ไม่มีการเอาเปรียบกัน งานจึงดำเนินไปอย่างโปร่งใส 5. สีสสามัญญดา การมีศีลเสมอกัน การเคารพกฎระเบียบของชุมชน หรือกฎของวัดร่วมกัน เมื่อทุกคนเคารพกติกาเดียวกัน เช่น การรักษาความสะอาดในเขตวัด การไม่ดื่มสุราในงานบุญ หรือการทำตามขั้นตอนทางพิธีกรรมอย่างถูกต้อง จะทำให้งานมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและน่าเลื่อมใส 6. ทิฏฐิสามัญญดา การมีความเห็นพ้องต้องกัน การมีเป้าหมายเดียวกันคือ การทำนุบำรุงศาสนาและสืบสานประเพณี เมื่อทุกคนเห็นพ้องว่า "การหล่อเทียนคือการบูชาด้วยแสงสว่าง" ความขัดแย้งในวิธีการทำงานจะถูกปรับจนเข้าหากันได้ง่ายขึ้น ทุกคนพร้อมรับฟังเหตุผลของกันและกันเพื่อผลลัพธ์ที่ดีที่สุด

นางสาว ข กล่าวว่า “ประเพณีหล่อเทียนพระราชสาส์นหลักสาราณียธรรม 6 ประการอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในมิติของการทำงานร่วมกันอย่างมีฉันทามติ คือการแบ่งปันทรัพยากร และการเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน กิจกรรมดังกล่าวจึงเป็นตัวอย่างของการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในบริบทของการพัฒนาชุมชน ส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งทางสังคม และทุนทางสังคม ที่เอื้อต่อความสำเร็จของกิจกรรมสาธารณะอื่น”

นางปี กล่าวว่า “การทำต้นเทียนหนึ่งต้นต้องอาศัยความร่วมมือของหลายคน หากขาดความสามัคคี งานจะไม่สำเร็จ ในหลักสาราณียธรรม 6 ประการจึงปรากฏเห็นได้ชัดเจนในกระบวนการทำงานหล่อเทียนพระราชของวัดแสนสุข มีการช่วยเหลือกัน มีการพูดคุยด้วยความเข้าใจ และมีการแบ่งหน้าที่อย่างเหมาะสม ทุกคนมีเป้าหมายเดียวกัน คือทำต้นเทียนให้ดีที่สุดเพื่อร่วมประเพณีแห่เทียนและเพื่อถวายวัด งานก็จะสำเร็จลุล่วงด้วยดี”

สรุป ประเพณีหล่อเทียนพระราชสาส์นหลักสาราณียธรรม 6 ประการอย่างเป็นรูปธรรม มีเป้าหมายเดียวกันคือการสร้างสรรค์เทียนพระราชเพื่อถวายพระและรักษาประเพณี มีความเห็นพ้องต้องกันในคุณค่าของสิ่งที่ทำ หลักธรรม 6 ประการนี้ไม่เพียงแต่ทำให้งานสำเร็จ แต่ยังสร้างความอบอุ่น ความผูกพัน และเป็นต้นแบบของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมปัจจุบันต้องการอย่างยิ่ง

ด้านแหล่งเรียนรู้ ประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุขนับเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อชุมชนและสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไป นักเรียน และนักศึกษา ได้เข้ามาศึกษากระบวนการทำเทียนพระราชอย่างครบถ้วนตั้งแต่ขั้นตอนพื้นฐานจนถึงเทคนิคที่มีความละเอียดประณีต ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้จะได้เห็นการสาธิตจากช่างผู้ชำนาญการ พร้อมทั้งได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดความเข้าใจทั้งในด้านทฤษฎีและประสบการณ์ตรง บรรยายภาคการเรียนรู้เป็นไปอย่างอบอุ่นและเป็นกันเอง เอื้อต่อการซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และฝึกฝนทักษะอย่างใกล้ชิดแหล่งเรียนรู้แห่งนี้ยังทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาจากช่างรุ่นใหญ่สู่ช่างรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนไม่เพียงได้รับความรู้ด้านเทคนิคการหล่อและแกะสลักเทียนเท่านั้น แต่ยังได้ซึมซับคุณค่าทางศิลปะ วัฒนธรรม และความหมายของลวดลายที่สะท้อนความเชื่อทางพระพุทธศาสนา อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ความอดทน และการทำงานร่วมกันเป็นทีม จึงถือได้ว่าประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุขเป็นทั้งศูนย์กลางการเรียนรู้และเวทีสำคัญในการสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่สืบไปอย่างยั่งยืนเป็นการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมผ่านการปฏิบัติ ที่มีประเพณีนี้เป็นห้องเรียนที่สอนเรื่องวัฒนธรรม

และศาสนาผ่านการลงมือทำจริง เห็นจริง สัมผัสจริง รู้ความหมายทางศาสนาผ่านประเพณีของการ ถวายเทียนพรรษา ทานแห่งแสงสว่าง และการลงมือทำ ตั้งแต่การเตรียมขี้ผึ้งไปจนถึงการถวายจริง เรียนรู้ลวดลายแกะสลักบนต้นเทียนที่เป็นพุทธประวัติ หรือชาดก เรียกว่าเรียนรู้เรื่องราวทางศาสนา และสุนทรียศาสตร์ของศิลปะไทยไปพร้อมกัน

นายแดง กล่าวว่า “ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข ถือเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับ ประชาชน นักเรียน และนักศึกษา คือ การผสมผสานระหว่าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม กับ การ สร้างสรรค์ทางศิลปะร่วมสมัย ในกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ”

นายเอ กล่าวว่า “ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข เป็นแหล่งเรียนรู้ในวิธีการสร้างเทียนที่ เป็นความร่วมมือของชุมชน ทุกกลุ่ม ทุกรุ่น ทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้น การหลอมเทียน การหล่อเทียน การแกะสลัก จนเป็นต้นเทียนที่สมบูรณ์ ถือเป็นจุดแข็งของชุมชนที่ทำให้เกิดการรวมตัวของช่างเทียน ชุมชน ประชาชน นักท่องเที่ยว เกิดการเรียนรู้พัฒนาอย่างหลากหลาย”

สรุป ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านวิธีสร้างเทียน เป็นการ ผสมผสานระหว่าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม กับ การสร้างสรรค์ทางศิลปะร่วมสมัย ในกระบวนการ ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การผสมผสานระหว่างแรงศรัทธาทางศาสนาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ของชุมชน

ด้านเศรษฐกิจ ประเพณีหล่อเทียนวัดแสนสุขถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญ ของชุมชน เพราะเป็นกิจกรรมที่มีเอกลักษณ์ สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว ได้ชมขั้นตอนการหล่อและแกะสลักเทียนอย่างใกล้ชิด ความงดงามของต้นเทียนและบรรยากาศงาน ประเพณีช่วยดึงดูดผู้คนทั้งในพื้นที่และต่างจังหวัดให้เดินทางมาเยี่ยมชม ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน งาน ประเพณีช่วยสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านผ่านการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เช่น อาหาร พื้นบ้าน ของที่ระลึก และงานหัตถกรรมต่าง ๆ ร้านค้าในบริเวณใกล้เคียง รวมถึงผู้ประกอบการราย ย่อย ได้รับประโยชน์จากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการหมุนเวียนของรายได้ภายในชุมชน ยังช่วยสร้างอาชีพให้กับช่างทำเทียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านการผลิต การสาธิต และการจัดเวิร์กช็อป สำหรับผู้สนใจ เมื่อมีการจัดงานอย่างต่อเนื่องทุกปี ชุมชนก็สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ประจำถิ่นที่สร้างรายได้อย่างยั่งยืน พร้อมทั้งอนุรักษ์วัฒนธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ท้องถิ่นอย่างสมดุล และสามารถจัดดูเทียนได้ตลอดปี

นายเอ กล่าวว่า “การพัฒนาประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยยังคงรักษา เอกลักษณ์ด้านประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน นั้น ต้องอาศัยแนวคิดที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน และการนำเสนอคุณค่าที่ลึกซึ้ง แทนการเน้นแค่ ความยิ่งใหญ่ชั่วคราว แนวทางการพัฒนาที่เน้นการรักษาเอกลักษณ์และดึงดูดนักท่องเที่ยว ดังนี้ การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวพวกเขาเข้าถึงกระบวนการสร้างเทียนการทำเทียน มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ ศิลปะเทียนถาวรตลอดปี คือไม่จำกัดให้การแกะสลักเกิดขึ้นแค่ช่วงเทศกาลเท่านั้น มีช่างเทียนพรรษา ถาวร ในวัดหรือพื้นที่ชุมชน เกิดประโยชน์สร้างรายได้ตลอดปี”

สรุป การพัฒนาควรทำอย่างพอดีและเคารพวิถีชุมชนคงความเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของ ชุมชนจะต้อง มีกฎระเบียบที่ชัดเจนในการรักษาความเป็นส่วนตัวของชุมชนและความศักดิ์สิทธิ์ของ สถานที่ ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึกสอนให้นักท่องเที่ยวเคารพวัฒนธรรมท้องถิ่นจัดระบบ จัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการอบรมมัคคุเทศก์ มีเทียนให้ชมตลอดปี มีสินค้าพื้นบ้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา 2) เพื่อศึกษาประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี 3) เพื่อวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้เครื่องมือการวิจัยคือ การวิจัยทางเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจง โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน สรุปดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 แนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา

การสร้างเทียนพรรษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนา ในฐานะเป็นเครื่องสักการะที่ใช้ถวายพระภิกษุสงฆ์ในช่วงเข้าพรรษา เป็นการถวายเทียนให้พระสงฆ์ใช้ได้ประกอบศาสนกิจในช่วงเข้าพรรษาเป็นพุทธบูชาเป็นการสืบทอดพุทธศาสนาตามแบบโบราณที่บรรพบุรุษได้ทำกันมา ประเพณีหล่อเทียนพรรษาเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ร่วมกันของคนในชุมชน ที่หล่อหลอมความศรัทธา ความรัก และความสามัคคีให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม การสร้างเทียนพรรษาเพื่อเข้าร่วมขบวนแห่ต้องอาศัยความร่วมมือของคนทุกเพศทุกวัย วิธีการสร้างเทียนพรรษาเกิดจากแรงจูงใจที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นแกนหลัก และ ความต้องการสืบสานและธำรงรักษาประเพณีและมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นไม่ให้สูญหาย เทียนพรรษากับพระพุทธศาสนามีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นและแยกไม่ออกจากพระพุทธศาสนา ทั้งในมิติของหลักคำสอน พิธีกรรม และการปฏิบัติทางศาสนา โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา ซึ่งเป็นช่วงที่พระภิกษุสงฆ์จำพรรษาอยู่ประจำวัดตลอดระยะเวลา 3 เดือน

5.1.2 ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

เป็นประเพณีที่สร้างประเพณีซ้อนซึ่งดงาม มีคุณค่า และประสบความสำเร็จ จากความร่วมมือระหว่างวัด ชุมชน หน่วยงานราชการ และสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดความสามัคคี ความศรัทธา และความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมของคนในชุมชนประเพณี เป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปะการแกะสลักเทียน ความหมายของลวดลาย และเรื่องราวทางพุทธศาสนา

ซึ่งช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ ความภาคภูมิใจ และความผูกพันของคนทุกช่วงวัยในชุมชน เป็นประเพณีสำคัญที่สร้างความสามัคคี ตามหลักพระพุทธศาสนาในหลักสารณียธรรม 6 ประการ เป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านวิธีการสร้างเทียน มีคุณค่าสูงและ มีความสำคัญต่อประชาชนทั่วไป นักเรียน และนักศึกษา ด้วยเป็นกระบวนการที่ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมเข้ากับศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ร่วมสมัย ผ่านการทำงานร่วมกันของคนในชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประเพณีและวัฒนธรรมที่มีชีวิต สะท้อนความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างศาสนา วิถีชีวิต และอัตลักษณ์ของชุมชน ประเพณีหล่อเทียนพรรษาเป็นเสมือนห้องเรียนทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดคุณค่าทางศาสนาอย่างเป็นรูปธรรม การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามแนวคิด “บวร” (บ้าน-วัด-ราชการ) ช่วยสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้แสดงอัตลักษณ์ ความศรัทธา และเอกลักษณ์ท้องถิ่น ออกสู่สาธารณะ ผ่านขบวนแห่และกิจกรรมทางวัฒนธรรม ซึ่งยังส่งผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีกด้วยและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้สนใจงานศิลปะ การแกะสลักเทียนได้

5.1.3 วิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

1.แนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา

การวิเคราะห์พบว่า การสร้างเทียนพรรษามีฐานคิดจากความศรัทธาทางศาสนา เทียนในฐานะทานแห่งแสงสว่าง การสืบสานวัฒนธรรม การพัฒนาเทียนจากของใช้สู่พุทธศิลป์ แรงจูงใจเชิงศิลปะ และภูมิปัญญา การถ่ายทอดองค์ความรู้ช่างฝีมือ เทียนพรรษาทำหน้าที่ 3 ระดับพร้อมกัน คือ เป็นวัตถุทางศาสนา เป็นงานศิลปวัฒนธรรม เป็นเครื่องมือสร้างความสามัคคีของชุมชน ซึ่งสะท้อนแนวคิด “ศาสนา-ศิลปะ-สังคม” ที่เกื้อหนุนกันอย่างชัดเจน เทียนพรรษากับพระพุทธศาสนามีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นใน 3 มิติ คือ มิติพิธีกรรม เทียนพรรษาเป็นปัจจัยจำเป็นในช่วงเข้าพรรษา มิติความเชื่อ การถวายเทียนเป็นบุญกุศลและอธิษฐานจิต มิติปฏิบัติธรรม กระบวนการทำงานร่วมกันเป็นการฝึกสมาธิ อดทน และเสียสละ จะเห็นว่า กระบวนการสร้างเทียนเองก็เป็นธรรมปฏิบัติ ไม่ใช่เพียงผลลัพธ์ของพิธีกรรม

2 ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข

การวิเคราะห์พบว่า ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขมีลักษณะเด่นคือ ด้านประเพณี การเกิดเป็นประเพณีซ้อน ศาสนา การศึกษา การบริหารจัดการ การเป็นตัวอย่างรูปธรรมของแนวคิด “บวร” (บ้าน-วัด-ราชการ)การเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต (Living Learning Space) ด้านความสามัคคี หลักธรรม สารณียธรรม 6 แห่งความสามัคคี ถือเป็นหลักธรรมที่ไม่ได้อยู่แค่ในคัมภีร์ แต่ปรากฏอยู่ในการปฏิบัติของชุมชนจริง ด้านแหล่งเรียนรู้ ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข เป็นเรียนรู้ทางศิลปะการหล่อเทียน การแกะสลัก เป็นพุทธศิลป์ที่ถ่ายทอดจากช่างผู้ชำนาญ จากรุ่นสู่รุ่นได้

อย่างยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การวิเคราะห์พบว่า วัดแสนสุขมี “ทุนทางวัฒนธรรม” สูง การพัฒนาต้องตั้งอยู่บนฐานการมีส่วนร่วมของชุมชน การเคารพสถานที่ความศักดิ์สิทธิ์ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม การจัดการความรู้ มีฐานข้อมูล มีพิพิธภัณฑ์ มีการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ถือเป็นหัวใจสำคัญ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้พบข้อมูลที่น่าสนใจ มีส่วนที่เหมือน มีส่วนที่ต่าง มีส่วนที่เสริมเนื้อหา จากงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน

1.แนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา

1) แนวคิดการสร้างเทียนพรรษาด้านพระพุทธศาสนา มาจากฐานความศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นหลัก ความสำคัญการสร้างเทียนพรรษาต่อพระพุทธศาสนา ในฐานะเป็นเครื่องสักการะที่ใช้ถวายพระภิกษุสงฆ์ในช่วงเข้าพรรษา เป็นการถวายเทียนให้พระสงฆ์ใช้ได้ประกอบศาสนกิจในช่วงเข้าพรรษาเป็นพุทธบูชาเป็นการสืบทอดพุทธศาสนาตามแบบโบราณที่บรรพบุรุษได้ทำกันมา สำหรับประชาชน การสร้างเทียนพรรษาเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำบุญ สร้างอานิสงส์ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเสียสละ และความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยเฉพาะลูกหลาน ได้รู้จักการทำบุญ การเสียสละ และการร่วมแรงร่วมใจกันในชุมชน ก่อให้เกิดความสามัคคี และการสร้างเทียนพรรษายังช่วยให้คนในชุมชนมีจิตใจยึดมั่นในพระพุทธศาสนา มีความศรัทธา และเห็นคุณค่าของวัดซึ่งเป็นศูนย์กลางทางจิตใจของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาพรชัย ฉนฺทมโม (2020) วิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมประเพณีการแห่เทียนพรรษาเชิงพุทธบูรณาการของชุมชนในอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศรัทธาความเชื่อว่าการทำต้นเทียนพรรษาไปถวายพระสงฆ์ที่อยู่จำพรรษาในแต่ละวัดจะทำให้ได้บุญกุศล ประเพณีการแห่เทียนพรรษาถือเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนที่ประพฤติปฏิบัติต่อกันมาโดยมีวัดและชุมชนเป็นศูนย์กลาง การสืบทอดประเพณีแห่เทียนพรรษานั้นความสัมพันธ์ระหว่างวัดชุมชนและหน่วยงานของรัฐ มีการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2) แนวคิดการสร้างเทียนพรรษาด้านประเพณีแห่เทียนพรรษา พบว่า ประเพณีแห่เทียนพรรษาเป็นกระบวนการสร้างสรรค์การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ที่หล่อหลอมความศรัทธา ความรักและความสามัคคีให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม การสร้างเทียนพรรษาเพื่อเข้าร่วมขบวนแห่ต้องอาศัยความร่วมมือคือการมีส่วนร่วมของคนทุกเพศทุกวัย ตั้งแต่การวางแผน ออกแบบ แกะสลัก ตกแต่ง และจัดขบวนแห่ ส่งผลให้คนในชุมชนเกิดความผูกพัน ความใกล้ชิด และความรู้สึกเป็นเจ้าของประเพณีร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ นามบุรีและ ธิติวดี หมั่นมี (2021) วิจัยเรื่อง การมี

ส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ พื้นฟู ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ พบว่า มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาโครงการถวายเทียนพรรษา ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หน่วยงานราชการ ผู้นำชุมชนมีการประชาสัมพันธ์ เทศกาลทอดเทียนแก่ประชาชนและระดมคนในชุมชนเข้าร่วม เชิญชวนชาวบ้านเยาวชนร่วมขบวน แห่ รับบริจาคเรียไรจากชาวบ้านทั่วไป ชาวบ้านร่วมกันวางแผนการจัดงานประเพณีวัฒนธรรม และ ช่วยจัดเตรียมงานและร่วมงานประเพณี การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นการสืบสานและฟื้นฟู ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น การอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา การพบปะกับญาติพี่น้องที่กลับมาจากต่างจังหวัด เกิดความสนใจในการทำบุญ สร้างความสามัคคีในชุมชน ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินสร้างความผ่อนคลายแก่ชุมชน เยาวชนมีส่วนร่วม ห่างไกลยาเสพติด ช่วยกันพัฒนากิจกรรม

3)แนวคิดวิธีการสร้างเทียนพรรษาด้านแรงจูงใจ แนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษาเกิดจากแรงจูงใจสำคัญหลายประการที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวม โดยมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นแกนหลัก พุทธศาสนิกชนมีความตั้งใจถวายเทียนพรรษาเป็นพุทธบูชา เพื่อใช้ในช่วงเข้าพรรษา แรงจูงใจอีกประการหนึ่งคือ ความต้องการสืบสานและธำรงรักษาประเพณีและมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นไม่ให้สูญหาย พัฒนาวิธีการสร้างเทียนจากเทียนจตุธรรมดาไปสู่งานศิลปกรรมขนาดใหญ่ที่มีการแกะสลักอย่างประณีต เป็นการปรับตัวของประเพณีให้สอดคล้องกับยุคสมัย พร้อมทั้งยกระดับเทียนพรรษาให้เป็นพุทธศิลป์ที่มีคุณค่า สะท้อนภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของชุมชน นอกจากนี้ แรงจูงใจด้านศิลปะและภูมิปัญญาช่างพื้นบ้านมีบทบาทสำคัญ ช่างฝีมือและคนในชุมชนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ต้องการแสดงศักยภาพ ความสามารถ และถ่ายทอดองค์ความรู้จากครูช่างสู่คนรุ่นใหม่ ผ่านการออกแบบและแกะสลักเรื่องราวจากพุทธประวัติ พุทธชาดก และหลักธรรมคำสอน เพื่อให้เทียนพรรษาไม่เพียงมีความงดงามทางศิลปะ แต่ยังทำหน้าที่เป็นสื่อธรรมที่เข้าใจง่ายและเข้าถึงประชาชนได้กว้างขวาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพันธ์ สุวรรณศรีคณะ (2564) วิจัยเรื่อง “เทียนพรรษา : วัฒนธรรมแห่งภูมิปัญญาศิลปะ” ซึ่งได้สรุปว่าเทียนพรรษา เป็นงานศิลปะที่เกิดจากภูมิปัญญาของท้องถิ่น วิวัฒนาการของการคิดค้นการสร้างสรรค์ ที่เกิดจากภูมิปัญญาของศิลปะของท้องถิ่นนี้ ถือว่าเป็นองค์แห่งความรู้ของชาวอีสาน ศิลปะภูมิปัญญาเหล่านั้น ได้รับแรงบันดาลใจ จากความเชื่อความศรัทธาในประเพณีเข้าพรรษา เพื่อถวายเทียนพรรษาแด่พระภิกษุสงฆ์ใช้จุดให้แสงสว่าง ในการปฏิบัติกิจวัตรต่างๆ เป็นพุทธบูชาตลอดเวลา 3 เดือน ในด้านการแกะสลักทำลวดลายต้นเทียน ให้ความวิจิตรพิสดารงดงามนั้นต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ รวมถึงประสบการณ์ของช่างมาถ่ายทอดงานศิลปะลงบนต้นเทียน ฉะนั้นเทียนพรรษานี้จึงถือเป็นงานศิลปะที่ประกอบด้วยสุนทรียธาตุของความงามทั้ง 3 ประการ คือ ความงดงาม ความแปลกตาและความน่าทึ่ง และสอดคล้องกับมรดกภูมิปัญญาอีสาน (2561 น.133) กล่าวว่า เทียนพรรษา เป็นงานศิลปะที่เกิดจากภูมิปัญญาของ

ท้องถิ่น โดยได้รับแรงบันดาลใจ ความเชื่อความศรัทธาจากประเพณีเข้าพรรษา เพื่อถวายเทียนแด่พระภิกษุสงฆ์ใช้จุดให้เกิดแสงสว่างในการปฏิบัติกิจวัตรต่าง ๆ เพื่อเป็นพุทธบูชาตลอดเวลา 3 เดือนที่จำพรรษา

4)การสร้างเทียนพรรษากับพระพุทธศาสนามีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นและแยกไม่ออกจากพระพุทธศาสนา ทั้งในมิติของหลักคำสอน พิธีกรรม และการปฏิบัติทางศาสนา โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา ซึ่งเป็นช่วงที่พระภิกษุสงฆ์จำพรรษาอยู่ประจำวัดตลอดระยะเวลา 3 เดือน ในอดีตที่ยังไม่มีไฟฟ้า เทียนพรรษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการให้แสงสว่างสำหรับการดำรงชีวิตและการประกอบศาสนกิจ ในเชิงความเชื่อ เทียนพรรษามีความหมายเชิงสัญลักษณ์ของ “ทานแห่งแสงสว่าง” ซึ่งพุทธศาสนิกชนเชื่อว่าการถวายเทียนเป็นการสร้างบุญกุศลและอานิสงส์อันยิ่งใหญ่ นอกจากนี้ การแกะสลักกลดลายและเรื่องราวทางพุทธศาสนาลงบนต้นเทียน เช่น พุทธประวัติ พุทธชาดก และหลักธรรมคำสอน ยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบที่เป็นรูปธรรมและเข้าใจง่าย ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงธรรมะผ่านงานศิลปะ ขณะเดียวกัน กระบวนการสร้างเทียนพรรษาเองก็ถือเป็น การปฏิบัติธรรมรูปแบบหนึ่ง เพราะส่งเสริมสมาธิ ความอดทน ความสามัคคี และการทำงานเพื่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล,ดรและคณะ (2558) วิจัยเรื่อง “บทบาทเยาวชนในประเพณีแห่เทียนพรรษา : บทสะท้อนช่องว่างของกระบวนการเรียนรู้และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี”พบว่าด้านประเพณีการแห่เทียนพรรษา ประเพณีแห่เทียนพรรษาเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับ ศรัทธา ความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาว่า การทำต้นเทียนพรรษาไปถวายพระสงฆ์ที่อยู่จำพรรษาในแต่ละวัด จะทำให้ได้บุญกุศล ถือว่าเป็นสิ่งรวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนที่ประพฤติปฏิบัติต่อกัน

2.ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

1) ด้านประเพณีวัฒนธรรม เป็นประเพณีที่สร้างประเพณีซ้อนทั้งดงาม มีคุณค่า เป็นการความร่วมมือระหว่างวัด ชุมชน หน่วยงานราชการ เป็นศูนย์กลางทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน ขณะที่โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้และคุณค่าทางวัฒนธรรมสู่เยาวชน หน่วยงานราชการช่วยสนับสนุนด้านงบประมาณ การจัดการ และการประชาสัมพันธ์ ส่งผลให้ประเพณีมีความเข้มแข็ง มีมาตรฐาน และสามารถสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูผาสุภกิหารธรรม ผาสุโก (ฐานมาตย์), พระมหาดาวสยาม วชิรปัญโญ และ พระครูสุธีคัมภีรญาณ(2021) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการประดิษฐ์เทียนพรรษา

เพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ในจังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า ประเพณีแห่เทียนพรรษาต้องเน้นความสัมพันธ์ระหว่างวัด ชุมชนและหน่วยงานของรัฐ การขอความร่วมมือ ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในชุมชนต้องสอดคล้องและส่งเสริมกิจกรรมประเพณีแห่เทียนพรรษา จึงจะเป็นการสามารถสืบทอดภูมิปัญญาการทำเทียนพรรษาได้

2) ด้านความสามัคคี ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข เป็นประเพณีสำคัญที่สร้างความสามัคคี ตามหลักพระพุทธศาสนาในหลักสาราณียธรรม 6 ประการ 1. เมตตาการุณยธรรม การกระทำทางกายที่เกื้อกูลกัน 2. เมตตาวจีกรรม การใช้วาจาที่ดีต่อกัน 3. เมตตา मनกรรม ความคิดและเจตนาที่ดีต่อ 4. สาราณโมคิ การแบ่งปันสิ่งของและทรัพยากรร่วมกัน 5. สีลสามัญญตา ความประพฤติปฏิบัติที่สอดคล้องกันในทางที่ติงาม 6. ทิฐุสามัญญตา ความเห็นชอบและเป้าหมายร่วมกัน สอดคล้องกับ สำนักงานสถิติจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า ประเพณีแห่เทียนพรรษามีหน้าที่อันสำคัญ ในการสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน เสริมสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในชุมชนในการร่วมกันจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาขึ้นให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย

3) ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านวิธีการสร้างเทียน พบว่า วิธีการสร้างเทียนพรรษาของวัดแสนสุข เป็นองค์ความรู้สำคัญที่มีคุณค่าสูงในฐานะแหล่งเรียนรู้ของประชาชนทั่วไป นักเรียน และนักศึกษา เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมเข้ากับศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ ร่วมสมัย ผ่านการทำงานร่วมกันของคนในชุมชน กระบวนการสร้างเทียนครอบคลุมตั้งแต่การเตรียมขี้ผึ้ง การหลอมและหล่อเทียน การออกแบบโครงสร้าง และการแกะสลักลวดลายที่มีความหมาย เชื่อมโยงกับพุทธศาสนา ซึ่งสะท้อนถึง ความรู้เชิงเทคนิค ทักษะฝีมือ ความละเอียดอ่อน และความอดทนของช่างเทียน อันเป็นศิลปะชั้นสูงที่สั่งสมและถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นนอกจากนี้ วิธีการสร้างเทียน ยังแสดงให้เห็นถึง การทำงานเป็นทีมและการจัดการความรู้ของชุมชน โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชื่นกมล อ้วนสูงเนิน (2020) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การศึกษาการถ่ายทอดภูมิปัญญาการหล่อเทียนพรรษา ผ่านลวดลายช่างโนนสูง ตำบลโนนสูง อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า การถ่ายทอดภูมิปัญญาของช่างใหญ่ จะเป็นการเรียนรู้แบบบ้านช่าง ผู้ที่สนใจต้องเข้าไปเรียน จึงจะสามารถเข้าใจองค์ความรู้ของภูมิปัญญานั้นได้ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการถ่ายทอดให้กับบุคคลที่เป็น กลุ่มช่าง คนในครอบครัว หรือลูกหลาน และบุคคลที่สนใจ เพื่อต้องการให้ลายไทยเป็นที่รู้จัก และผู้คนให้ความสนใจในลายไทยและการหล่อเทียนพรรษา องค์ความรู้ของการถ่ายทอด คือองค์ความรู้ในการหล่อและแกะต้นเทียนพรรษา การหล่อเทียน ผ่านลวดลายช่างโนนสูง ไปใช้ในการต่อยอดภูมิปัญญาให้คงอยู่กับท้องถิ่นไทย

4) ด้านเศรษฐกิจ พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขมีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้สนใจงานศิลปะการแกะสลักเทียนได้ โดยมีเงื่อนไขสำคัญคือ การพัฒนาจะต้องตั้งอยู่บนหลักการ การมีส่วนร่วมของชุมชน การเคารพความศักดิ์สิทธิ์ของวัด และการรักษาเอกลักษณ์ทางประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิม แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมควรมุ่งเน้น การยกระดับประสบการณ์การเรียนรู้เชิงศิลปะและภูมิปัญญาท้องถิ่น มากกว่าการจัดกิจกรรมเชิงการค้าเพียงระยะสั้น ในด้านการจัดการ ควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ป้ายสื่อความหมาย พื้นที่จัดแสดง แผนที่ท่องเที่ยวชุมชน และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน โดยต้องไม่รบกวนบรรยากาศของวัดและวิถีชีวิตของชุมชน ควบคู่กับการจัดทำฐานข้อมูลและสื่อประชาสัมพันธ์ทั้งในรูปแบบเอกสาร สิ่งพิมพ์ และสื่อดิจิทัล เพื่อเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยว การพัฒนาแกนนำหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การจัดสรรบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน และการมีผู้นำในการประสานความร่วมมือระหว่างวัด ชุมชน หน่วยงานราชการ และภาคีเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตยภรณ์ ตันติเศรษฐ (2557) ใดศึกษาวิจัย เรื่อง “กระบวนการกลายเป็นสินค้าของประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้ชื่อว่าเป็นต้นแบบของงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของชาวพุทธที่ยังคงเน้นภูมิปัญญาของช่างเทียนและการเล่าเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาเป็นสำคัญ ช่วยนำไปสู่การกลายเป็นสินค้าของประเพณีแห่เทียนพรรษา เน้นความประณีตความสวยงาม เน้นศิลปะในงดงามยิ่งขึ้น และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เข้ามามีบทบาทได้มีการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ทำให้งานประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานีกลายเป็นเทศกาลที่มีความยิ่งใหญ่มหัศจรรย์ มีการยกระดับจากงานในระดับท้องถิ่นเป็นงานระดับชาติ และกลายเป็นงานระดับนานาชาติในที่สุด และจังหวัดอุบลราชธานีได้มีนโยบายที่จะเดินหน้าส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคอีสานเพื่อสร้างจุดขายทางการท่องเที่ยวของจังหวัด จนกระทั่งค่อยๆ ปรับเปลี่ยนมาเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวหรือเป็นสินค้าวัฒนธรรมประเภทหนึ่ง เป็นพื้นที่ในการแสดงออกถึงด้านความเชื่อความศรัทธาที่มีต่อพุทธศาสนา เป็นการดึงดูดความสนใจในด้านทางพุทธศาสนา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูผาสุภกิจวิธานธรรม ผาสุโก (ธานุมัตย์), พระมหาดาวสยาม วชิรปัญโญ และ พระครูสุธีคัมภีร์ญาณ(2021) จากงานวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการประดิษฐ์เทียนพรรษาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ในจังหวัดอุบลราชธานี” กล่าวว่า รูปแบบการส่งเสริมการแกะสลักต้นเทียนพรรษาของ จังหวัดอุบลราชธานี มีส่วนช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้า ทางด้านศิลปกรรม ประวัติศาสตร์การสร้างบ้านแปลงเมืองและระดับวิถีชีวิต

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

5.3.1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) การสืบทอดภูมิปัญญาและบทบาทเยาวชน ควรส่งเสริมบทบาทของเยาวชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการหล่อและแกะสลักเทียนพรรษาอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดค่ายเรียนรู้ การบูรณาการกิจกรรมเข้ากับการเรียนการสอนของโรงเรียนในพื้นที่ หรือการจัดโครงการช่างเทียนรุ่นเยาว์ เพื่อปลูกฝังความศรัทธา คุณธรรม และความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่นตั้งแต่วัยเด็ก

2) การจัดการองค์ความรู้ชุมชน ควรมีการรวบรวม บันทึก และจัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้ด้านการสร้างเทียนพรรษา เช่น ขั้นตอนการหล่อเทียน เทคนิคการแกะสลัก ความหมายของลวดลาย และเรื่องราวทางพุทธศาสนาในรูปแบบเอกสาร สื่อดิจิทัล หรือคลังความรู้ชุมชน เพื่อป้องกันการสูญหายของภูมิปัญญาท้องถิ่นและเอื้อต่อการเรียนรู้ในระยะยาว

3) การเสริมสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรจัดตั้งคณะทำงานหรือกลุ่มเครือข่ายด้านประเพณีหล่อเทียนพรรษาอย่างชัดเจน เพื่อเปิดโอกาสให้คนทุกกลุ่มวัยและทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ และดำเนินกิจกรรม อันจะช่วยเสริมสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม และความยั่งยืนของประเพณี

5.3.2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร และการจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาประเพณีหล่อเทียนพรรษาในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน มากกว่าการจัดกิจกรรมเชิงพิธีการเพียงช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

2) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ควรกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ชัดเจน โดยยึดหลักการเคารพความศักดิ์สิทธิ์ของวัด การมีส่วนร่วมของชุมชน และการรักษาอัตลักษณ์ดั้งเดิม เช่น การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้หรือพิพิธภัณฑ์เทียนพรรษา การพัฒนามัคคุเทศก์ท้องถิ่น และการจัดทำสื่อความหมายที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจคุณค่าทางศาสนา และวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง

3) การส่งเสริมความร่วมมือแบบบูรณาการ (บวร) ควรสนับสนุนความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน และหน่วยงานราชการอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง เพื่อให้การสืบสานประเพณีหล่อเทียนพรรษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชนในมิติสังคม วัฒนธรรม และการศึกษาอย่างแท้จริง

5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) การศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบควรมีการศึกษาประเพณีหล่อหรือแห่เทียนพรรษาในพื้นที่อื่น เพื่อนำมาเปรียบเทียบรูปแบบ แนวคิด และกระบวนการจัดการ ซึ่งจะช่วยให้เห็นความเหมือน ความแตกต่างของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น
- 2) การศึกษาผลกระทบเชิงลึกควรศึกษาผลกระทบของประเพณีหล่อเทียนพรรษาที่มีต่อเยาวชน ชุมชน และเศรษฐกิจท้องถิ่นในระยะยาว ทั้งในมิติทางสังคม วัฒนธรรม และจิตใจ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 3) การบูรณาการแนวคิดสหวิทยาการควรนำแนวคิดจากศาสตร์อื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยว การศึกษา มานุษยวิทยา หรือการจัดการวัฒนธรรม มาบูรณาการในการศึกษาวิจัย เพื่อขยายมุมมอง และเพิ่มคุณค่าเชิงวิชาการให้กับงานวิจัยในอนาคต

บรรณานุกรม

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย. (ม.ป.ป.). พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ชุด 91 เล่ม. Tripitaka91.

<https://www.tripitaka91.com>

1.หนังสือทั่วไป

ประทีปใจ สิกขา .(2550).,มูลมั่งเทียนพรรษา เลิศล้ำเลิศค่าเทียนพรรษาอุบล. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
อุบลราชธานี กังวาน .

ประชิด สกุนะพัฒน์. (2546). ประเพณีและพิธีกรรมไทย. สำนักพิมพ์. ภูมิปัญญา.

ราชบัณฑิตยสถาน.(2542). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. ราชบัณฑิตยสภา

ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. ราชบัณฑิตยสถาน

พระยาอนุমানราชธนะ .(2515). การศึกษาเรื่องประเพณีไทย และ ชีวิตชาวไทยสมัยก่อน.พระนคร.

สำนักพิมพ์คลังวิทยา

มรดกภูมิปัญญาอีสาน. (2561). ด้านวรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา. พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกร
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

วิจิต ชาติไพสิฐ.(2553). ฮักแพงอุบล. พิมพ์โดยสำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี

เอี่ยม อุบลพันธ์.(2537).สารนครศรีธรรมราช.โรงพิมพ์เอ็ดสันโพลโปรดักซ์.

อัญชัย ฉิมมาฉาย . (2552). วัฒนธรรมและประเพณีไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์

2.วารสาร

กันตภณ หนูทองแก้ว.(2558). ศึกษาทัศนะเรื่องความสามัคคีในคัมภีร์พระพุทธศาสนา.วารสาร มหา

จุฬานาครทรรค.2 (1)

กฤตยภรณ์ ดันติเศรษฐ์ .(2557). กระบวนการกลายเป็นสินค้าของประเพณีแห่เทียนพรรษา

จังหวัดอุบลราชธานี.วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา3 (1)

ชื่นกมล อ้วนสูงเนิน .(2020).การศึกษาการถ่ายทอดภูมิปัญญาการหล่อเทียนพรรษา ผ่านลวดลายช่าง

โนนสูง ตำบลโนนสูง อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา.วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 39 (5)

ทองดี คำตัน .(2559). การศึกษาประเพณีเข้าพรรษาในสังคมไทยภาคอีสาน.วารสาร มจร.อุบล

ปริทรรศน์ 1(1)

พระครูผาสุกวิหการธรรม ผาสุกโก (ธานุมาตย์), พระมหาดาวสยาม วชิรปัญโญ และ พระครูสุธีคัมภีร์

ญาณ(2021) .การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการประดิษฐ์เทียนพรรษาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดอุบลราชธานี. *Journal of Modern Learning Development* ,6 (6)

พระมหาพรชัย ฉนทธมโม.(2020). รูปแบบการส่งเสริมประเพณีการแห่เทียนพรรษาเชิงพุทธบูรณา

การของชุมชนในอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี .วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุรพันธ์ สุวรรณศรี, และ คณะ .(2564) .เทียนพรรษา : วัฒนธรรมแห่งภูมิปัญญาศิลปะ.วารสาร

บัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 8 (1)

สมบัติ นามบุรี และ อติวุติ หมั่นมี .(2021).การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ พื้นที่

ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ.วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ,7 (6)

3.วิทยานิพนธ์

จิรวัดน์ สว่างวงศ์ .(2551).ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง การทำเทียนพรรษาอุบลราชธานี

สำหรับครูเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์นี้หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธัญญพัทธ์ ศรีบุญสถิตพงษ์ .(2551). บทบาทเทศบาลนครอุบลราชธานีในการอนุรักษ์วัฒนธรรม

ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีวิจัยการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษา

จังหวัดอุบลราชธานี .หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พระครูใบฎีกาสุพรรณ ตปสีโล,ดรและคณะ .(2558).บทบาทเยาวชนในประเพณีแห่เทียนพรรษา : บท
สะท้อนช่องว่างของกระบวนการเรียนรู้และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัด
อุบลราชธานี. ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระรณยุทธ ชาดเมโธ (ถนอมศรี). (2556). ศึกษาความเป็นมา และการเปลี่ยนแปลงประเพณีแห่
เทียนเข้าพรรษาของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี (เขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี),
ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต] สาขาวิชาพระพุทธศาสนา,บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ศักดา พงษ์แก้ว .(2015). การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นการแกะสลักต้นเทียนพรรษา.
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์),มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

สมชัย เจียรกุล .(2534).ศิลปะการทำเทียนพรรษาของช่างจังหวัดอุบลราชธานี.ปริญญานิพนธ์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อดุลยเดช ตันแจ้งและคณะ .(2553).การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานศิลปวัฒนธรรมการทำเทียน
พรรษาอย่างยั่งยืนด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดอุบลราชธานี :
กรณีศึกษาชุมชนวัดศรีประดู่วัดพระธาตุหนองบัวและวัดทุ่งศรีเมือง :ทุนสนับสนุน
จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.

4.เว็บไซต์

ขนบธรรมเนียมประเพณีอีสาน.(2019).สารสนเทศท้องถิ่นอีสาน ณ อุบลราชธานี

[HTTPS://WWW.ESANPEDIA.QAR.UBU.AC.TH/](https://www.ESANPEDIA.QAR.UBU.AC.TH/)

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์.(สสวท)เทียนพรรษาทำมาจากอะไร.<https://www.ipst.ac.th/>

สนั่น ธรรมธิ. (2563).หล่อเทียนพรรษา. สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มช. <https://art-culture.cmu.ac.th/Museum/contentdetail/1773>

Sheerherb.(2023).เทียนไขทำมาจากอะไร <https://th.sheerherb-bio.com/>

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญเครื่องมือวิจัย

1. พระณัฐโชค สุวโจ,ดร.

การศึกษา

ป.ตรี ศศ.บ(พุทธศาสตร์ศึกษา) วิทยาลัยพระพุทธศาสนา

นานาชาติ

ป.โท พธ.ม (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย

วิทยาลัย

ป.เอก ปร.ด.(วิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ราชวิทยาลัย

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา มหามกุฏราชวิทยาลัย

2. ดร. อเนก มุลลา

การศึกษา

น.ธ.เอก,ป.ธ.5

ศน.บ.(สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) ศศ.ม.

(จารึกภาษาตะวันออก) รป.ด.

ตำแหน่ง

ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

3. ดร.มนต์เทียน มนต์ตาพิบูลย์

การศึกษา

ศน.ด.(พุทธศาสนศึกษา)

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์

มจร.อส

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐๔๓-๒๔๘๘๕๙

ที่ อว ๗๗๑๔๔/วอ๕๑๔

วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พระครูโชค สุวโจ, ดร.

ด้วย นางเฉลิมพร ศาสรี เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๐๔๑๐๑๓๒๐๐๕ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา รุ่นที่ ๔/๒๕๖๗ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดสมณสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

พระครูโชค สุวโจ, ดร.

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

๖๗๐๔๑๐๑๓๒๐๐๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐๔๓ ๒๕๑๘๕๙

ที่ อว ๗๕๓๔/๖๕๒๔

วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.เอนก มุลมา

ด้วย นางเฉลิมพร พาศรี เลขทะเบียนนักศึกษา ๒๗๒๐๔๑๐๓๓๒๐๐๕ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศาสตร์เพื่อการพัฒนา รุ่นที่ ๔/๒๕๖๓ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาต่อไป

ในกรณีนี้เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุชีวะธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

เจริญพร
Cen
(อ.เอก มุลมา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐๕๓ ๒๔๑๘๕๕

ที่ อว ๗๔๑๔/๖๕๒๔

วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ด้วย นางเฉลิมพร ดาศรี เลขทะเบียนนักศึกษา ๒๗๒๐๔๑๐๑๓๒๐๐๕ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา รุ่นที่ ๔/๒๕๖๗ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

กานน มลิทร

เกตุ จินดี ไม่น่า

ธีรวิทย์ ตมราช

เดวิด ออริส

ดร.ดวงดา ธรรม

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ดร.มนต์เทียน มนตราภิบุลย์

ขอเจริญพร

พระสุธีรธรรม ใจธรรม

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข
อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

เรียน.....

ผู้วิจัย นางเฉลิมพร ดาศรี นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน กำลังศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี” เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิจัย ซึ่งการทำวิจัยดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับข้อมูลจากท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการตอบคำถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา

ตอนที่ 3 ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

2. โปรดอ่านคำชี้แจงในการตอบแบบสัมภาษณ์แต่ละตอน กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ทุกข้อ ตามความเป็นจริง โดยผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ซึ่งจะไม่มีการเผยแพร่ใดๆ ทั้งสิ้นต่อท่าน ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1.ชื่อ นามสกุล.....อายุ.....ปี
 ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ หมู่ที่ ซอย..... ถนน.....
 ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทร.....
 Email.....

2. ระดับการศึกษา.....

3. สถานที่ทำงาน.....

4. ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา

เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวคิดและวิธีการสร้างเทียนพรรษา แนวคิดการทำเทียนพรรษาคือเป็นศิลปะพื้นบ้าน (Folk art) ดั้งเดิมของชาวมุสลิมจังหวัดอุบลราชธานีที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตและความ เป็นอยู่ของคนในชุมชนแต่ละชุมชน เป็นงานศิลปะที่ร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อที่จะจรรโลง พระพุทธศาสนาให้ดำรงคงอยู่สังคมไทยอย่างยั่งยืน มั่นคงและเชื่อมโยงโน้มน้าวจิตใจคนในสังคมใน ชุมชนให้เกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา การทำเทียนพรรษามุ่งทำเพื่อเป็นการเชิดชูวัฒาราม เชิดชูพระพุทธศาสนาและเพื่อการเข้าร่วมประเพณีแห่พรรษาเป็นสำคัญ จากแนวคิดการสร้างเทียน พรรษา ส่งเสริมการนำหลักธรรมคำสอน พุทธชาดก สอดแทรกในประเพณีการแห่เทียนพรรษาโดย การผ่านการแกะสลักต้นเทียน

2.1 แนวคิดการสร้างเทียนพรรษา

1) ด้านพระพุทธศาสนาท่านมีแนวคิดการสร้างเทียนพรรษามีประโยชน์และ ความสำคัญต่อประชาชนและต่อพระพุทธศาสนา อย่างไร

2) ด้านประเพณีแห่เทียนพรรษาท่านมีแนวคิดว่าการสร้างเทียนพรรษาเพื่อร่วม ประเพณีแห่เทียนพรรษาก่อให้เกิดสิ่งใด และมีประโยชน์อย่างไร

2.2 วิธีการสร้างเทียนพรรษา

1) แนวคิดวิธีการสร้างเทียนพรรษาเกิดจากสิ่งใด ที่เป็นแรงจูงใจ

2) การสร้างเทียนพรรษากับพระพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

ตอนที่ 3 . ข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอรินคำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

เป็นคำถามเกี่ยวกับประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขอันเป็นเอกลักษณ์ทางประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนวัดแสนสุข เป็นความงดงามที่สะท้อนให้เกิดความเชื่อมโยง ระหว่างวัด ชุมชน ราชการ โรงเรียน ก่อให้เกิดประเพณีวัฒนธรรมซ้อนอันงดงาม ก่อให้เกิดความสามัคคีตามหลักพระพุทธศาสนาในหลักสาราณียธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา และเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้คนที่สนใจงานศิลปะการแกะสลักเทียน เป็นต้น

3.1 ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข ก่อให้เกิดประเพณีวัฒนธรรมซ้อนอันงดงาม เกิดความเชื่อมโยงระหว่างวัด ชุมชน ราชการ โรงเรียน ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับประเพณีวัฒนธรรมซ้อนนี้ และจะพัฒนาต่อให้ดีขึ้นได้อย่างไร

3.2 ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข เป็นประเพณีสำคัญที่สร้างความสามัคคี ตามหลักพระพุทธศาสนาในหลักสาราณียธรรม 6 ประการ เป็นการทำความดีต่อกัน ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในกิจการงาน หลักสาราณียธรรม 6 ประการนี้ ประกอบด้วย กาย วาจา ความคิด การแบ่งปัน ความประพฤติ และความเห็นชอบร่วมกัน ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

3.3 ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา แนวคิดของท่านสิ่งใดที่น่าสนใจในประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข

1) ด้านวิธีการสร้างเทียน

2) ด้านประเพณีวัฒนธรรม

3.4 ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้คนที่สนใจงานศิลปะ การแกะสลักเทียน ตามแนวคิดของท่าน ท่านคิดว่าจะพัฒนาประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุขให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวโดยยังคงรักษาเอกลักษณ์ด้านประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนวัดแสนสุข ได้อย่างไร

ที่ อว ๗๔๑๔/ว ๑๐๒๗๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๔/๓๘ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลโนนเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๕๔-๕๔๕, ๐๔๓-๒๕๔-๕๔๖

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เจริญพร นางสาวณัฏฐ์ ท่องโบราณ

ด้วย นางเฉลิมพร ดาศรี เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๔๑๐๑๑๓๒๐๐๕ นักศึกษาหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา รุ่นที่ ๔/๒๕๖๗ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
โดยมี พระครูสุธีปทุมมาร, ดร. เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้
มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขออนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวได้สัมภาษณ์ท่าน
ทั้งนี้ผู้สัมภาษณ์จะประสานวัน - เวลาที่ท่านสะดวก ในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสงฆ์ชื่อรุณ, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ในนามมหาวิทยาลัย

นางสาวณัฏฐ์ ท่องโบราณ

มหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ๐๔๓-๒๕๔๕๔๕

ติดต่อประสานงาน : นางเฉลิมพร ดาศรี

ที่ อว ๗๙๔๔/ว ๑๐๒๗๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๗/๒๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลโนนเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๕๙-๙๙๙, ๐๔๓-๒๕๙-๙๙๙

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เจริญพร นายชลธิช จันทร์สิงห์

ด้วย นางเฉลิมพร ศาสรี เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๔๑๐๑๑๒๐๐๕ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา รุ่นที่ ๔/๒๕๖๓ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยมี พระครูสุธิ์ปทุมมาร, ดร. เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขออนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวได้สัมภาษณ์ท่านทั้งนี้ผู้สัมภาษณ์จะประสานวัน - เวลาที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูธีรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ๐๔๓-๒๕๙๔๔๕
ติดต่อประสานงาน : นางเฉลิมพร ศาสรี

ที่ อว ๗๙๑๔/ว ๑๐๒๗๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
 ๗/๓๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลโนนเมือง อำเภอเมือง
 จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
 โทร ๐๔๓-๒๕๑-๕๖๖๖ ๐๔๓-๒๕๑-๕๖๖๖

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เจริญพร นายปัญญา แสงเหล้า

ด้วย นางเฉลิมพร ดาศรี/เลขาธิการนักเรียน ๖๗๒๐๔๑๐๑๓๒๐๐๕ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา รุ่นที่ ๔/๒๕๖๗ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยมี พระครูสุธีปทุมกร, ดร. เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขออนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวได้สัมภาษณ์ท่าน ทั้งนี้ผู้สัมภาษณ์จะประสานวัน - เวลาที่ท่านสะดวก ในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสงฆ์ชิตธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
 ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัย
 มหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ๐๔๓-๒๕๑๔๔๕
 ติดต่อประสานงาน : นางเฉลิมพร ดาศรี

ที่ อว ๓๒๓๔/ว ๓๐๒๖๓๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
 ๔/๔๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
 จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๓
 โทร ๐๔๓-๒๕๕๑๑๑๑, ๐๔๓-๒๕๕๑๑๑๒

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เจริญพร นายสุคม เขาวงกต

ด้วย นางณัฏฐพร ตาศรี แห่งพะเยาเป็นนักศึกษา ๖๙๙๐๔๐๐๓๒๐๐๕ นักศึกษาลัทธิธรรม
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา รุ่นที่ ๔/๒๕๖๓ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
 ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
 โดยมี พระครูสุปัฏมหาร, ดร. เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้
 มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขออนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวได้สัมภาษณ์ท่าน
 ทั้งนี้ผู้สัมภาษณ์จะประสานวัน เวลาที่ท่านสะดวก ในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
 ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุวิชัยธรรม, ผอ.เขต)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ๔๔๓-๒๕๕๑๑๑๑
 ติดต่อบริษัทงาน : นางณัฏฐพร ตาศรี

ที่ อว ๗๙๑๔/ว ๑๐๒๗๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๗/๓๖ หมู่ ๑๒ ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๘๓๑-๗๖๘๔, ๐๔๓-๘๓๑-๗๖๘๕

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เจริญพร นางพลอยนภัสร์ สุริยวงศ์

ด้วย นางเฉลิมพร คำศรี เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๔๑๐๑๓๒๐๐๕ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา รุ่นที่ ๔/๒๕๖๗ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยมี พระครูสุธีรพุทธาภรณ์, คร. เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขออนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวได้สัมภาษณ์ท่าน ทั้งนี้ผู้สัมภาษณ์จะประสานวัน - เวลาที่ท่านสะดวก ในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พงษ์สวัสดิ์ธรรม, ศศ.ตร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ๐๔๓-๒๔๔๔๔
ติดต่อประสานงาน : นางเฉลิมพร คำศรี

ที่ อว ๗๔๙๔/ว ๑๐๒๗๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๔/๑๒ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลโนนเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๔๔-๔๔๔๔, ๐๔๓-๒๔๔๔-๔๔๔๔

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เจริญพร นายอุตร วงศ์คำ

ด้วย นางเฉลิมพร คำศรี เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๔๑๐๑๓๒๐๐๕ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา รุ่นที่ ๔/๒๕๖๗ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยมี พระครูสุธีปทุมมากร, ดร. เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขออนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวได้สัมภาษณ์ท่าน ทั้งนี้ผู้สัมภาษณ์จะประสานวัน - เวลาที่ท่านสะดวก ในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุธีวิจิตรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ๐๔๓-๒๔๔๔๔๔
ติดต่อประสานงาน : นางเฉลิมพร คำศรี

ที่ อว ๗๙๑๔/ว ๑๐๒๗๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
 ๗/๓๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
 จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
 โทร ๐๔๓-๒๕๔๑-๘๘๘๘, ๐๔๓-๒๕๔๑-๓๐๖๖

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เจริญพร นายสุวัฒน์ สุทธิประภา

ด้วย นางเฉลิมพร ตาศรี เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๔๑๐๑๓๒๐๐๕ นักศึกษาหลักสูตร
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา รุ่นที่ ๔/๒๕๖๗ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
 ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษา วัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
 โดยมี พระครูสุปัฏมหาร, ดร. เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้
 มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขออนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวได้สัมภาษณ์ท่าน
 ทั้งนี้ผู้สัมภาษณ์จะประสานวัน - เวลาที่ท่านสะดวก ในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
 ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุวิจิตรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ๐๔๓-๒๕๔๑๕๕
 ติดต่อประสานงาน : นางเฉลิมพร ตาศรี

ภาคผนวก จ

หนังสือรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา
เลขที่ 91 ถนนเทศบาล 1 ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000 โทรศัพท์ 0 7321 2863 ต่อ 131
E-mail: scphylibg@yala.ac.th Website: http://www.yala.ac.th/IRB-SCPHYL/

AF 04-03

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ชื่อโครงการวิจัย	ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีหล่อเทียนพรรษาวัดแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ		
	จังหวัดอุบลราชธานี		
รหัสจริยธรรมการวิจัย	SCPHYLIB-2568/791		
ผู้วิจัยหลัก	นางเจนิพร ศาสรี		
สังกัด	มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาเขตร้อยเอ็ด		
วิธีการพิจารณา	Expedited		
วันที่ส่ง	24 ตุลาคม 2568	วันที่พิจารณา	24 ตุลาคม 2568
วันที่รับรอง	21 พฤศจิกายน 2568	วันหมดอายุ	21 พฤศจิกายน 2569

เอกสารที่รับรอง

1. โครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงข้อมูลอาสาสมัครวิจัย
4. เอกสารแสดงความยินยอมต่อการรับการสุ่มกลุ่ม
5. ประวัตินักวิจัย/คณะนักวิจัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา
ได้พิจารณาโครงการวิจัยแล้ว เห็นว่าโครงการจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล ตามระเบียบแนวทาง
และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หมายเหตุ:

1. กำหนดส่งรายงานความก้าวหน้า 21 พฤศจิกายน 2568 แบบฟอร์ม AF 03-19
2. กำหนดส่งรายงานผลสุดท้าย 21 ธันวาคม 2568 แบบฟอร์ม AF 03-20
3. หากมีข้อสงสัยและต้องการคำแนะนำวิจัยหลักให้ติดต่อ
รับรอง โทร 075-8888888 ในวันและเวลาราชการ
และ AF 07-02
4. หากดำเนินการวิจัยไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่รับรอง
ให้ขอขยายอนุมัติขยายระยะเวลา แบบฟอร์ม AF 03-18

(หนังสือรับรองมีเป็นแบบตราสัญลักษณ์วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา)

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	นางเฉลิมพร ดาศรี
วัน เดือน ปี เกิด	8 พฤศจิกายน 2503
สถานที่เกิด	อุบลราชธานี
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี สาขาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ศูนย์การศึกษาอุบลราชธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	67 หมู่ที่ 18 ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
ผลงานตีพิมพ์	-
รางวัลที่ได้รับ	-

